

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ.
STRATEGIES FOR THE DEVELOPMENT OF A TOURIST
DESTINATION. THE CASE OF ANCIENT OLYMPIA**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΩΝ:

ΠΑΓΙΑΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΔΟΡΖΙΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΑΜΑΛΙΑΔΑ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1 Προϊόν	10
1.2 Τουριστικό προϊόν.....	11
1.2.1 Συνεδριακός – Επαγγελματικός Τουρισμός.....	12
1.2.2 Αθλητικός Τουρισμός	12
1.2.3 Θρησκευτικός Τουρισμός	14
1.2.4 Πολιτιστικός Τουρισμός	14
1.2.5 Θεραπευτικός – Ιαματικός Τουρισμός (Τουρισμός Υγείας).....	14
1.2.6 Αγροτουρισμός.....	15
1.2.7 Οικολογικός Τουρισμός.....	15
1.2.8 Αρχαιολογικός - Εκπαιδευτικός Τουρισμός	16
1.2.8.1 Κατηγορίες αρχαιολογικού - εκπαιδευτικού τουρισμού.....	17
1.2.9 Περιπατητικός Τουρισμός.....	18
1.3 Στρατηγική	18
1.4 Marketing	19
1.4.1 Marketing mix – 4ps	19
1.4.2 Service marketing mix-7 p’s	20
1.5 S.W.O.T Analysis	21
1.5.1 Κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας της S.W.O.T Analysis	23
1.6 P.E.S.T Analysis	24
1.6.1 Οι τέσσερις διαστάσεις της P.E.S.T Analysis	24
1.7 Στρατηγικές απόκτησης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος	26
1.7.1 Στρατηγική ηγεσίας κόστους	26
1.7.2 Στρατηγική διαφοροποίησης.....	28
1.7.3 Στρατηγική εστίασης.....	29
1.8 Στρατηγικές ανάπτυξης.....	31
1.8.1 Κάθετη ολοκλήρωση.....	32
1.8.2. Οριζόντια ολοκλήρωση.....	32
1.8.3 Διαφοροποίηση	33

1.8.4 Κοινοπραξίες.....	33
1.8.5 Συγκέντρωση – Διείσδυση της αγοράς	34
1.8.6 Ανάπτυξη αγοράς.....	34
1.8.7 Ανάπτυξη προϊόντων.....	35
1.8.8. Στρατηγικές Συμμαχίες.....	35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ

2.1 Ηλεία	41
2.2 Αρχαία Ολυμπία.....	42
2.3 Ο Μύθος της Αρχαίας Ολυμπίας	43
2.4 Ιστορία της Ολυμπίας.....	44
2.5 Νεότερα Ευρήματα Ανασκαφών.....	47
2.6 Μνημεία Αρχαίας Ολυμπίας	48
2.6.1 Ναός του Δία.....	49
2.6.2 Ναός της Ήρας.....	49
2.6.3 Βουλευτήριο.....	50
2.6.4 Πρυτανείο.....	50
2.6.5 Στάδιο Αρχαίας Ολυμπίας.....	51
2.6.6 Αρχαίο Γυμνάσιο Ολυμπίας.....	51
2.6.7 Παλαίστρα.....	52
2.6.8 Λεωνοδαίο.....	52
2.6.9 Εργαστήριο του Φειδία	53
2.6.10 Θεηκολεών	53
2.6.11 Ζάνες	53
2.6.12 Φιλιπείο	54
2.6.13 Στοά της Ηχούς	55
2.6.14 Μητρώο.....	55
2.6.15 Νοτιοανατολικό Κτήριο.....	55
2.6.16 Βωμός του Δία	56
2.6.17 Βωμός της Ήρας.....	56
2.6.18 Βάθρο της Νίκης του Παιωνίου.....	57

2.6.19 Προϊστορικό Κτήριο της Ολυμπίας	57
2.6.20 Πελόπιο	57
2.6.21 Νυμφαίο	58
2.6.22 Νότια Στοά.....	58
2.6.23 Οικία Νέρωνα – Ανατολικές Θέρμες.....	58
2.6.24 Λουτρά Ολυμπίας	59
2.6.25 Ηρώ	59
2.6.26 Ξενώνες.....	59
2.6.27 Θέρμες Λεωνιδαίου.....	60
2.6.28 Θέρμες Κλαδέου	60
2.6.29 Θέρμες Κρονίου.....	60
2.6.30 Θησαυροί του Ιερού της Ολυμπίας.....	61
2.6.31 Ιππόδρομος.....	61
2.7 Μουσεία Αρχαίας Ολυμπίας.....	62
2.7.1 Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας.....	62
2.7.2 Μουσείο Ιστορίας Ολυμπιακών Αγώνων Αρχαιότητας.....	64
2.7.3 Μουσείο Ιστορίας Ανασκαφών Ολυμπίας.....	65
2.7.4 Αρχαιολογικό Μουσείο Ήλιδας.....	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

3.1 Ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων	68
3.2 Η Ολυμπία και το «ΕΥ ΑΓΩΝΙΖΕΣΘΕ».....	69
3.3 Τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων.....	70
3.4 Τα Ολυμπιακά Αγωνίσματα στην Αρχαιότητα.....	72
3.5 Το Πρόγραμμα των Αγώνων.....	77
3.6 Ιερή Εκεχειρία.....	78
3.7 Αναβίωση Ολυμπιακών Αγώνων.....	80
3.8 Ολυμπιακοί Αγώνες – Αθήνα 2004	82

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΛΥΜΠΙΑ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

4.1 Σύγχρονη Αρχαία Ολυμπία.....	86
----------------------------------	----

4.2 Η Αρχαία Ολυμπία μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2007	88
4.2.1 Έργα αποκατάστασης στον Αρχαιολογικό χώρο Αρχαίας Ολυμπίας.....	89
4.2.2 Έργα περαιτέρω προστασίας.....	89
4.3 Επισκεψιμότητα Ολυμπίας των τελευταίων χρόνων	90
4.4 Μέσα Μαζικής Μεταφοράς με προορισμό τα Ολύμπια	91
4.5 Διαμονή Επισκεπτών.....	92
4.6 Σίτιση	95
4.7 Διασκέδαση.....	96
4.8 Εναλλακτικές μορφές τουρισμού.....	97
4.8.1 Πολιτισμικός – Εκπαιδευτικός τουρισμός στην Ολυμπία	97
4.8.2 Αθλητικός – Οικολογικός Τουρισμός στην Ολυμπία	102
4.8.3 Αγροτουρισμός στην Ηλεία - Ολυμπία.....	105
4.8.4 Θαλάσσιος τουρισμός στην Ηλεία.....	106
4.8.5 Ιαματικός – Θεραπευτικός Τουρισμός.....	107
4.8.6 Θρησκευτικός Τουρισμός στην Ηλεία	107
4.8.7 Συνεδριακός Τουρισμός στην Ηλεία.....	109
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	
5.1 S.w.o.t Analysis Αρχαίας Ολυμπίας	112
5.2 P.e.s.t. Analysis Αρχαίας Ολυμπίας.....	114
5.3 Εναλλακτικές Στρατηγικής Ανάπτυξης	115
5.3.1 Στρατηγική απόκτησης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος Ολυμπίας.....	115
5.3.2 Στρατηγική ανάπτυξης Αρχαίας Ολυμπίας.....	116
5.4 Προτάσεις.....	118
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	120
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ - ΕΠΑΦΕΣ.....	122
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	i

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο τουρισμός εκτός από το βασικότερο μέσο ανταλλαγής κουλτούρας, ιδεών και γνωριμίας των λαών μεταξύ τους, αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα για την ενίσχυση των εσόδων των χωρών – προορισμών.

Η Ελλάδα, μία από τις παραδοσιακά τουριστικές χώρες του κόσμου, οφείλει ένα μεγάλο ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού της Προϊόντος (ΑΕΠ) στον τουρισμό.

Η ανάγκη προσαρμογής των παρεχόμενων υπηρεσιών στους νέους τρόπους αντίληψης του τουρισμού(π.χ. Οικοτουρισμός, Συνεδριακός τουρισμός, κλπ) κρίνεται επιτακτική προκειμένου να επιτευχθεί ανάπτυξη και μεγαλύτερη προσέλκυση κοινού.

Η Αρχαία Ολυμπία που αποτελεί το αντικείμενο έρευνας της εργασίας μας,γνωστή παγκοσμίως για την γέννηση της Ολυμπιακής ιδέας και την καλλιέργεια του Ολυμπιακού ιδεώδους είναι αδιαμφισβήτητα ένα από τα σημαντικότερα πολιτισμικά μνημεία σε ολόκληρο τον κόσμο.

Μέσα από την έρευνα που πραγματοποιήσαμε στην περιοχή και έπειτα από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων με το πρόγραμμα SPSS 4, μπορούμε να συμπεράνουμε πως η πόλη της Αρχαίας Ολυμπίας όχι μόνο λόγω των Αρχαίων μνημείων της, αλλά και της γεωγραφικής της θέσης, του φυσικού της πλούτου και κυρίως λόγω της ύπαρξης υποδομών αλλά ελλειπούς εκμετάλευσης αυτών, μπορεί να αναπτυχθεί και να αποτελέσει βασικό πόλο έλξης εναλλακτικού τουρισμού.

Προκειμένου λοιπόν να επιτευχθεί ο στόχος της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής αυτής προτείνουμε κάποιες βασικές ενέργειες που απαιτούνται για την ανάδειξη και την εδραίωση της πόλης σε δημοφιλή τουριστικό προορισμό.

ABSTRACT

Tourism except being the basic mean of exchanging culture and ideas between people constitutes in the enhanced of the income of the country visited.

Greece has been one of the most know touristic countries in all over the world and tourism is a great fact that helps the GDP of Greece to be grown.

The need to adapt services to new perceptions of tourism (eg eco-tourism, congress tourism, etc.) is imperative in order to achieve growth and attract more audience.

Ancient Olympia, which is the subject of our investigation, known worldwide for the birth of the Olympic idea and for the cultivation of the Olympic ideal is indisputably one of the most important cultural monuments in the world.

Through research we conducted in the area and after the process of the results through SPSS 4 programm, we can conclude that the city of Ancient Olympia not only because of the ancient monuments, but also for its geographical location, for the natural wealth and mainly due to the existence of infrastructure, but incomplete exploitation of these, can be developed to a major attraction of alternative tourism.

Therefore, in order to achieve the goal of developing tourism in this region we suggest some basic actions that are required for the consolidation of the city as a popular tourist destination.

Εισαγωγή

Η Αρχαία Ολυμπία αποτελεί πόλο έλξης του ενδιαφέροντος για πολλούς, λόγω της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και τη γέννηση του Ολυμπιακού ιδεώδους.

Η μελέτη που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή, μας επιτρέπει να βγάλουμε συμπεράσματα για τους λόγους που Αρχαία Ολυμπία από το παρελθόν έως και σήμερα έχει σημειώσει αξιόλογες προόδους σε όλους τους τομείς. Η πολιτιστική της κληρονομιά εμπλουτίζεται μέσα από τις συνεχόμενες ανασκαφές, η φυσική της διάσταση παραμένει μοναδική και η υλικοτεχνική της πλευρά αναπτύσσεται επιτυχώς. Με ιδιαίτερη προσοχή και εξονυχιστική έρευνα θα παρουσιάσουμε τις διαφορετικές όψεις της σύγχρονης Ολυμπίας και θα παρουσιάσουμε προτάσεις και μεθόδους που θα οδηγήσουν στην ανάδειξη της, ως απόλυτο τουριστικό προορισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

« Το μάρκετινγκ αποτελεί απλώς μια πολιτισμένη μορφή πολέμου, στον οποίο οι περισσότερες μάχες κερδίζονται με τα λόγια , τις ιδέες, και την πειθαρχημένη σκέψη. »

Albert W. Emery

1.1 Προϊόν

Καθετί που παράγεται ή προέρχεται με ανθρώπινη δραστηριότητα, φυσική διαδικασία ή μια χημική αντίδραση ονομάζεται προϊόν και διακρίνεται σε δυο κατηγορίες, τα υλικά και τα άυλα.

Τα υλικά προϊόντα, έχουν τα κάτωθι χαρακτηριστικά:

- ο Το προϊόν είναι χειροπιαστό
- ο Η αγορά του προϊόντος οδηγεί στην ιδιοκτησία του
- ο Το προϊόν μπορεί να μεταπωληθεί
- ο Το προϊόν μπορεί να επιδειχθεί
- ο Το προϊόν μπορεί να αποθηκευτεί
- ο Η παραγωγή προηγείται από την κατανάλωση
- ο Ο αγοραστής δεν συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία
- ο Το προϊόν μπορεί να μεταφερθεί
- ο Το προϊόν μπορεί να εξαχθεί

Τα άυλα αγαθά – υπηρεσίες χαρακτηρίζονται από τα εξής:

- ο Οι υπηρεσίες είναι άυλες
- ο Στις υπηρεσίες δεν υπάρχει ιδιοκτησία
- ο Οι υπηρεσίες δεν μεταπωλούνται
- ο Οι υπηρεσίες δεν μπορούν να επιδειχθούν αποτελεσματικά
- ο Οι υπηρεσίες δεν αποθηκεύονται
- ο Η παραγωγή και η κατανάλωση λαμβάνουν μέρος ταυτόχρονα
- ο Ο αγοραστής έχει άμεση συμμετοχή στην παραγωγή
- ο Οι υπηρεσίες δεν μεταφέρονται
- ο Οι υπηρεσίες δεν εξάγονται

Κάθε προϊόν, υλικό ή άυλο, διακρίνεται σε κάποια στάδια ζωής τα οποία χαρακτηρίζουν την αποδοχή του από το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Τα στάδια ζωής των προϊόντων εξαρτώνται από διάφορους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες, όπως επιτεύγματα της τεχνολογίας, περιβάλλον (δημογραφικό, κοινωνικό, οικονομικό) και ένταση του ανταγωνισμού (Vernon R. , 1966).

Τα στάδια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος είναι τα παρακάτω.

- § Εισαγωγή
- § Ανάπτυξη
- § Ωριμότητα
- § Πτώση

1.2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ

Τουριστικό προϊόν είναι κάθε δραστηριότητα η οποία συνδυάζεται με την μετακίνηση ανθρώπων, για μικρό χρονικό διάστημα, από τον τόπο στον οποίο κατοικούν σ' έναν άλλον προσιτό τόπο (RC Mill,1990). Όλες οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στα πλαίσια αυτής της περιόδου συγκαταλέγονται στην έννοια του τουριστικού προϊόντος, το οποίο αποτελείται από πέντε παράγοντες όπως παρουσιάζονται παρακάτω (Middleton, 1988).

- **Καταλύματα:** (Ξενοδοχεία, Ξενώνες, Διαμερίσματα/ Βίλες,
Συνεδριακά κέντρα)
- **Θέλητρα:** (Μουσεία, Ιστορικά μνημεία, Εθνικά Πάρκα,
Θεματικά κέντρα)
- **Μέσα Μεταφοράς:** (Αεροπλάνα, Καράβια, Τρένο, Αυτοκίνητο,
Λεωφορείο)
- **Τουριστικοί οργανισμοί:** (Τουριστικά γραφεία, Ξεναγοί,)
- **Σίτιση**

Ωστόσο, για να μπορέσει ο τουρισμός να αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη δυναμική έχει αναπτύξει εκτός από τον παραδοσιακό τουρισμό και άλλες μορφές όπως συνεδριακό και επαγγελματικό τουρισμό, αθλητικό τουρισμό, θρησκευτικό τουρισμό, πολιτιστικό τουρισμό, θεραπευτικό – ιαματικό τουρισμό, αγροτουρισμό, οικολογικό τουρισμό, εκπαιδευτικό τουρισμό, περιπατητικό τουρισμό που αποτελούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

1.2.1 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ- ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ

Ως επαγγελματικός τουρισμός ορίζεται ο τουρισμός ο οποίος αναπτύσσεται κατά τη διάρκεια επαγγελματικών ταξιδιών. Έχει μερικότερες διακρίσεις ανάλογες με το κριτήριο του σκοπού για το οποίο γίνεται το επαγγελματικό ταξίδι. Αν ο σκοπός του ταξιδιού είναι η συμμετοχή σε ένα συνέδριο τότε ονομάζεται συνεδριακός τουρισμός. Αν ο σκοπός του ταξιδιού είναι η συμμετοχή των επαγγελματιών σε μία έκθεση τότε έχουμε εκθεσιακό τουρισμό (Σφακιανάκης Μ. , 2000).

Ο συνεδριακός τουρισμός αντιπροσωπεύει μια σημαντική αγορά σε διεθνές επίπεδο.

Σημαντικό ρόλο για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού σε έναν τόπο, διαδραματίζει η διαθεσιμότητα των απαραίτητων υποδομών και υπηρεσιών, όπως αμφιθεάτρων, εκθεσιακών χώρων, καταλυμάτων, υποδομών για καφέ και εστίαση, υπηρεσιών διερμηνείας κ.λ.π. Επίσης, η εύκολη πρόσβαση στον τόπο πραγματοποίησης ενός συνεδρίου ή έκθεσης είναι κρίσιμος παράγοντας για την προσέλκυση επισκεπτών (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.2.2 Αθλητικός Τουρισμός

Αθλητικός τουρισμός είναι η εναλλακτική μορφή τουρισμού κατά τη διάρκεια της οποίας οι τουρίστες ασκούνται, γυμνάζονται παίζουν ή αθλούνται και συγκεκριμένα επιδίδονται σε ένα ή περισσότερα αγωνίσματα. Η μορφή αυτή ονομάζεται ειδικότερα αθλητικός τουρισμός ανάπαυσης ή αναψυχής (Σφακιανάκης Μ. , 2000).

Το 1970 άρχισε να γίνεται χρήση του όρου αθλητικός τουρισμός με σκοπό να περιγραφεί η ειδική μορφή τουρισμού που συνδύαζε και την αθλητική δραστηριότητα. Ο

αθλητικός τουρισμός θεωρείται σύγχρονο φαινόμενο σε αντίφαση με τη διαχρονικά στενή σχέση μεταξύ αθλητισμού και τουρισμού. Ο λόγος είναι ότι μόλις τα τελευταία χρόνια άρχισε να αντιμετωπίζεται ως αυτόφωτο κομμάτι της τουριστικής και της αθλητικής βιομηχανίας αλλά και να αποκτά ακαδημαϊκή οντότητα.

Συνδυάζοντας δυο από τις πλέον δημοφιλείς δραστηριότητες ο αθλητικός τουρισμός κατάφερε να προσελκύσει σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων αποκτώντας την αντίστοιχη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική σημασία. Παράλληλα, οι παραγωγοί της τουριστικής βιομηχανίας οι οποίοι ανέκαθεν αναζητούσαν νέους τομείς επέκτασης των δραστηριοτήτων τους διέκριναν νωρίς τα οικονομικά κυρίως οφέλη του αθλητικού τουρισμού και προχώρησαν σε σημαντικές επενδύσεις. Ως συνέπεια, ο αθλητικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από γοργό ρυθμό ανάπτυξης, μεγάλες δυνατότητες εξέλιξης και από το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που δημιουργεί σε όλους τους εμπλεκόμενους στο τουριστικό κύκλωμα, παραγωγούς και καταναλωτές.

Αθλητικός τουρισμός είναι όλες τις μορφές ενεργητικής και παθητικής ανάμιξης σε αθλητικές δραστηριότητες όπου η συμμετοχή είναι τυχαία ή οργανωμένη και γίνεται για επαγγελματικούς ή μη λόγους με προϋπόθεση τη μετακίνηση μακριά από τον τόπο διαμονής και εργασίας.

Είναι φανερό ότι ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί ένα ιδιαίτερα σύνθετο και ευρύ φαινόμενο. Για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού υπάρχει η ανάγκη για διευρυμένη υψηλής ποιότητας υποδομής σε διάφορους τομείς υποστήριξης, οι οποίοι είναι το φυσικό περιβάλλον, οι υπηρεσίες, η διασκέδαση, οι μεταφορές, το τεχνητό περιβάλλον, η στέγαση, η πολιτιστική κληρονομιά, οι οργανισμοί και οι κατασκευασμένες διευκολύνσεις.

Στο χώρο του αθλητικού τουρισμού, οι πρώτες προσπάθειες για την επίτευξη της ανάπτυξης του έγιναν με τη μορφή σεμιναρίων, διαλέξεων και μαθημάτων που προσέφεραν διάφορα ιδρύματα κυρίως στις Η.Π.Α. και στον Καναδά χωρίς όμως να υπάρχει εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου. Το 1998 παρουσιάστηκε για πρώτη φορά πρόγραμμα σπουδών αθλητικού τουρισμού από το πανεπιστήμιο του Luton στη Μεγάλη Βρετανία με την καθιέρωση πανεπιστημιακού τίτλου σπουδών.

Στην Ελλάδα ο αθλητικός τουρισμός δεν υφίσταται ως θεσμοθετημένο γνωστικό αντικείμενο. Έτσι δεν υπάρχουν σπουδές αθλητικού τουρισμού πολύ περισσότερο δεν υφίστανται μεταπτυχιακά προγράμματα (Σταθόπουλος Δ., 2006).

1.2.3 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Θρησκευτικός τουρισμός λέγεται το σύνολο όλων των τουριστικών δραστηριοτήτων το οποίο επικεντρώνεται γύρω από μνημεία και χώρους θρησκευτικής σημασίας (Σφακιανάκης Μ. , 2000).

Ο θρησκευτικός τουρισμός χωρίζεται σε δύο κατηγορίες

A) Προσκυνητές τουρίστες, στους οποίους επικρατεί το θρησκευτικό κίνητρο. Οι τουρίστες αυτοί επισκέπτονται μία περιοχή αποκλειστικά για την επίσκεψη στον θρησκευτικό χώρο.

B) Τουρισμός θρησκευτικής κληρονομιάς, του οποίου οι τουρίστες ταξιδεύουν ομαδικά και συνδιάζουν το ταξίδι τους, με άλλες τουριστικές δραστηριότητες (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.2.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο πολιτιστικός τουρισμός σχετίζεται με την επίσκεψη σε ένα τόπο με στόχο την επαφή με τα πολιτιστικά στοιχεία αυτού (αρχαιολογικά, βυζαντινά, κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορία, τέχνες, λαογραφία κ.λ.π) (Σφακιανάκης Μ. , 2000).

Πολιτιστικό τουρισμό έχουμε όταν ο επισκέπτης θέλει να κατανοήσει και να εκτιμήσει τον βασικό χαρακτήρα ενός τόπου και τον πολιτισμό του ως σύνολο, περιλαμβάνοντας, την ιστορία και την αρχαιολογία, τον λαό και τον τρόπο ζωής του, την πολιτιστική εξέλιξη, τις τέχνες και την αρχιτεκτονική, το φαγητό, το κρασί και την τοπική παραγωγή, την κοινωνική, οικονομική και πολιτική δομή, τη μορφολογία της περιοχής, και τέλος τα διάφορα φεστιβάλ και τις εκδηλώσεις (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.2.5 ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ – ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ)

Τουρισμός υγείας είναι ο τουρισμός όπου οι τουρίστες συμμετέχουν σε προγράμματα υγείας ή σε προγράμματα που σχετίζονται με την υγεία (Σφακιανάκης Μ. , 2000).

Ο Θεραπευτικός Τουρισμός ή Τουρισμός Υγείας, αποτελεί μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού που συμβάλλει στην πρόληψη, αποκατάσταση της υγείας, ξεκούραση, ομορφιά,

δηλαδή ταυτόχρονη ανάγκη για διακοπές και θεραπεία μαζί σε ένα πρότυπο περιβάλλον (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.2.6 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αγροτουρισμός ονομάζεται η εναλλακτική εκείνη μορφή τουρισμού η οποία αναπτύσσεται σε μη τουριστικά κορεσμένες αγροτικές περιοχές και συνδέεται με κοινωνικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές αξίες οι οποίες επιτρέπουν τόσο στους «οικοδεσπότες» όσο και στους «φιλοξενούμενους» των περιοχών αυτών να υφίστανται αλληλεπιδράσεις και να μοιράζονται εμπειρίες (Σφακιανάκης Μ., 2000).

Ο Αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο.

Στον Αγροτουρισμό ο τουρίστας είναι επισκέπτης, φίλος, θαυμαστής του τόπου, είναι ένας «φιλοξενούμενος», ένας ταξιδιώτης που αναζητά τα μυστικά, την αυθεντικότητα και την ομορφιά του, εστιάζοντας στην ήσυχη ζωή, τη φυσική κληρονομιά και όλα όσα μοναδικά και ξεχωριστά έχει να προσφέρει ο κάθε προορισμός.

Ολόκληρη η φιλοσοφία του Αγροτουρισμού βασίζεται στη διαπροσωπική, ανθρώπινη, άμεση και φιλόξενη σχέση μεταξύ του κατοίκου της υπαίθρου και του επισκέπτη (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.2.7 ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ως οικολογικός τουρισμός ορίζεται ο περιβαλλοντικά υπεύθυνος τουρισμός και η επίσκεψη σε φυσικές περιοχές που αποσκοπεί στην απόλαυση και εκτίμηση της φύσης(και των πολιτισμικών στοιχείων του παρόντος και του παρελθόντος) και ο οποίος προάγει στη διατήρηση της φύσης, έχει χαμηλή επίδραση επισκεπτών και παρέχει χρήσιμη ενεργή κοινωνικο-οικονομική ανάμιξη του ντόπιου πληθυσμού (Σφακιανάκης Μ. , 2000).

Ο οικολογικός τουρισμός αποτελεί μία εναλλακτική μορφή τουρισμού στην οποία οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να εργαστούν για την διατήρηση του φυσικού κάλλους μιας περιοχής (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.2.8 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ

Ως εκπαιδευτικός τουρισμός ορίζεται η μορφή τουρισμού που έχει ως κύριο τουριστικό προϊόν τη μάθηση. Οι τουρίστες δηλαδή μεταβαίνουν σε ένα τουριστικό προορισμό για να εκπαιδευτούν και κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους έχουν τουριστικές δραστηριότητες (Σφακιανάκης Μ. , 2000).

Τα κύρια χαρακτηριστικά του αρχαιολογικού - εκπαιδευτικού τουρισμού μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

1. Βασίζεται στα κατάλοιπα των παλαιότερων πολιτισμών και σε περιοχές με σχετικά ανόθευτα στοιχεία φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς, όπου τα κύρια κίνητρα των τουριστών είναι η παρατήρηση και η εκτίμηση του πολιτισμού, καθώς και τα επιστημονικά, εκπαιδευτικά και διερευνητικά τους ενδιαφέροντα.

2. Είναι συνήθως, οργανωμένος σε μικρές ομάδες, από εξειδικευμένες επιχειρήσεις και στοχεύει στο να ικανοποιήσει επί μέρους ανάγκες και επιθυμίες ειδικών ομάδων ή κατηγοριών επισκεπτών με κοινά ενδιαφέροντα για την πολιτισμική κληρονομιά ενός τόπου.

3. Έχει σαφώς πολιτισμικό χαρακτήρα και έντονο το στοιχείο της ανάδειξης, της αξιοποίησης και της προστασίας της πολιτιστικής εν γένει και αρχαιολογικής ειδικότερα κληρονομιάς και παράδοσης. Τούτο έχει ιδιαίτερη σημασία, αν λάβει κανείς υπόψη ότι οι περιοχές στις οποίες απευθύνεται ο αρχαιολογικός τουρισμός είναι προφανώς περιοχές με μεγάλο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, όπως οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς.

4. Ενισχύει τη γηγενή πολιτιστική ταυτότητα, προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας σε όλο το φάσμα της τουριστικής διαδικασίας και συμβάλλει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική της εξύψωση, παρέχοντας εναλλακτική απασχόληση και ευκαιρίες εισοδήματος για τις τοπικές κοινότητες. Παράλληλα παράγει οικονομικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες, τους οργανισμούς και τους φορείς διαχείρισης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων πολιτισμικής κληρονομιάς, που αποσκοπούν στη διατήρηση και προστασία τους, αυξάνοντας την ευαισθησία των τοπικών κοινωνιών και των τουριστών για τη διατήρηση των πολιτισμικών στοιχείων.

5. Απαιτεί την πολιτιστική και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και συμπεριφορά όλων των εμπλεκομένων στο τουριστικό «κύκλωμα»: διαχειριστές χώρων και βοηθητικό

προσωπικό, φύλακες, κρατικές υπηρεσίες, πολιτικούς, τουριστικούς πράκτορες, ξεναγούς, τουριστικά πρακτορεία, ιδιοκτήτες και υπαλληλικό προσωπικό ξενοδοχείων και εστιατορίων και τοπική κοινωνία, γεγονός που προϋποθέτει την περιβαλλοντική και πολιτισμική αγωγή όλων των παραπάνω. Ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιδράσεις πάνω στο φυσικό και κοινωνικό - οικονομικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα δίνει τη δυνατότητα για πολιτιστική και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, μέσα από τις επισκέψεις σε τοπία εξαιρετικής αρχαιολογικής αρχιτεκτονικής, ιστορικής, οικολογικής και αισθητικής αξίας.

6. Η εν λόγω αρχαιολογική/εκπαιδευτική δράση φέρει στοιχεία ρυθμιστικά ή αειφορικότητας και αποτελεί μια μορφή τουρισμού, που αναπτύσσεται με τέτοιο τρόπο, ώστε όλη η τουριστική δραστηριότητα –η οποία επικεντρώνεται κατά κάποιο τρόπο σε έναν πόρο πολιτισμικής κληρονομιάς– να μπορεί να συνεχιστεί στο διηνεκές. Είναι φιλικός με τη φύση που περιβάλλει τον άνθρωπο και συμβατός με τοπικά περιβάλλοντα και τοπικές κοινωνίες (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.2.8.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Τρεις είναι οι γενικότερες κατηγορίες του αρχαιολογικού – εκπαιδευτικού τουρισμού:

1. Τα γενικότερου ενδιαφέροντος προγράμματα που διέρχονται πολλούς προορισμούς, καλύπτουν ευρείας αποδοχής ενδιαφέροντα και αφιερώνουν σχετικά λίγο χρόνο στις αρχαιότητες και τα μνημεία, όπως για παράδειγμα οι κρουαζιέρες και οι πολυήμερες εκδρομές των σχολείων.

2. Τα προγράμματα που αφιερώνουν περισσότερο χρόνο σε συγκεκριμένες μικρές γεωγραφικές περιφέρειες, όπου ο επισκέπτης μπορεί να εμβαθύνει περισσότερο στο γενικότερο πολιτισμό και την παράδοση μιας περιοχής.

3. Τα βαρύτερα, εξειδικευμένα προγράμματα, που απευθύνονται μόνο σε μικρές ομάδες με ομοειδές ενδιαφέρον, τα οποία έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενό τους την ενασχόληση με τις αρχαιότητες, την ιστορία και τον πολιτισμό.

Από τις προαναφερθείσες κατηγορίες η 2^η και κυρίως η 3^η αφορούν ουσιαστικά την εναλλακτική μορφή του αρχαιολογικού - εκπαιδευτικού τουρισμού και σχετίζονται ιδιαίτερα με τον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο ως εκπαιδευτικό και τουριστικό προϊόν (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.2.9 ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο περιπατητικός τουρισμός ορίζεται ως η πραγματοποίηση τουριστικών δραστηριοτήτων, που αφορούν τη διενέργεια περιπατητικών εκδρομών διαμέσου περιοχών αξιολογής αισθητικής, περιβαλλοντικής και πολιτιστικής αξίας (Σφακιανάκης Μ. , 2000).

Ο περιπατητικός τουρισμός αλληλοσυνδέεται σε πολλές περιπτώσεις με τον οικοτουρισμό. Η βασική διαφορά των δύο έγκειται στο ότι ο οικοτουρισμός προϋποθέτει τη συμμετοχή του επισκέπτη για τη διατήρηση του τοπίου και της οικολογικής ισορροπίας, ενώ ο περιπατητικός τουρισμός όχι.

Ο περιπατητικός τουρισμός είναι στενά συνδεδεμένος με την ύπαρξη των καταλλήλων μονοπατιών, οργανωμένων ή όχι, εύκολης ή δύσκολης πρόσβασης.

Πραγματοποιείται κυρίως σε ημιορεινές ή ορεινές περιοχές (λαγκάδια, πλαγιές, κλπ), χωρίς αυτό να είναι απόλυτο, και θα μπορούσε να θεωρηθεί ως είδος αθλητικού τουρισμού. Στην περίπτωση που ο περιπατητικός τουρισμός πραγματοποιείται σε ορεινές περιοχές, εντάσσεται στην κατηγορία του ορεινού τουρισμού (Σταθόπουλος Δ. ,2006).

1.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Ο τρόπος λήψεων αποφάσεων για την κατανομή των πόρων σε έναν οργανισμό, ονομάζεται στρατηγική. Αυτές οι αποφάσεις συμπυκνώνουν τους επιθυμητούς στόχους αλλά και την πεποίθηση σχετικά με το ποια είναι τα αποδεκτά και κυρίως, τα μη αποδεκτά μέσα για την επίτευξη τους (Leverett S. Lyon J. , 1926).

Βασικό ρόλο για την λήψη αποφάσεων και της στρατηγικής που θα επιλεγεί, αποτελεί η έρευνα η οποία μπορεί να γίνει είτε από απόσταση είτε από κοντά. Η έρευνα μπορεί να εκπονηθεί με την διεξαγωγή γκάλοπ, με την συμπλήρωση ερωτηματολογίων και με την συλλογή στατιστικών στοιχείων από προηγούμενα έτη για την εξέλιξη της εκάστοτε καταναλωτικής τάσης.

Η συμπλήρωση ερωτηματολογίων που αποτελεί την συνηθέστερη διεξαγωγή έρευνας διαφέρει ανάλογα με τις πληροφορίες που θέλουμε να συλλέξουμε.

Τα είδη των ερωτηματολογίων που θα χρησιμοποιηθούν καθιστούν την διαφορετικότητα των ερευνών και κατηγοριοποιούνται ως εξής:

§ Ερωτηματολόγιο ανοιχτού τύπου: Διαθέτουν ερωτήσεις στις οποίες μπορεί ο ερωτώμενος να απαντήσει ελεύθερα και προτιμούνται σε έρευνες που έχουν ως στόχο την συλλογή ποιοτικών στοιχείων.

§ Ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου: Διαθέτουν ερωτήσεις στις οποίες ο ερωτώμενος απαντά με περιορισμένες απαντήσεις τις οποίες έχουμε μελετήσει νωρίτερα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα (κυρίως ποσοτικά) που θέλουμε να έχει η έρευνα μας.

§ Ερωτηματολόγιο μεικτού τύπου: Είναι ο συνδυασμός των δύο προαναφερθέντων ερωτηματολογίων και αποσκοπεί στην συλλογή ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων.

Στην περίπτωση που εξετάζει η παρούσα μελέτη, η έρευνα στηρίχθηκε σε ερωτηματολόγια μεικτού τύπου που συμπλήρωσαν επισκέπτες της Αρχαίας Ολυμπίας την οποία επισκεφτήκαμε τον Ιούνιο του 2007 (παρ. σελ. 1) ενώ η ανάλυση των αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκε με την βοήθεια του προγράμματος SPSS 4.

1.4 MARKETING

Η διαδικασία σχεδιασμού και εκτέλεσης της σύλληψης, της τιμολόγησης, της προβολής, της διανομής ιδεών, αγαθών, και υπηρεσιών , έτσι ώστε να δημιουργηθούν συναλλαγές που να ικανοποιούν τις ανάγκες και τους σκοπούς των ανθρώπων ενός οργανισμού, ονομάζεται μάρκετινγκ (Kotler P. ,).

1.4.1 MARKETING MIX – 4PS

Το μείγμα μάρκετινγκ, τα 4Ps δηλαδή, είναι τα εργαλεία εκείνα που χρησιμοποιεί ο marketer με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτύχει την μέγιστη ανταπόκριση από το κοινό-στόχο (target group) που επιθυμεί να προωθήσει το προϊόν του (Borden Neil ,1953) .

Οι τέσσερις παράγοντες που εξετάζονται από το marketing ενός προϊόντος είναι οι εξής:

- Προϊόν (product)
- Τοποθεσία (place)

- Τιμή (price)
- Προώθηση (promotion)

Αναλυτικότερα το προϊόν διακρίνεται σύμφωνα με τα τεχνικά και συμβολικά του χαρακτηριστικά, που ικανοποιούν συγκεκριμένες ανάγκες μιας συγκεκριμένης αγοράς στόχου. Τέτοια χαρακτηριστικά είναι η σύνθεση, η συσκευασία, η παρουσίαση, τα συστατικά, οι λειτουργίες και τα οφέλη.

Στον παράγοντα τοποθεσία περιλαμβάνονται οι αποφάσεις που αφορούν τα δίκτυα διανομής, τον τρόπο μεταφοράς των αγαθών και την τοποθεσία των σημείων πώλησης. Οι συνθήκες πώλησης, η επιλογή δικτύων, οι λειτουργίες διανομής, οι τύποι και οι ποσότητες είναι στοιχεία που εξετάζονται στον παράγοντα τοποθεσία.

Ένας επιπλέον ουσιαστικός παράγοντας που εξετάζει το μάρκετινγκ ενός προϊόντος είναι η τιμή. Η μελέτη αυτού του παράγοντα αποσκοπεί στην διάρθρωση της τιμής εκείνης που δέχεται να πληρώσει η αγορά για τα οφέλη που προσδοκά ότι θα αποκομίσει. Οι εκπτώσεις που γίνονται κατά καιρούς στα προϊόντα αποσκοπώντας στην μεγιστοποίηση των πωλήσεων, είναι παραδείγματα διαφοροποίησης της τιμής.

Η προώθηση δεν είναι τίποτα λιγότερο από την επιτυχημένη επικοινωνία με την αγορά-στόχο και την ενίσχυση της εικόνας του προϊόντος. Χαρακτηριστικά παραδείγματα του τέταρτου παράγοντα, δηλαδή της προώθησης είναι η ανάπτυξη μηνύματος, οι δραστηριότητες προώθησης πωλήσεων και η επιλογή διάφορων μέσων.

1.4.2 SERVICE MARKETING MIX-7 P'S

Η ανάλυση marketing που ακολουθείται για ένα άυλο προϊόν – υπηρεσία βασίζεται στην ανάλυση επτά παραγόντων. Οι τέσσερις πρώτοι παράγοντες είναι κοινοί με τους παράγοντες που αναλύονται για ένα καταναλωτικό αγαθό ενώ προστίθενται τρεις νέοι παράγοντες όπως φαίνεται παρακάτω.

- Προϊόν (product)
- Τοποθεσία (place)

- Τιμή (price)
- Προώθηση (promotion)
- Άνθρωποι (people)
- Φυσικές ενδείξεις (physical evidence)
- Διαδικασίες (process)

Αναλυτικότερα οι άνθρωποι είναι όλο το προσωπικό ενός οργανισμού το οποίο οφείλει να έχει την κατάρτιση για τον συγκεκριμένο οργανισμό, αλλά και την δέσμευση με τον συγκεκριμένο εργασιακό χώρο.

Οι φυσικές ενδείξεις προβάλλουν τον τρόπο με τον οποίο ο χώρος ενός οργανισμού πρέπει να είναι κατάλληλα διαμορφωμένος έτσι ώστε να διαθέτει τις προϋποθέσεις του target group στο οποίο απευθύνεται.

Οι διαδικασίες ουσιαστικά είναι όλοι οι παράγοντες και οι προσπάθειες που κάνουν τους πελάτες να πάρουν μέρος σε διάφορες δραστηριότητες με σκοπό την δημιουργία περισσότερων εμπειριών (Borden Neil,1965).

1.5 S.W.O.T ANALYSIS

Ένα από τα πιο χρήσιμα εργαλεία επιχειρησιακής ανάλυσης είναι η s.w.o.t analysis . Με την ανάλυση αυτή «φωτογραφίζουμε» την κατάσταση της επιχείρησης και της αγοράς. Έτσι μπορούμε να διαμορφώσουμε την συνολική εικόνα της επιχείρησης, τα δυνατά της σημεία, τις αδυναμίες της, τις ευκαιρίες που της δίνονται και τις απειλές που ίσως να δέχεται ή να δεχτεί στο μέλλον. Η επιμέρους ανάλυση που ακολουθεί, αποσκοπεί στην εν δυνάμει κατανόηση των όρων και των δραστηριοτήτων τους.

STRENGTHS: Σκοπός είναι να εντοπίσουμε τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα σε σχέση με τους ανταγωνιστές μας καθώς και να τα διατηρήσουμε.

WEAKNESSES: Να βρούμε τα μειονεκτήματα μας, σε σχέση με τους ανταγωνιστές μας και να τα διορθώσουμε.

OPPORTUNITIES: Να εκμεταλλευτούμε τις ευκαιρίες αγοράς που ήδη υπάρχουν και αυτές που θα προκύψουν.

THREATS: Να μειώσουμε τις συνέπειες των τωρινών και μελλοντικών απειλών της αγοράς.

Η S.W.O.T analysis μπορεί να αναλύσει το εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον μιας επιχείρησης, όπως παρουσιάζεται στον κάτωθι πίνακα (Kotler P., 1972).

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Δομή	Ανταγωνιστικό περιβάλλον
Marketing	Μακροοικονομικές τάσεις
Παραγωγή	Αλλαγές στις καταναλωτικές ανάγκες
Συνεργασία τμημάτων	Κατάσταση προμηθευτών
Ανάπτυξη νέων προϊόντων	Νέες τεχνολογίες
Οικονομικά	Κοινωνικές τάσεις
Ικανότητα καινοτομιών/ Διοικητική ικανότητα	Πολιτικά γεγονότα
Ταχύτητα αντίδρασης	Κινήσεις ανταγωνιστών
Ανθρώπινοι πόροι	Αλλαγές νομοθεσίας
Επίπεδο τεχνολογίας	

1.5.1 ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΗΣ S.W.O.T ANALYSIS

Η επιτυχία της S.W.O.T Analysis προκύπτει από τον στρατηγικό έλεγχο. Ο έλεγχος αυτός αποδίδει έναν πλούτο δεδομένων που εστιάζει στα κρίσιμης σημασίας δυνατά και αδύνατα σημεία, τις ευκαιρίες καθώς και τις απειλές που μπορεί να δεχτεί ένας οργανισμός.

STRENGTHS (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)

- Σε τι είμαστε καλοί.
- Τι καινούργιες ικανότητες έχει ο οργανισμός.
- Τι μπορούμε να κάνουμε που δεν μπορούν να κάνουν οι ανταγωνιστές.
- Πως μπορούμε να επαναλάβουμε μια πρόσφατη επιτυχία.
- Τι μας κάνει μοναδικούς.
- Γιατί οι πελάτες προτιμούν εμάς.

WEAKNESSES (ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)

- Σε τι δεν είμαστε καλοί.
- Ποιες ικανότητες λείπουν από τον οργανισμό.
- Τι μπορούν να κάνουν οι ανταγωνιστές που δεν μπορούμε εμείς.
- Ποιες πρόσφατες αποτυχίες είχαμε και γιατί.
- Ποια group πελατών δεν μπορούμε να ικανοποιήσουμε.
- Ποιους πελάτες χάσαμε πρόσφατα και γιατί.

OPPORTUNITIES (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)

- Υπάρχουν αλλαγές στην αγορά που λειτουργούν υπέρ μας.
- Ποιες ικανότητες μπορούμε να αποκτήσουμε.
- Ποια καινούργια προϊόντα/ υπηρεσίες μπορούμε να προσφέρουμε.
- Ποια καινούργια group πελατών μπορούμε να ικανοποιήσουμε.

- Πως μπορούμε να κάνουμε τον οργανισμό μας μοναδικό.
- Πως θα φαίνεται ο οργανισμός μας σε 5-10 χρόνια.

THREATS (ΑΠΕΙΛΕΣ)

- Υπάρχουν αλλαγές στην αγορά που δημιουργούν μειονεκτήματα για τον οργανισμό μας.
- Τι κάνουν οι ανταγωνιστές μας.
- Αλλάζουν οι ανάγκες των πελατών εις βάρος των συμφερόντων μας.
- Υπάρχουν οικονομικές και πολιτικές αλλαγές που βλάπτουν τον οργανισμό μας.
- Υπάρχει κάτι που απειλεί τον οργανισμό με εξαφάνιση.

1.6 P.E.S.T Analysis

Η συγκεκριμένη ανάλυση γίνεται με σκοπό να βοηθήσει τον οργανισμό στη διερεύνηση των αποτελεσμάτων που είναι δυνατόν να έχουν οι περιβαλλοντικές επιδράσεις στην επιχείρηση είτε ιστορικά, είτε σε όρους της μελλοντικής τους εξέλιξης.

1.6.1 ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ P.E.S.T ANALYSIS

Πολιτική: Αναφέρεται στους νόμους, τους κυβερνητικούς φορείς και τις διάφορες ομάδες που επηρεάζουν τους σύγχρονους οργανισμούς άμεσα ή έμμεσα. Μια πολιτική αστάθεια μπορεί να προκαλέσει κλίμα ανασφάλειας στον οργανισμό.

Οικονομική: Αναφέρεται στην κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα οικονομικά μεγέθη της χώρας στην οποία δραστηριοποιείται ο οργανισμός καθώς και στις γενικότερες οικονομικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα και είναι πιθανό να επηρεάσουν την λειτουργία του οργανισμού.

Κοινωνική: Οι κοινωνικές αξίες ,τα ήθη και τα έθιμα μιας κοινωνίας μπορούν να επηρεάσουν τον οργανισμό γιατί προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ευαισθησία των μελών της.

Οι σημαντικότεροι κοινωνικό - πολιτιστικοί παράγοντες είναι:

- Ο τρόπος ζωής των σύγχρονών ανθρώπων.
- Η θέση της γυναίκας στην εργασία και γενικότερα στην κοινωνία.
- Η διανομή εισοδήματος.
- Ο καταναλωτισμός.
- Το επίπεδο μόρφωσης.
- Η στάση των καταναλωτών απέναντι στην εργασία και των ελεύθερο χρόνο.

Τεχνολογική: Αναφέρεται στις τεχνολογικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα έξω από τον οργανισμό και μπορούν να έχουν σημαντική επίδραση σε αυτόν. Κάθε οργανισμός πρέπει να παρακολουθεί τις τεχνολογικές εξελίξεις γιατί μπορεί αυτές να αποτελούν ευκαιρία για την βελτίωση της ποιότητας και την μείωση του κόστους των λειτουργιών του οργανισμού.

Για την ορθή πραγματοποίηση της P.E.S.T analysis σημαντικό παράγοντα αποτελούν τα δημογραφικά στοιχεία διότι η αύξηση του πληθυσμού και το φαινόμενο της αστυφιλίας καθώς και η παρουσία των μεταναστών, έχει φέρει αλλαγές στην κοινωνική δομή η οποία επηρεάζει την λειτουργία κάθε οργανισμού.

Τα κύρια δημογραφικά στοιχεία που επηρεάζουν τον οργανισμό είναι τα εξής:

1. Παγκόσμια πληθυσμιακή αύξηση.
2. Επιβράδυνση του ρυθμού των γεννήσεων.
3. Μετακίνηση από μαζικές αγορές σε μικρότερες.

1.7 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ

Οι προηγούμενες θεωρίες αποτελούν τη βάση για την επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής την οποία θα επιλέξει ο οργανισμός ώστε να επιτύχει στο χώρο και να εδραιώσει την παρουσία του σε αυτόν.

Σύμφωνα με τον M.Porter υπάρχουν δύο βασικά είδη στρατηγικών για την απόκτηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Η στρατηγική Ηγεσίας Κόστους και η στρατηγική Διαφοροποίησης.

Βέβαια όταν οι συγκεκριμένες στρατηγικές εφαρμόζονται σε ένα συγκεκριμένο και περιορισμένο τμήμα της αγοράς, τότε δημιουργείται ένα νέο είδος στρατηγικής, η στρατηγική Εστίασης η οποία χωρίζεται σε δύο κατηγορίες.

Την στρατηγική Εστίασης με Ηγεσία Κόστους και την Στρατηγική Εστίασης με Διαφοροποίηση.

1.7.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑΣ ΚΟΣΤΟΥΣ

Η επιχείρηση η οποία ακολουθεί την συγκεκριμένη στρατηγική έχει ως στόχο να ξεπεράσει τους ανταγωνιστές της επιτυγχάνοντας την μείωση του κόστους λειτουργίας του οργανισμού αυξάνοντας την παραγωγή των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσφέρει.

Η κλασσική στρατηγική ηγεσίας κόστους αναφέρεται στην προσφορά κλασσικών προϊόντων στα πλαίσια μιας μεγάλης αγοράς-στόχου. Το πλεονέκτημα κόστους που έχει μια επιχείρηση θα συμβάλλει στη βελτίωση της απόδοσης της εφόσον δεν είναι υποχρεωμένη να προσφέρει τα προϊόντα της σε χαμηλότερη τιμή από αυτήν των ανταγωνιστών της.

Ο τυπικός ηγέτης κόστους συνήθως διαφημίζει ελάχιστα τα προϊόντα και τονίζει ιδιαίτερα την χαμηλή τιμή τους σε σχέση με αυτά των ανταγωνιστών.

Η αλυσίδα αξίας κάθε επιχείρησης είναι ένας σωστός οδηγός για το πώς κατανέμονται τα κόστη. Με βάση αυτά η επιχείρηση θα πρέπει να αναπτύξει μια στρατηγική μείωσης του κόστους – μερικού και συνολικού (Porter M.).

Οι βασικοί οδηγοί κόστους είναι οι εξής :

- 1) Η κλίμακα (economies of scale)
- 2) Η μάθηση (economies of learning)
- 3) Η εκμετάλλευση της δυναμικότητας (capacity utilization)
- 4) Ο σχεδιασμός του προϊόντος (product design)
- 5) Το κόστος των εισροών (input costs)
- 6) Η τεχνολογία στη διαδικασία επιλογής (process technology)
- 7) Η αποδοτικότητα της Διοίκησης (managerial efficiency)

Η Στρατηγική Ηγεσίας Κόστους παρουσιάζει κάποια μειονεκτήματα και κάποια πλεονεκτήματα τα οποία προκύπτουν αλλά και αξιολογούνται από την συγκεκριμένη στρατηγική, καθώς και από τις στρατηγικές που θα μελετήσουμε στη συνέχεια οι οποίες βασίζονται στην αξιολόγηση των πέντε δυνάμεων του Porter.

Μια επιχείρηση η οποία είναι ηγέτης κόστους, είναι σαφές ότι προστατεύεται από τους ανταγωνιστές της, μέσω των πλεονεκτημάτων κόστους που διαθέτει.

ΑΡΚΕΤΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΚΟΣΤΟΥΣ.

Στην περίπτωση της μη σωστής εφαρμογής της συγκεκριμένης στρατηγικής η επιχείρηση αυτή θα αντιμετωπίσει κινδύνους οι οποίοι θα την οδηγήσουν σε σοβαρά προβλήματα επιβίωσης στον συγκεκριμένο κλάδο.

Οι κίνδυνοι αυτοί που μπορούν να προκύψουν είναι οι εξής:

- Οι ραγδαίες τεχνολογικές αλλαγές είναι δυνατό να εκμηδενίσουν σχεδόν τις επενδύσεις της επιχείρησης που έγιναν στο παρελθόν στον τομέα παραγωγής.
- Οι μοναδικές ικανότητες κάποιων νεοεισερχομένων ανταγωνιστών στο κλάδο, ενδεχομένως να οδηγήσουν στην αμφισβήτηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της επιχείρησης που ήταν μέχρι τώρα ηγέτης κόστους, κυρίως αν έχουν την δυνατότητα να παράγουν χαμηλότερου κόστους προϊόντα είτε με την εκμετάλλευση της τεχνολογικής

εξέλιξης είτε μέσω της εκμετάλλευσης του πλεονεκτήματος του αργότερα εισερχομένου (later mover), όσον αφορά τον χρόνο για απομίμηση.

- Ο αυστηρός προσανατολισμός προς το κόστος πολλές φορές μπορεί να οδηγήσει την επιχείρηση σε ανικανότητα παραγωγής των κατάλληλων προϊόντων για την ικανοποίηση των καινούργιων αλλά και των ήδη υπαρχόντων καταναλωτικών αναγκών.

- Ενδεχομένως μια προσπάθεια μείωσης του κόστους, να έχει ως αποτέλεσμα την μείωση της αξιοπιστίας του προϊόντος αυτού στα μάτια των καταναλωτών, δημιουργώντας έτσι ένα χάσμα μεταξύ των προσδοκιών για το προϊόν και αυτού που τελικά παίρνουν.

1.7.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η στρατηγική διαφοροποίησης στοχεύει στην απόκτηση ενός μοναδικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, σε σχέση με τις άλλες επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στον ίδιο κλάδο.

Το πλεονέκτημα που αποκτά η επιχείρηση ή ο οργανισμός που χρησιμοποιεί αυτόν τον τρόπο για να επιτύχει δημιουργείται από την παραγωγή προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών που παρουσιάζονται στο κοινό ως μοναδικά και ποιοτικά (Porter M.).

Κίνδυνοί οι οποίοι προκύπτουν από την εφαρμογή της στρατηγικής διαφοροποίησης είναι οι εξής:

- Το μεγάλο ρίσκο που αναλαμβάνουν οι οργανισμοί που ακολουθούν αυτή τη στρατηγική, λόγω των υψηλών απαιτήσεων για έρευνα αγοράς.

- Η μείωση του βαθμού διαφοροποίησης λόγω της έντονης τάσης μίμησης των προϊόντων της αγοράς.

- Η διαφοροποίηση σαν στρατηγική, στοχεύει σε άτομα με εξειδικευμένες ανάγκες και όχι στο σύνολο της αγοράς, αυξάνοντας έτσι τα κόστη για την προσέγγιση τους.

- Όσες επιχειρήσεις προσανατολίζονται στην στρατηγική ηγεσίας κόστους έχουν πολύ χαμηλό κόστος στην προσέγγιση αλλά και την προσέλκυση του κοινού ακριβώς λόγω του χαμηλού κόστους των προϊόντων και αποτελούν κίνδυνο για της επιχειρήσεις οι οποίες ακολουθούν της στρατηγική διαφοροποίησης.

- Μερικές φορές το καταναλωτικό κοινό δυσκολεύεται να αντιληφθεί την διαφοροποίηση ορισμένων προϊόντων ακόμα και αν τα χαρακτηριστικά τους αναφέρονται στις συνοδευτικές υπηρεσίες ή ακόμα και στην εικόνα των προϊόντων.

- Τέλος τα τελευταία χρόνια οι καταναλωτές έχουν την τάση να θεωρούν όλα τα προϊόντα ίδια και ως μόνο διαφορετικό στοιχείο διαφοροποίησης “βλέπουν” την τιμή του προϊόντος έτσι στρέφονται προς το φθηνό προϊόν ανεξάρτητα από την ποιότητα και την διαφορετικότητα, των άλλων.

1.7.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

Η τρίτη βασική ανταγωνιστική στρατηγική είναι αυτή της εστίασης. Η στρατηγική της εστίασης χρησιμοποιείται από τις εταιρίες οι οποίες στοχεύουν σε ένα συγκεκριμένο τμήμα του καταναλωτικού κοινού στο οποίο εντοπίζεται κάποια ξεχωριστή ανάγκη.

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχημένη εφαρμογή της στρατηγικής είναι ο σωστός διαχωρισμός της αγοράς σε επιμέρους τμήματα και η επιλογή του κατάλληλου τμήματος για να στοχεύσει. Επίσης μεγάλο ρόλο στην επιτυχία της στρατηγικής αυτής είναι το τμήμα στο οποίο θα επιλέξει η επιχείρηση να κατακτήσει θα πρέπει ο συσχετισμός δυνάμεων (απειλή εισόδου νέων επιχειρήσεων στον χώρο, η δύναμη των προμηθευτών, η δύναμη των αγοραστών, τα υποκατάστατα και η δύναμη των ανταγωνιστών) να είναι ευνοϊκός για την επιχείρηση (Porter M.).

Τέλος οι στρατηγική εστίασης μπορεί να έχει στοιχεία από την στρατηγική διαφοροποίησης ή από την στρατηγική ηγεσίας κόστους.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ:

- Ευκολία μίμησης των διαφοροποιημένων χαρακτηριστικών του προϊόντος λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας η οποία επιτρέπει την γρήγορη και πιστή αντιγραφή των προϊόντων.
- Το μέγεθος του καταναλωτικού κοινού στο οποίο απευθύνεται η επιχείρηση μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην επιχείρηση αν για κάποιο λόγο το τμήμα των καταναλωτών στο οποίο απευθύνεται σμικρυνθεί.

Η στρατηγική εστίασης διακρίνεται σε δυο περιπτώσεις, όπως παρουσιάζονται παρακάτω.

1. ΕΣΤΙΑΣΗ ΜΕ ΗΓΕΣΙΑ ΚΟΣΤΟΥΣ:

Η εστίαση με ηγεσία κόστους προϋποθέτει ότι το κόστος ορισμένων δραστηριοτήτων και η αποτελεσματικότερη αλυσίδα αξία της επιχείρησης διαφέρουν για ένα συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς.

Σε τέτοιες περιπτώσεις μια επιχείρηση που θα εστιάσει στο συγκεκριμένο τμήμα μπορεί να γίνει ηγέτης κόστους σε αυτό, εφόσον προσαρμόσει την αλυσίδα αξίας της με γνώμονα την ικανοποίηση των περιορισμένων αναλογικά αναγκών του, διεξάγοντας ορισμένες απο τις δραστηριότητες της με μικρότερο κόστος (Porter M.).

2. ΕΣΤΙΑΣΗ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ:

Η στρατηγική εστίασης με διαφοροποίηση στοχεύει στον εντοπισμό των ιδιαίτερων αναγκών ενός τμήματος της αγοράς και στην ικανοποίηση των ιδιαίτερων αναγκών τους. Αυτό σημαίνει πως οι επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται στο σύνολο της αγοράς αδυνατούν να καλύψουν τις ιδιαίτερες ανάγκες του συγκεκριμένου τμήματος με αποτέλεσμα να υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω διαφοροποίηση του προϊόντος και έτσι οι επιχειρήσεις οι οποίες εφαρμόζουν στρατηγική εστίασης με διαφοροποίηση έρχονται να καλύψουν αυτό το κενό αναπτύσσοντας τα κατάλληλα προϊόντα για το κατάλληλο κοινό (Porter M.).

1.8 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι δημοφιλέστερες στρατηγικές ανάπτυξης είναι αυτές που έχουν σχεδιαστεί προκειμένου να επιτύχουν ανάπτυξη κεφαλαίων, κερδών και πωλήσεων της εκάστοτε επιχείρησης. Η λογική των στρατηγικών ανάπτυξης εστιάζεται σε επιχειρήσεις που λειτουργούν σε ένα δυναμικό και εναλλασσόμενο περιβάλλον, όπου η επιβίωση αυτών προέρχεται από μια διαρκή ανάγκη ανάπτυξης.

Η διαχρονική αξία των περισσότερων επιχειρήσεων οφείλεται στην συνεχόμενη δημιουργία νέων προϊόντων – υπηρεσιών αντάξιων των προσδοκιών των πελατών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιων προϊόντων είναι το σύνθετο και ποικιλόμορφο τουριστικό προϊόν συνοδευόμενο από τις επιλεκτικές υπηρεσίες που προσφέρει. Η διαμόρφωση του προϊόντος γίνεται πάντα με σκοπό την επίτευξη όσο το δυνατόν περισσότερων στόχων.

Μελετώντας πολύπλευρα το τουριστικό προϊόν (πλεονεκτήματα, ιδιαιτερότητες, δυνατότητες), το νέο αγοραστικό κοινό (επιθυμίες, ενδιαφέροντα, οικονομική άνεση), τα ανταγωνιστικά προϊόντα, την επικράτηση τους στο χώρο και την παγκόσμια οικονομική κατάσταση βρισκόμαστε στην υπερέχουσα θέση να χαράξουμε την στρατηγική εκείνη, που θα μας διαφοροποιήσει και ταυτόχρονα θα μας καθιερώσει με επιτυχία στο χώρο και στην συνείδηση των υφιστάμενων πελατών.

Αναλυτικότερα, ακόμα και ένα τουριστικό προϊόν με παγκόσμια φήμη, σε περιόδους ουσιαστικής ή έστω και φαινομενικής παρακμής οφείλει να αναπροσαρμόζεται, να αναδιοργανώνεται και να παρουσιάζεται (διαφημίζεται) εκ νέου, από τους υπευθύνους, ως ένα αξιόλογο και συνάμα εναλλακτικό τουριστικό προϊόν. Έτσι ως πρωταρχικός στόχος θέτεται, ο εντοπισμός νέων αγορών και αγοραστικών κοινών.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού (Πολιτισμικός, Αθλητικός, Οικολογικός – Περιπατητικός, Αγροτουρισμός, Θαλάσσιος, Θρησκευτικός, Ιαματικός – Θεραπευτικός, Συνεδριακός – Επαγγελματικός) γνωρίζουν μεγάλη άνθιση τα τελευταία χρόνια, γεγονός που μας οδηγεί σε νέες αγορές και σε νέα απαιτητικά, συνειδητοποιημένα αγοραστικά κοινά.

Αποτέλεσμα των παραπάνω εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι η όλο και μεγαλύτερη προσέλκυση τουριστών με πολλαπλά ενδιαφέροντα. Συνεπώς συνδυάζοντας σε έναν τόπο πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού, αυξάνεται η τουριστική παραμονή στην

χωρά μας και κατά συνέπεια αυξάνεται και οι κατά κεφαλήν δαπάνες αυτών, δρώντας έτσι πολύ ευεργετικά για τον εκάστοτε τόπο.

Οι κατηγορίες των στρατηγικών ανάπτυξης είναι οκτώ και είναι οι εξής:

1.8.1 ΚΑΘΕΤΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Είναι η προσπάθεια μίας επιχείρησης να αποκτήσει παρουσία είτε μπροστά είτε πίσω στην παραγωγική διαδικασία του προϊόντος της επιχείρησης.

Είναι η απόκτηση ιδιοκτησίας ή και ελέγχου των διανομέων ή των λιανοπωλητών. Για να γίνει επιλογή της συγκεκριμένης επιχείρησης θα πρέπει να υπάρχει έλλειψη προμηθευτών και έλλειψη ποιότητας πρώτων υλών. Η επιχείρηση θα αποκτήσει σημαντικά οφέλη αν έχει παρουσία στο συγκεκριμένο στάδιο παραγωγής ειδικά αν αυτή η έλλειψη συνδυαστεί με την ύπαρξη μεγάλου αριθμού ανταγωνιστών.

Τα μειονεκτήματα της στρατηγικής ολοκλήρωσης προέρχονται από την δέσμευση με έναν συγκεκριμένο κλάδο και σύμφωνα με τις μελλοντικές προοπτικές του υφίσταται και τις ανάλογες επιπτώσεις (Igor Ansoff H. , 1965).

1.8.2. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Στρατηγική οριζόντιας ολοκλήρωσης, σημαίνει ότι μία επιχείρηση προσπαθεί να αναπτυχθεί μέσω εξαγοράς ή δημιουργίας παρόμοιων επιχειρήσεων που λειτουργούν στο στάδιο αλυσίδας παραγωγής.

Η οριζόντια ολοκλήρωση στοχεύει στην απόκτηση μονοπωλιακών πλεονεκτημάτων σε κάποια συγκεκριμένη αγορά καθώς έτσι εξαλείφεται ο ανταγωνισμός (Igor Ansoff H. , 1965).

1.8.3 ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ

Η στρατηγική διαφοροποίησης διακρίνεται σε δύο κατηγορίες (Igor Ansoff. Η, 1965).

1. Συσχετισμένη διαφοροποίηση, είναι η πρόσθεση νέων συσχετισμένων προϊόντων ή και υπηρεσιών η οποία επιλέγεται από τις εταιρίες για διάφορους λόγους. Ένας από αυτούς είναι ότι έτσι επιτυγχάνουν ισορροπία και συμπληρώνουν το εύρος των προϊόντων τους.

2. Ασυσχετίστη διαφοροποίηση, είναι όταν προσθέτει η επιχείρηση ασυσχέτιστα νέα προϊόντα ή και υπηρεσίες. Οι επιχειρήσεις επιλέγουν αυτή τη στρατηγική, γιατί θεωρούν ότι η απόκτηση κάποιων ασυσχέτιστων δραστηριοτήτων, αντιπροσωπεύει τις πιο πολλά υποσχόμενες επενδυτικές ευκαιρίες. Επίσης δίνεται η δυνατότητα σε εταιρίες να επεκταθούν σε άλλους τομείς όταν διαβλέπει ότι το μέλλον του είναι δυσοίωνο.

Για να είναι επιτυχής και κερδοφόρα για την επιχείρηση η στρατηγική διαφοροποίησης, θα πρέπει να περνάει με επιτυχία τα εξής τεστ:

1. Το τεστ της ελκυστικότητας: Η διαφοροποίηση θα πρέπει να στοχεύει προς κλάδους οι οποίοι είναι ελκυστικοί ή έχουν τη δυνατότητα να γίνουν ελκυστικοί στο μέλλον.

2. Το τεστ του κόστους εισόδου: Το κόστος της διαφοροποίησης δεν θα πρέπει να απορροφά όλα τα μελλοντικά κέρδη της υπάρχουσας – αρχικής επιχείρησης.

3. Το τεστ του κατά πόσο η αρχική επιχείρηση κερδίζει από την διαφοροποίηση.

Η αρχική επιχείρηση για παράδειγμα, μπορεί να πετύχει κάποιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, μέσα από τη σχέση της με την εταιρία στόχο ή και το αντίθετο.

1.8.4 ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ

Κοινοπραξία ονομάζουμε την ένωση δυνάμεων δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων για την επίτευξη κάποιων κοινών στόχων. Οι επιχειρήσεις αυτές ιδρύουν συνήθως μια ξεχωριστή οντότητα. Η οποία έχει σαν λόγο ύπαρξης μία ξεχωριστή οντότητα. Η οποία έχει σαν λόγο ύπαρξης τη παραγωγή ενός συγκεκριμένου έργου (Igor Ansoff Η. ,1965).

1.8.5 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ – ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η επιχείρηση αποφασίζει να διαθέσει τους πόρους της, στη πιο επικερδή ανάπτυξη ενός προϊόντος, μιας αγοράς ή μιας τεχνολογίας. Γεγονός που μπορεί να επιτευχθεί με τρεις βασικούς τρόπους (Igor Ansoff H. ,1965).

1. Με την αύξηση χρήσης του προϊόντος από τους υπάρχοντες πελάτες.

Μπορεί να προσπαθήσει να αυξήσει το μέγεθος της αγοράς από τους καταναλωτές ή να αυξήσει τον ρυθμό απαξίωσης του προϊόντος, ή να διαφημίσει νέες χρήσεις του προϊόντος ή να δώσει κίνητρα τιμής για αγορά περισσότερων μονάδων προϊόντος.

2. Με την προσέλκυση των πελατών των ανταγωνιστών.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την διαφοροποίηση του προϊόντος στα μάτια του καταναλωτή, με την ενίσχυση των προσπαθειών προώθησης ή με την εισαγωγή χαμηλότερης τιμής.

3. Η επιχείρηση, μπορεί να στοχεύσει στην προσέλκυση μη χρηστών του προϊόντος. Για παράδειγμα μπορεί να διαφημίσει την εναλλακτική εικόνα του προϊόντος

Οι προϋποθέσεις για την επιλογή της στρατηγικής διείσδυσης είναι οι εξής:

- i. Οι παρούσες αγορές, δεν είναι κορεσμένες
- ii. Υπάρχει περιθώριο αύξησης της χρήσης του προϊόντος από τους υπάρχοντες καταναλωτές
- iii. Οικονομίες κλίμακας προσφέρουν σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα
- iv. Τα μερίδια αγοράς μειώνονται και η αγορά αναπτύσσεται
- v. Ο κλάδος δεν είναι αντικείμενο τεχνολογικών καινοτομιών
- vi. Υπάρχουν εμπόδια εισόδου νέων ανταγωνιστών

1.8.6 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΓΟΡΑΣ

Η στρατηγική ανάπτυξης αγοράς είναι ουσιαστικά η προσπάθεια προώθησης των υπάρχοντων προϊόντων σε νέες αγορές. Επίσης η συγκεκριμένη στρατηγική μπορεί να υλοποιηθεί με την προσέλκυση πελατών από άλλα τμήματα της αγοράς.

Μέσα από αυτή την στρατηγική ανάπτυξης, η επιχείρηση επιδιώκει να εισέλθει σε νέα κανάλια διανομής. Ενδείκνυται όταν υπάρχουν νέα κανάλια διανομής ακόρεστες ή ανεκμετάλλευτες αγορές. Ο κυριότερος λόγος που οι επιχειρήσεις διαλέγουν ή αναγκάζονται να ακολουθήσουν την συγκεκριμένη στρατηγική για την ανάπτυξη τους είναι η υπερβάλλουσα παραγωγική δυναμικότητα η οποία πρέπει να διοχετευτεί κάπου (Igor Ansoff H. , 1965).

1.8.7 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Στρατηγική ανάπτυξης των προϊόντων σημαίνει ότι αναπτύσσονται νέα προϊόντα για τις υπάρχουσες αγορές ή επιχειρούνται σημαντικές τροποποιήσεις στα ήδη υπάρχοντα προϊόντα (Igor Ansoff H. , 1965).

Η στρατηγική αυτή μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τρεις διαφορετικούς τρόπους:

- Η επιχείρηση αναπτύσσει νέα χαρακτηριστικά των προϊόντων. Για παράδειγμα τροποποιεί το χρώμα, τον ήχο το σχήμα κ.λ.π.
- Η επιχείρηση αναπτύσσει ποιοτικές παραλλαγές του προϊόντων.
- Η επιχείρηση αναπτύσσει επιπλέον μεγέθη και μοντέλα.

Η συγκεκριμένη στρατηγική ενδείκνυται όταν μία επιχείρηση διαθέτει επιτυχημένα προϊόντα που βρίσκονται όμως σε φάση ωρίμανσης.

1.8.8. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ

Η πρόκληση του ανταγωνισμού και οι μεταβαλλόμενες ανάγκες εξυπηρέτησης των πελατών αποτελούν το σημαντικότερο κίνητρο που ωθεί επιχειρηματικούς εταίρους στην σύνδεση των επιχειρησεών τους. Οι στρατηγικές συμμαχίες έχουν ως κύριο σκοπό την απόκτηση, τη διατήρηση και τη βελτίωση ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για το σύνολο μιας αλυσίδας προμηθειών. Οι επιμέρους στόχοι μιας τέτοιας στρατηγικής είναι "η ανάπτυξη κρίσιμων ικανοτήτων, η αύξηση της ροής καινοτομιών, και η ευέλικτη προσαρμογή στις αλλαγές της αγοράς και της τεχνολογίας". Πριν δούμε σε μεγαλύτερο

βάθος το θέμα των στρατηγικών συμμαχιών, θα ξεκινήσουμε με μια σύντομη παρουσίαση της διοίκησης μιας αλυσίδας προμηθειών (Igor Ansoff H., 1965).

§ Ολοκλήρωση μιας Αλυσίδας Προμηθειών

Η ολοκλήρωση μιας αλυσίδας προμηθειών και ο σχηματισμός σχέσεων προς την κατεύθυνση των στρατηγικών συμμαχιών έχει κερδίσει τα τελευταία χρόνια μεγάλο ενδιαφέρον "ως ένα μέσο για την ταυτόχρονη μείωση των αναγκών σε απόθεμα και αύξηση του επιπέδου εξυπηρέτησης των πελατών".

Η ολοκλήρωση μιας αλυσίδας προμηθειών έχει ως αντικείμενο την ενιαία ρύθμιση της ροής σε όλο το μήκος της αλυσίδας, από την είσοδο των πρώτων υλών μέχρι την πώληση στον τελικό καταναλωτή. Η ολοκλήρωση της αλυσίδας προμηθειών επεκτείνει την ιδέα της καθετοποίησης των δραστηριοτήτων από το εσωτερικό μιας επιχείρησης σε μια ολόκληρη ομάδα συνεργαζόμενων επιχειρήσεων.

Η σύνδεση των δραστηριοτήτων των διαδοχικών κρίκων μιας αλυσίδας προμηθειών μπορεί να βελτιώσει την απόδοση της συνολικής αλυσίδας και την καλύτερη ανταπόκρισή της στις ανάγκες ή τις επιθυμίες των τελικών καταναλωτών.

Η ολοκλήρωση μιας αλυσίδας προμηθειών επικεντρώνεται στο συντονισμό των πόρων και των δραστηριοτήτων μιας σειράς επιχειρηματικών εταίρων. Η υλοποίησή της δεν είναι εύκολη. Ο συντονισμός της διαχείρισης υλικών πόρων διαφορετικών επιχειρήσεων προϋποθέτει προσεγγίσεις που απομακρύνονται από τις παραδοσιακές πρακτικές. Επειδή η εισαγωγή νέων μεθόδων δημιουργεί εσωτερικές αντιστάσεις, η αποφασιστική υποστήριξη από την πλευρά των διοικήσεων είναι μια απαραίτητη συνιστώσα για την επιτυχία της προσπάθειας. Τα σημαντικότερα διοικητικά στελέχη κάθε επιχείρησης πρέπει να δείξουν το πνεύμα των αλλαγών και να θέσουν μετρήσιμους στόχους για την καθοδήγηση των καθημερινών δραστηριοτήτων. Οι υφιστάμενοι είναι καλό να συμμετέχουν στη συζήτηση και στη διαδικασία σχεδιασμού, ώστε να αποδεχτούν ένα μέρος της "πατρότητας" των αλλαγών και να προσπαθήσουν ειλικρινά για την επιτυχία τους.

Οι επιχειρήσεις που ανήκουν σε μια ολοκληρωμένη αλυσίδα προμηθειών πρέπει να διαθέτουν ένα εξαιρετικά ευέλικτο και αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης υλικών πόρων, που να ξεπερνά τα όρια των εσωτερικών δραστηριοτήτων και να μπορεί να συντονιστεί με τα αντίστοιχα συστήματα προμηθευτών, πελατών και άλλων εταίρων.

Οι καλές προθέσεις για συνεργασία αξίζουν όσο και η ικανότητα κάθε εταίρου να τηρήσει τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνει. Για να πετύχει η ολοκλήρωση μιας αλυσίδας προμηθειών, οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν πρέπει να είναι πρόθυμες να μοιραστούν πληροφορίες.

Για παράδειγμα, η εταιρία λιανικής πώλησης Wal-Mart έχει αναπτύξει ένα ιδιωτικό σύστημα δορυφορικής επικοινωνίας που μεταδίδει καθημερινά δεδομένα από τα σημεία πώλησης σε 4000 προμηθευτές της. Με τον τρόπο αυτό κάθε προμηθευτής έχει σαφή εικόνα για τη ροή των λιανικών πωλήσεων των προϊόντων του, ώστε να προγραμματίζει έγκαιρα την παράδοση νέων παραγγελιών.

§ Συμμαχίες μεταξύ επιχειρήσεων

Μια συμμαχία είναι μια σχέση συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων ανεξάρτητων οργανισμών. Η συμμαχία είναι ουσιαστικά μια συμφωνία συνεργασίας για την επίτευξη συγκεκριμένων και προκαθορισμένων στόχων. Η βασική αρχή κάθε επιχειρηματικής συμμαχίας είναι η εξειδίκευση των δραστηριοτήτων των εταίρων, ώστε κάθε επιχείρηση να αξιοποιεί τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματά της και επιτρέποντας στις άλλες επιχειρήσεις να επικεντρώσουν τις δραστηριότητές τους στα δικά τους ισχυρά σημεία. Γενικά οι συμμαχίες προσφέρουν τη δυνατότητα "μακροπρόθεσμης σταθερότητας μέσω του συνδυασμού πόρων και ικανοτήτων". Η ανάπτυξη επιτυχημένων συμμαχιών δεν είναι κάτι εύκολο. Οι συμμαχίες τυπικά διαρκούν αρκετό χρόνο, περιλαμβάνουν προβλέψεις για την κατανομή των κινδύνων και των κερδών, είναι προϊόν προσεκτικού σχεδιασμού, περιλαμβάνουν εκτεταμένη ανταλλαγή πληροφοριών και η τήρησή τους εξασφαλίζεται με αμοιβαίες συμφωνίες ελέγχου. Από τη φύση τους οι συμμαχίες είναι πολύπλοκες και απαιτούν σημαντικές τροποποιήσεις των παραδοσιακών επιχειρηματικών πρακτικών.

§ Τύποι επιχειρηματικών συμμαχιών

Μια συμμαχία μπορεί να διαμορφωθεί με πολλούς τρόπους. Οι τέσσερις βασικοί τύποι συμμαχιών, που συνδέονται με τη διαχείριση υλικών πόρων είναι οι εξής:

1. Συμμαχία μεταξύ πωλήσεων και υπηρεσιών
2. Συμμαχία συμπληρωματικών υπηρεσιών
3. Κάθετη συμμαχία μεταξύ προμηθευτή και διανομέα
4. Οριζόντια συμμαχία μεταξύ παρόμοιων διανομέων

§ Λόγοι για την είσοδο σε μια συμμαχία

Όλες οι μορφές συμμαχιών απαιτούν από τους εταίρους μια σημαντική δέσμευση χρόνου και πόρων, που μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο με την προσδοκία για σημαντική αύξηση της αποτελεσματικότητας και μείωση του κόστους. Οι στόχοι αυτοί χωρίζονται σε πέντε κατηγορίες:

1. Μείωση του κόστους χάρη στην εξειδίκευση των δραστηριοτήτων
2. Αύξηση της δημιουργικότητας μέσα από το συνδυασμό πόρων
3. Βελτίωση του σχεδιασμού χάρη στην ανταλλαγή πληροφοριών
4. Καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών
5. Κοινή ανάληψη του επιχειρηματικού κινδύνου.
- 6.

§ Παράγοντες της επιτυχίας μιας συμμαχίας

Όπως έχει αναφερθεί, μια επιχειρηματική συμμαχία μπορεί να έχει πολλές μορφές. Έχει διαπιστωθεί όμως ότι οι επιτυχημένες συμμαχίες παρουσιάζουν μια σειρά από κοινά χαρακτηριστικά. Οι σημαντικότεροι παράγοντες για την επιτυχία μιας συμμαχίας είναι οι εξής: η Προσεκτική επιλογή εταίρων, η Ανταλλαγή πληροφοριών, ο Καθορισμός ρόλων, οι Σταθεροί κανόνες, και η Πρόβλεψη ομαλής εξόδου.

§ Λόγοι αποτυχίας μιας συμμαχίας

Οι συμμαχίες προσφέρουν τη δυνατότητα σημαντικών πλεονεκτημάτων, αλλά περικλείουν και τον κίνδυνο αποτυχίας. Μια συμμαχία απαιτεί αλλαγές στη συνηθισμένη πρακτική των

εταίρων, που δεν είναι πάντοτε εύκολο να πραγματοποιηθούν. Τα πιο συνηθισμένα προβλήματα, που οδηγούν στην αποτυχία μιας συμμαχίας, είναι τα εξής: ο Έλλειψη υποστήριξης από τη διοίκηση ο Έλλειψη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των εταίρων ο Ασαφείς στόχοι ο Άνιση δέσμευση των εταίρων, και η Απώλεια του ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ

« Όποιος έζησε κάποτε μια άγρια χειμερινή καταιγίδα με εκτυφλωτικές αστραπές στον ουρανό της κοιλάδας του Αλφειού ή τρόμαξε από ένα δυνατό κεραυνό μια αποπνικτική καλοκαιριάτικη μέρα, δεν θα' χει κανένα λόγο να απορεί που το πιο σημαντικό ιερό του κεραυνοσίστη Διός, του πατέρα των Θεών, βρίσκεται σ' αυτήν την απόμακρη περιοχή της δυτικής Πελοποννήσου. »

Κλάους Χέρμαν

2.1 ΗΛΕΙΑ

Η Ηλεία, περιοχή της βορειοδυτικής Πελοποννήσου με έκταση 2.986 τ. χλμ. και πληθυσμό 160.056 κατ. (τελ. απογραφή) αποτελεί νομό, με πρωτεύουσα τον Πύργο. Περιλαμβάνει 2 επαρχίες (Ηλείας και Ολυμπίας), 8 δήμους, 214 κοινότητες και 347 οικισμούς.

Συνορεύει βόρεια με την Αχαΐα, ανατολικά με τον νομό Αρκαδίας, νότια με την Μεσσηνία και δυτικά με το Ιόνιο Πέλαγος (Παρ. Σελ.ι).

Οι συγκοινωνίες είναι άρτιες και κεντρικές αρτηρίες της είναι η εθνική οδός Πάτρας – Πύργου – Κυπαρισσίας και η Τρίπολης – Ολυμπίας – Πύργου.

Είναι περιοχή κυρίως πεδινή και εύφορη με μοναδικά βουνά τις προεκτάσεις του Ερύμανθου, της Φολόης, της Μώβρης, του Ολύμπου, της Λαπίθης και της Μίνθης.

Η Ηλεία διασχίζεται από δυο μεγάλους ποταμούς, τον ποταμό Αλφειό, ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος της Πελοποννήσου και τον Πηνειό που πηγάζει από τον Ερύμανθο και χύνεται στον κόλπο Χελωνίτη.

Το κλίμα της Ηλείας είναι μεσογειακό με αρκετά ήπιους χειμώνες και θερμά καλοκαίρια. Εξαιτίας του έφορου εδάφους της, η περιοχή παράγει σταφίδα, σταφύλια, λαχανοκηπουρικά, λάδι, σιτηρά, δημητριακά, πατάτες και πεπόνια. Επίσης στα ορεινά σημεία της παράγονται κτηνοτροφικά προϊόντα, ενώ στα παράλια της αλιευτικά.

Η Ηλεία παρουσιάζει μεγάλο τουριστικό ενδιαφέρον εξαιτίας των αρχαιολογικών ευρημάτων της Αρχαίας Ολυμπίας και της Ιερής Άλτης, η οποία ήταν αφιερωμένη στον Δία.

Για να συγκεντρωθεί και να διοχετευτεί σωστά το τουριστικό ρεύμα, έχουν αναφερθεί στην Ολυμπία τουριστικά ιδρύματα, κέντρα, περίπτερα, ξενοδοχεία, τα οποία συγκοινωνούν με την υπόλοιπη Πελοπόννησο με ένα άρτιο οδικό δίκτυο.

Κατά την αρχαιότητα η Ηλεία αποτελούνταν από τρία διαμερίσματα: α) την Κοίλη Ήλιδα β) την Πισαία ή Πισάτιδα και γ) την Τριφυλία.

Πρώτοι κάτοικοι της Ηλείας θεωρούνται οι Πελασγοί Αρκάδες, οι Καύκωνες, καθώς και οι Λέλεγες από τα Ιόνια νησιά. Αυτοί αναμίχθηκαν με τους Ομηρικούς Αχαιούς και αποτέλεσαν τους Επειούς. Μετά την κάθοδο των Δωριέων και Αιτωλών, οι οποίοι κατέλαβαν την Ηλεία, επικράτησε το όνομα των Ηλείων στην περιοχή.

2.2 ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ

Η Αρχαία Ολυμπία είναι ένα σπουδαίο θρησκευτικό κέντρο της αρχαιότητας το οποίο βρίσκεται στην δυτική Πελοπόννησο, στους πρόποδες του όρους Κρονίου σε μια καταπράσινη κοιλάδα, δίπλα στην κοίτη του ποταμού Αλφειού.

Σε απόσταση 20 περίπου χιλιομέτρων από τον Πύργο, πάνω στον δρόμο που ενώνει την Ηλεία με την Αρκαδία, απλώνεται το περίφημο Ιερό της Ολυμπίας. Πλαισιωμένη από χαμηλούς λόφους μέσα σε ένα ήρεμο και γαλήνιο τοπίο, στην κοιλάδα του Αλφειού, η Ολυμπία επιβάλλει τη δική της ομορφιά και κάνει την σκέψη του περαστικού, του απλού επισκέπτη ή του ένθερμου μελετητή να πετάξει στα αλλοτινά μεγαλεία, στους χρυσούς αιώνες της ακμής της και στο πλούτο που κάποτε στόλιζε την περιοχή αυτή, την αφιερωμένη στον Ολύμπιο Δία.

Η Ολυμπία είχε σημαντικό θρησκευτικό ρόλο ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους.

Σύμφωνα με την παράδοση, οι Ολυμπιακοί αγώνες ιδρύθηκαν από τους Αχαιούς, που εγκαταστάθηκαν στην Πίσα κατά τον 15^ο π.Χ αι.

Ως επίσημη χρονολογία ίδρυσης των αγώνων θεωρείται το έτος 776 π.Χ. Από τότε, η φήμη του ιερού εξαπλώθηκε σε ολόκληρη την Πελοπόννησο και αργότερα σε όλο τον ελληνικό κόσμο. Αρχικά, το ιερό ανήκε στους Πισάτες και αργότερα περιήλθε στους Ηλείους, οι οποίοι συντέλεσαν στο να γίνει η Ολυμπία αξιόλογο κέντρο ευσέβειας και τέχνης.

Το 364 π.Χ. η Ολυμπία καταλείφθηκε για λίγα χρόνια από τους Αρκάδες, ενώ το 342 π.Χ. περιήλθε στο Φίλιππο. Έχασε τον πολιτικό και θρησκευτικό της χαρακτήρα μετά τον Ανδριανό, παρόλο ότι οι αγώνες συνεχίζονταν ως το 393 μ.Χ.

Ανάμεσα στα έτη 1874 – 1881 έγιναν στην Ολυμπία οι πρώτες συστηματικές ανασκαφές από τους Γερμανούς, με διευθυντή τον Ε. Κούρτιους. Με τις ανασκαφές αυτές ήρθε στο φως ολόκληρο το κυρίως θρησκευτικό συγκρότημα της Ολυμπίας, η Ιερή Άλτις, ο Ναός του Δία, το Πελόπειο, το Φιλιπείο, το Ιερό Πρυτανείο, το Νυμφαίο, ο Βωμός του Δία, το Μητρώο, οι Θησαυροί, οι Ζάνες, η Στοά της Ηχούς, η Κρυπτή Στοά, το Στάδιο, ο Ιππόδρομος, το Γυμνάσιο, η Παλαιίστρα, τα Λουτρά της κλασικής εποχής, η Πισίνα, ο Ρωμαϊκός Ξενώνας, το Εργαστήριο του Φειδία, το Θεοκολεών, το Λεωνίδαίο, τα Νότια Λουτρά, το Βουλευτήριο και η Νότια Στοά (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

2.3 Ο Μύθος της Αρχαίας Ολυμπίας

Η μυθική παράδοση της Ολυμπίας χάνεται πίσω στους αιώνες. Τα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας την έχουν συνδέσει με τον Οινόμαο και την γενιά του.

Η παράδοση αυτή λέει ότι ο Οινόμαος ήταν γιος του θεού του πολέμου Άρη και βασίλευε στην Πίσα. Το ανάκτορο του μάλιστα βρισκόταν στην κοιλάδα του Αλφειού , εκεί όπου αργότερα ιδρύθηκε το μεγάλο ιερό. Παντρεύτηκε την Στερόπη και μαζί απέκτησαν μια κόρη, την Ιπποδάμεια. Όταν έφτασε ο καιρός για να βρει σύζυγο στην κόρη του, ο Οινόμαος προκήρυξε διαγωνισμό με τους εξής όρους: ο υποψήφιος γαμπρός θα διαγωνιζόταν με τον ίδιο σε αγώνα αρματοδρομίας που άρχιζε από την Ολυμπία και κατέληγε στον Ισθμό της Κορίνθου και κατά τον οποίο πρώτος ξεκινούσε ο υποψήφιος. Αν έβγαινε νικητής θα κέρδιζε την Ιπποδάμεια και το βασίλειο της Πίσας. Αν έχανε όμως, ο βασιλιάς θα τον αποκεφάλιζε. Αλλά νικητής έβγαινε πάντοτε ο Οινόμαος , που κέρδιζε γιατί τα άλογα του άρματός του είχαν θεϊκή δύναμη, καθώς ήταν θεϊκό δώρο του Άρη.

Αποκεφάλιζε τους υποψήφιους ο Οινόμαος, μέχρι που εμφανίστηκε ο Πέλοπας. Όταν είδε η Ιπποδάμεια τον ωραίο νέο, τον ερωτεύτηκε κεραυνοβόλα. Για να νικήσει λοιπόν ο αγαπημένος της, πήρε με το μέρος της τον ηνίοχο του πατέρα της, τον Μυρτίλο, ο οποίος αντικατέστησε τους μεταλλικούς αρμούς των τροχών του άρματος του Οινόμαου με κέρινους. Έτσι όταν τα άλογα άρχιζαν να τρέχουν, το κερί έλιωσε, οι τροχοί διαλύθηκαν, το άρμα ανατράπηκε και μαζί παρέσυρε τον Οινόμαο, ο οποίος σκοτώθηκε. Νέος βασιλιάς της Πίσας έγινε ο Πέλοπας που παντρεύτηκε την Ιπποδάμεια. Μετά το θάνατό του οι κάτοικοι της περιοχής έχτισαν τον τάφο του στην αγορά της πόλης τους και μέσα στο ιερό άλσος ίδρυσαν μνημείο προς τιμήν του, γνωστό ως Πελόπιο (Βικάτου Ο. ,2006) .

2.4 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως σημαντικά ευρήματα που επιβεβαιώνουν τη μακραίωνη και συνεχή παρουσία του ανθρώπου στην κοιλάδα του Αλφειού και τους λόφους που την περικλείουν.

Τα παλαιότερα ευρήματα στο χώρο της Ολυμπίας εντοπίζονται στους νότιους πρόποδες του Κρονίου λόφου, εκεί όπου αναπτύχθηκαν τα πρώτα ιερά και οι προϊστορικές λατρείες. Μεγάλος αριθμός οστράκων, που χρονολογούνται στην Τελική Νεολιθική εποχή (4η χιλιετία π.Χ.), βρέθηκαν στο βόρειο πρηνές του σταδίου. Επίσης ίχνη κατοίκησης και των τριών περιόδων της Εποχής του Χαλκού έχουν εντοπισθεί στην ευρύτερη περιοχή της Άλτεως και του Νέου Μουσείου. Στην Πρωτοελλαδική ΙΙ περίοδο (2800-2300 π.Χ.) κατασκευάστηκε μεγάλος τύμβος, που αποκαλύφθηκε στα κατώτερα στρώματα του Πελοπίου και στην Πρωτοελλαδική ΙΙΙ περίοδο (2150-2000 π.Χ.) οικοδομήθηκαν τα πρώτα αμειδιωτά κτήρια του οικισμού.

Η κυριαρχία της περιοχής ανήκε στην Πίσα. Η πόλη αυτή ήταν η έδρα της μυθικής Πισάτιδας, που νεμόταν και τις γύρω εκτάσεις και αποτελούσε τμήμα της ομηρικής χώρας των Επειών. Πρώτος βασιλιάς της θεωρείται ο Οινόμαος και απόγονοί του ο Αιτωλός και ο Ηλείος (επώνυμοι ήρωες της Αιτωλίας και της Ηλείας αντίστοιχα) και άλλοι πολλοί ομηρικοί ήρωες.

Γύρω στο 1000 π.Χ. στην περιοχή της βορειοδυτικής Πελοποννήσου εγκαταστάθηκαν βορειοελληνικά δωρικά φύλα που έφτασαν εκεί με αρχηγό τον Όξυλο. Οι νεοφερμένοι κατοίκησαν τη χώρα και σταδιακά οικειοποιήθηκαν τη διαχείριση της Ολυμπίας, η οποία θα αποτελέσει στο εξής το μήλο της έριδος μεταξύ των παλαιών κατοίκων της Πίσας και των νέων της Ήλιδας. Απόγονος του Όξυλου ήταν ο Ίφιτος, τον οποίο η παράδοση έχει συνδέσει με την αναδιοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων και την αρχή της αρίθμησης των ολυμπιάδων.

Ο 10^{ος} και 9^{ος} αιώνας υπήρξαν εποχή διαμόρφωσης του ιερού χώρου της Ολυμπίας. Ο χώρος αυτός, πέρα από τις ποικίλες μυθικές παραδόσεις τις σχετικές με τον Οινόμαο, τον Πέλοπα και τον Αυγεία, ήταν από νωρίς αφιερωμένος στον Δία. Η λατρεία του Δία μαρτυρείται και από την πληθώρα των χάλκινων και πήλινων ειδωλίων που συχνά απεικόνιζαν πολεμιστές. Τα είδωλα αυτά οι πιστοί τα κρεμούσαν στα δέντρα της Άλτης,

δηλαδή του ιερού άλσους, ως αναθήματα στο Δία, προς τιμήν του οποίου τελούσαν μεγαλοπρεπείς θυσίες.

Σταθμός για την ιστορία του ιερού υπήρξε ο 8^{ος} αιώνας. Πιο συγκεκριμένα το έτος 776 π.Χ. κατά το οποίο τρεις βασιλείς (ο Ίφιτος βασιλιάς της Ήλιδας, ο Κλεισθένης βασιλιάς της Πίσας και ο Λυκούργος βασιλιάς της Σπάρτης) αναδιοργάνωσαν τους αγώνες που τελούνταν από παλιά στην Ολυμπία και θέσπισαν την Ιερή Εκεχειρία δίνοντας μια νέα πνοή στη ζωή του ιερού.

Έτσι, οι Ολυμπιακοί Αγώνες τελέστηκαν για πρώτη φορά το 776 π.Χ. και περιλάμβαναν ένα και μοναδικό αγώνισμα, το στάδιο, στο οποίο κέρδισε ο Κόροιβος ο Ήλειος, ο πρώτος γνωστός ολυμπιονίκης. Τα Ολύμπια τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια και σύντομα απέκτησαν πανελλήνιο χαρακτήρα. Γύρω στο 700 π.Χ. το ιερό αναμορφώθηκε, το έδαφος ισοπεδώθηκε και πολλά πηγάδια ανοίχτηκαν προς τα ανατολικά. Έγιναν αλλαγές και στο βορινό άκρο του ιερού. Σταδιακά, το πρόγραμμα των Αγώνων επεκτάθηκε και περιέλαβε και αγωνίσματα παιδίων.

Κατά τον 7^ο αιώνα π.Χ., η εξουσία και η ισχύς της Ήλιδας είχαν εξασθενήσει, μετά από μια σειρά συγκρούσεων με τους γείτονές της, ιδιαίτερα με τους Πισαίους στο νότο. Οι τελευταίοι κατέλαβαν το ιερό λίγο αργότερα και από το 676 π.Χ., που απέκτησαν τον έλεγχό του, μέχρι τα τέλη του 7ου αιώνα π.Χ. οργάνωναν τους αγώνες.

Μετά τους Περσικούς πολέμους, κατά τον 5^ο αιώνα, η Ολυμπία έφτασε στο απόγειο της δόξας της. Τα πολυάριθμα αναθήματα που βρέθηκαν εκεί συνηγορούν για το μεγάλο αριθμό συμμετοχών από όλες τις ελληνικές πόλεις. Η νίκη των Ελλήνων κατά των Περσών ενδυνάμωσε την εθνική τους συνείδηση και σύντομα το ιερό έγινε σύμβολο της ενότητάς τους.

Την ίδια περίοδο χτίστηκαν νέες αθλητικές εγκαταστάσεις, όπως το Στάδιο και ο Ιππόδρομος.

Στα τέλη του 5^{ου} αι. π.Χ. και έως και τις αρχές του 4^{ου} αι. π.Χ. σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στη ζωή και τις αξίες των Ηλείων. Η Ήλιδα έπαψε να είναι εύπορη και οι κάτοικοί της έγιναν προσωρινά σύμμαχοι διαφόρων πόλεων-κρατών. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος προκάλεσε την παρακμή πολλών ηθικών αξιών που εξέφραζαν οι αγώνες.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες άρχισαν να γίνονται αθλητικό γεγονός μείζονος σημασίας την εποχή των Επιγόνων, των διαδόχων του Αλεξάνδρου.

Η οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη, καθώς και η πολιτική σταθερότητα της περιόδου της Ρωμαιοκρατίας (1^{ος} αι. π.Χ.- 4^{ος} αι. μ.Χ.), προσέδωσαν στον αθλητισμό διεθνή χαρακτήρα. Όταν δόθηκε η ρωμαϊκή υπηκοότητα σε όλους τους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, αθλητές από πολλές περιοχές μπορούσαν να συμμετάσχουν και να νικήσουν στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Τον 3ο αιώνα μ.Χ. δυνατοί σεισμοί προκάλεσαν καταστροφές στην Ολυμπία και χρειάστηκε να γίνουν εκτεταμένες επισκευές και αναστηλώσεις. Οι επιδρομές βαρβαρικών φύλων το 267 μ.Χ., που ερήμωσαν πολλές πόλεις στην Ελλάδα, είχαν αποτέλεσμα την οχύρωση του κεντρικού τμήματος του ιερού με τη χρήση υλικού από τα κατεστραμμένα μνημεία.

Τον 4ο αιώνα μ.Χ., μεγάλες φυσικές καταστροφές προκάλεσαν την κατάρρευση πολλών μνημείων. Παρά το γεγονός αυτό, οι Ολυμπιάδες συνεχίστηκαν, όπως φαίνεται από το όνομα του τελευταίου ολυμπιονίκη, του Αρμένιου πρίγκιπα Βαρασδάτη.

Η πτώση ήρθε το 393 μ.Χ. όταν ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Θεοδοσίος Α' απαγόρευσε την τέλεση των αγώνων και κατέστρεψε το ιερό της Ολυμπίας, ως χώρο ειδωλολατρίας. Το 393 μ.Χ. πραγματοποιήθηκε η τελευταία Ολυμπιάδα, η 293^η. Παράλληλα, με διάταγμα του Θεοδοσίου Β', το 426 μ.Χ., η Άλτη γκρεμίστηκε και το νέο χωριό που χτίστηκε πάνω στα αρχαία ερείπια καταστράφηκε, πιθανότατα απ' τις επιδρομές των Αβάρων (688 μ.Χ), των Σαρακηνών (881 μ.Χ) και των Βουλγάρων (978 μ.Χ).

Ακολούθησε η περίοδος της Φραγκοκρατίας, οπότε η Ηλεία με πρωτεύουσα την Ανδραβίδα υπάγεται στο Πριγκιπάτο της Αχαΐας. Τότε ήκμασε η περίφημη πόλη της Γλαρέντζας (Κυλλήνη), το ζωτικότερο λιμάνι της Πελοποννήσου με το ονομαστό κάστρο του Χλεμουτσίου. Από το 1460 μ.Χ οριστικοποιήθηκε η κατοχή της Ηλείας από τους Τούρκους. Μεταξύ του 1687 μ.Χ και του 1715 μ.Χ πέρασε (όπως όλος ο Μοριάς), στην κατοχή των Ενετών. Η Ηλεία υπήρξε σημαντικός αιμοδότης της μεγάλης επανάστασης του Γένους.

Η Ολυμπία θάφτηκε κάτω από τις επιχώσεις των δύο ποταμών μέχρι τη στιγμή της ανακάλυψής της από τους αρχαιολόγους στα τέλη του 19ου αιώνα (Βικάτου Ο. ,2006).

2.5 ΝΕΟΤΕΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

Η πρώτη ανασκαφή στο χώρο διεξήχθη το 1829 μ.Χ από τη Γαλλική Επιστημονική Αποστολή στην Πελοπόννησο, με επικεφαλής το στρατηγό N. J. Maison. Τότε αποκαλύφθηκε μέρος του ναού του Δία και τμήματα των μετοπών που τον κοσμούσαν, πολλά από τα οποία μεταφέρθηκαν στο Μουσείο του Λούβρου, όπου εκτίθενται μέχρι και σήμερα. Όταν η ελληνική κυβέρνηση πληροφορήθηκε το γεγονός της αρπαγής των ευρημάτων, οι ανασκαφές διακόπηκαν για να ξαναρχίσουν αργότερα, το 1875 μ.Χ από Γερμανούς αρχαιολόγους. Επικεφαλής ήταν ο γερμανός αρχαιολόγος Ernst Curtius. Ανέσκαψαν το κεντρικό μέρος του ιερού, συμπεριλαμβανομένου του Ναού του Δία, του Ηραίου, του Μητρώου, του Βουλευτηρίου, της Στοάς της Ηχούς, των Θησαυρών, του Πρυτανείου και της Παλαίστρας. Βρέθηκαν σημαντικά ευρήματα. Μεταξύ αυτών η Νίκη του Παιωνίου και ο Ερμής του Πραξιτέλους. Συνολικά 14.000 αντικείμενα καταγράφηκαν τα οποία στεγάστηκαν στο μουσείο.

Περιορισμένες ήταν οι ανασκαφές από τον Dörpfeld κατά τα έτη 1908 μ.Χ με 1929 μ.Χ. Οι εργασίες επισπεύτηκαν το 1936 μ.Χ με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου.

Κατά τα έτη 1952 μ.Χ με 1966 μ.Χ. οι Emil Kunze και Hans Schleif συνέχισαν τις ανασκαφές του 1936 μ.Χ., μαζί με τον αρχιτέκτονα Alfred Mallwitz. Ανέσκαψαν το εργαστήριο του Φειδία, το Λεωνίδαίο και το βόρειο τείχος του σταδίου όπως επίσης και την νοτιοανατολική περιοχή του ιερού. Επίσης τα έτη 1972 μ.Χ. με 1984 μ.Χ. ο Alfred Mallwitz βρήκε στοιχεία και ημερομηνίες από το στάδιο, τάφους και από το Πρυτανείο. Από το 1984 μ.Χ. μέχρι το 1996 μ.Χ, ο Helmut Kyrieleis συνέχισε τις ανασκαφές στο Πρυτανείο και Πελόπιον, βρίσκοντας πληροφορίες για την ιστορία του ιερού.

Οι έρευνες συνεχίζονται έως σήμερα από το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Αθήνας υπό την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ολυμπίας. Παράλληλα, με το ανασκαφικό έργο σε όλο το χώρο του αρχαίου ιερού πραγματοποιούνται έργα συντήρησης και αναστήλωσης (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6 ΜΝΗΜΕΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Ο αρχαιολογικός χώρος της Ολυμπίας περιλαμβάνει το Ιερό του Δία, με τους ναούς και τα κτήρια που σχετίζονταν άμεσα με τη λατρεία, και διάφορα οικοδομήματα που είχαν κτιστεί γύρω από αυτό, όπως αθλητικές εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνταν για την προετοιμασία και την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων, βοηθητικά κτήρια, χρηστικά και διοικητικά, καθώς και οικοδομήματα κοσμικού χαρακτήρα. Η Άλτις, το ιερό άλσος, καταλαμβάνει το κεντρικό τμήμα και μέσα σε αυτή αναπτύσσεται ο πυρήνας του Ιερού, με τους ναούς, τους θησαυρούς και τα σημαντικότερα κτήρια του χώρου. Χωρίζεται από τη γύρω περιοχή με περίβολο ενώ το όριό της στα ανατολικά αποτελεί η Στοά της Ηχούς, που χωρίζει τον ιερό χώρο από το στάδιο. Στη ρωμαϊκή περίοδο ο περίβολος διευρύνθηκε και στη δυτική του πλευρά διαμορφώθηκαν δύο μνημειακά πρόπυλα.

Σε περίοπτη θέση μέσα στον ιερό χώρο δεσπόζει ο γιγάντιος ναός του Δία και βορειότερα ο παλαιότερος ναός της Ήρας. Στη βόρεια πλευρά υπήρχε το Μητρώο, ναός αφιερωμένος στη μητέρα των θεών Ρέα-Κυβέλη, και πίσω του, στους πρόποδες του Κρονίου, οι θησαυροί που είχαν αφιερώσει οι ελληνικές πόλεις, κυρίως οι αποικίες. Στα δυτικά τους σώζεται το Νυμφαίο, το λαμπρό υδραγωγείο που αφιέρωσε στο ιερό ο Ηρώδης Αττικός. Μέσα στην Άλτι υπήρχαν ακόμη το Πελόπιο, ταφικό μνημείο, αφιερωμένο στον ήρωα Πέλοπα, το Πρυτανείο, που ήταν η έδρα των αξιωματούχων του ιερού, και το Φιλίππειο, το κομψό κυκλικό οικοδόμημα που αφιέρωσε ο Φίλιππος Β΄, βασιλιάς της Μακεδονίας. Κατά την αρχαιότητα, στα νοτιοανατολικά του Ηραίου υπήρχε και ο μεγάλος βωμός του Δία, σημαντικότερο μνημείο, που όμως δεν διατηρήθηκαν ίχνη του, γιατί είχε σχηματιστεί από τη συσσώρευση τέφρας, και διαλύθηκε όταν το ιερό σταμάτησε να λειτουργεί. Ο υπόλοιπος χώρος μέσα στον περίβολο ήταν γεμάτος από βωμούς, αγάλματα θεών και ηρώων, ανδριάντες των Ολυμπιονικών, αφιερώματα επιφανών ιδιωτών και ελληνικών πόλεων, ανάμεσά τους και η περίφημη Νίκη του Παιωνίου.

Έξω από το νότιο περίβολο της Άλτεως υπάρχει το Βουλευτήριο, και ακόμη πιο κάτω η Νότια στοά, που αποτελούσε το νοτιότερο κτήριο του ευρύτερου ιερού χώρου και την κύρια είσοδο του ιερού από τη πλευρά αυτή. Στο δυτικό τμήμα του χώρου υπάρχουν κτήρια που εξυπηρετούσαν το προσωπικό του ιερού, τους αθλητές και τους επίσημους επισκέπτες και χωρίζονται από την Άλτι με την ιερά οδό, το γυμνάσιο και η παλαίστρα, χώροι προπόνησης, το εργαστήριο του Φειδία, τα ελληνικά λουτρά με το κολυμβητήριο, οι

ρωμαϊκές θέρμες, ο Θεηκολεών, (κατοικία των ιερέων), το Λεωνιδαίο, που ήταν ξενώνας για τους επισήμους, και οι μεταγενέστεροι ρωμαϊκοί ξενώνες.

Ανατολικά της Άλτεως εκτείνεται το στάδιο, όπου τελούνταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Κατά την αρχαιότητα, νότια του σταδίου υπήρχε και ο ιππόδρομος, από τον οποίο σήμερα δεν σώζεται κανένα ίχνος, διότι έχει παρασυρθεί από τον Αλφειό ποταμό. Στην ίδια περιοχή υπάρχουν κτηριακά συγκροτήματα λουτρών και επαύλεων, όπως η περίφημη έπαυλη που έκτισε ο Νέρων όταν διέμενε στην Ολυμπία, προκειμένου να συμμετάσχει στους αγώνες.

Εν συνεχεία ακολουθεί περιγραφή του καθενός ιερού οικοδομήματος ξεχωριστά ούτως ώστε να δοθεί η δέουσα προσοχή στους χώρους αυτούς, που αποτελούν πόλο έλξης χιλιάδων ανθρώπων παγκοσμίως (Βικάτου Ο., 2006).

2.6.1 ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑ

Ο μεγαλοπρεπής ναός του Δία ήταν το σημαντικότερο οικοδόμημα της Άλτεως στην Ολυμπία και δέσποζε σε περίοπτη θέση στο κέντρο της. Πρόκειται για το μεγαλύτερο ναό της Πελοποννήσου. Κτίστηκε από τους Ηλείους προς τιμήν του Δία με τα λάφυρα από τους νικηφόρους πολέμους, που διεξήγαν κατά των τριφυλιακών πόλεων. Το διασημότερο λατρευτικό άγαλμα της Αρχαιότητας και ένα από τα Επτά Θαύματα του αρχαίου κόσμου βρισκόταν στον κύριο χώρο του ναού. Το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Δία ήταν δημιουργία του διάσημου γλύπτη Φειδία και παρίστανε το θεό ως κύριο του κόσμου (Βικάτου Ο., 2006).

2.6.2 ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΉΡΑΣ

Ο ναός της Ήρας αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα δείγματα μνημειακής ναοδομίας στην Ελλάδα. Αφιερώθηκε στο ιερό της Ολυμπίας από τους κατοίκους της Σκιλλουντίας, αρχαίας πόλης της Ηλείας.

Κατά μία άποψη, ο πρώτος ναός της Ήρας κτίστηκε γύρω στο 650 π.Χ., ήταν μικρός, δωρικός, και είχε μόνο σηκό και πρόναο, ενώ γύρω στο 600 π.Χ. προστέθηκε σε αυτόν ο οπισθόδομος και το περό. Κατά καιρούς υπέστη διάφορες επεμβάσεις, ενώ στα ρωμαϊκά χρόνια μετατράπηκε σε είδος μουσείου, όπου φυλάσσονταν μερικά από τα πιο πολύτιμα έργα του ιερού, ανάμεσα στα οποία και ο περίφημος Ερμής του Πραξιτέλη.

Σήμερα από το ναό σώζονται τα θεμέλια, οι τεράστιοι του ορθοστάτες του σηκού και το κατώτερο μέρος των κίωνων. Έχουν αναστηλωθεί 4 κίονες. Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας εκτίθενται θραύσματα από την πήλινη διακόσμηση του θριγκού¹ και το πήλινο κεντρικό ακρωτήριο του ναού (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.3 ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟ

Είναι από τα αρχαιότερα και σημαντικότερα κτίσματα του ιερού της Ολυμπίας και είχε άμεση σχέση με τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων. Ήταν η έδρα της βουλής των Ηλείων, τα μέλη της οποίας είχαν την ευθύνη για τη διοργάνωση των αγώνων, πιθανότατα και των Ελλανοδικών, των κριτών των αγώνων.

Σήμερα από το μνημείο σώζονται μόνο τα θεμέλια. Έχουν πραγματοποιηθεί μικρής εκτάσεως αναστηλωτικές εργασίες, ενώ έχουν γίνει δενδροφυτεύσεις γύρω από το μνημείο και στο χώρο ανάμεσα στις δύο αφιδωτές κατασκευές (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.4 ΠΡΥΤΑΝΕΙΟ

Το Πρυτανείο ήταν από τα αρχαιότερα και σημαντικότερα κτίσματα της Ολυμπίας, αφού αποτελούσε το κέντρο της διοικητικής και πολιτικής ζωής του ιερού και το κέντρο διοίκησης των Ολυμπιακών Αγώνων. Ήταν η έδρα των πρυτάνεων, αξιωματούχων του ιερού και υπευθύνων για τις θυσίες στους βωμούς των θεών, που γίνονταν μία φορά κάθε μήνα.

Στο πρυτανείο βρισκόταν και το εστιατόριο, όπου οι Ηλείοι παρέθεταν τα επίσημα δείπνα προς τιμήν των Ολυμπιονικών. Επίσης, στο εσωτερικό του πρυτανείου, δεξιά της εισόδου, υπήρχε και βωμός αφιερωμένος στο θεό Πάνα (Βικάτου Ο. ,2006).

¹ Μέρος των αρχαίων κτιρίων που βρίσκεται πάνω από τους κίονες

2.6.5 ΣΤΑΔΙΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Το στάδιο της Ολυμπίας είναι ο χώρος όπου τελούνταν οι αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες αλλά και τα Ηραία, αγώνες γυναικών προς τιμήν της Ήρας.

Πριν από τον 6^ο αι. π.Χ. το αγώνισμα του σταδίου δρόμου γινόταν σε έναν επίπεδο χώρο, χωρίς κανονικά πρανή², κατά μήκος του ανδρήρου³ των θησαυρών, στα ανατολικά του μεγάλου βωμού του Δία.

Υπολογίζεται ότι το στάδιο χωρούσε περίπου 45.000 θεατές, ωστόσο δεν απέκτησε ποτέ λίθινα καθίσματα και οι θεατές κάθονταν κατά γης. Ελάχιστα λίθινα καθίσματα υπήρχαν μόνο για τους επισήμους, ενώ στα ρωμαϊκά χρόνια πιθανόν κατασκευάστηκαν ξύλινα έδρανα στα πρανή και έγιναν εργασίες συντήρησης.

Από την ανασκαφή του χώρου προέρχεται πλήθος ευρημάτων, κυρίως χάλκινων, τα οποία βρέθηκαν μέσα στα φρέατα⁴, που είχαν ανοιχθεί στα πρανή ήδη από την αρχαϊκή εποχή, για να εξασφαλίσουν νερό στους θεατές. Όταν αχρηστεύθηκαν τα φρέατα αυτά, χρησιμοποιήθηκαν ως αποθέτες⁵ (Βικάτου Ο.,2006).

Στις 18/08/2004, το αρχαίο στάδιο της Ολυμπίας ξαναγνώρισε την παλαιά του αίγλη, μετά από 1611 χρόνια αφού φιλοξένησε το αγώνισμα της σφαιροβολίας ανδρών και γυναικών στο πλαίσιο των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας.

2.6.6 ΑΡΧΑΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Το αρχαίο γυμνάσιο της Ολυμπίας οικοδομήθηκε στον επίπεδο χώρο βορειοδυτικά της Άλτεως, δίπλα στην κοίτη του ποταμού Κλαδέου. Εξυπηρετούσε τις προπονήσεις των αθλητών στα αγωνίσματα δρόμου και στο πένταθλο, που παλαιότερα γίνονταν στον ίδιο

² Όχθη

³ Ανάχωμα

⁴ Πηγάδια

⁵ Χώροι σκουπιδιών

χώρο, αλλά στην ύπαιθρο. Το γυμνάσιο διαμορφώθηκε στα ελληνιστικά χρόνια, και το κτήριο που σώζεται σήμερα χρονολογείται στο 2^ο αι. π.Χ.

Δυστυχώς, το γυμνάσιο δεν σώζεται ολόκληρο. Η δυτική του πλευρά έχει παρασυρθεί από τον ποταμό Κλαδέο, ενώ το βόρειο τμήμα του δεν έχει ακόμη ερευνηθεί (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.7 ΠΑΛΛΑΙΣΤΡΑ

Η Οικοδομήθηκε κατά τον 3^ο αι. π.Χ. νότια του γυμνασίου και ανήκει στο ίδιο συγκρότημα με αυτό. Χρησίμευε για την προπόνηση των αθλητών στην πυγμή, στην πάλη και στο άλμα.

Στο κέντρο του βρίσκεται μία υπαίθρια περίστυλη αυλή, στρωμένη με λεπτή άμμο, που ήταν ο χώρος προπόνησης των αθλητών.

Από το μνημείο σώζονται μόνο τα κατώτερα, λίθινα τμήματα, ενώ έχουν αναστηλωθεί οι 32 από τους 72 κίονες του εσωτερικού περιστυλίου της αυλής (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.8 ΛΕΩΝΙΔΑΙΟ

Το Λεωνίδαίο ήταν μεγάλος πολυτελής ξενώνας, που προοριζόταν για τη φιλοξενία των επισήμων, που έρχονταν στην Ολυμπία κατά τη διάρκεια τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Το όνομά του οφείλεται στο δωρητή και αρχιτέκονά του, Λεωνίδα από τη Νάξο, όπως μας πληροφορεί η αναθηματική επιγραφή, που διατηρήθηκε σε τμήματα του επιστυλίου της εξωτερικής ιωνικής στοάς, σε περισσότερες από μία πλευρές του κτηρίου, αναφέροντας "ΛΕΩΝΙΔΗΣ ΛΕΩΤΟΥ ΝΑΞΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ".

Επεμβάσεις στο κτήριο έγιναν στα ρωμαϊκά χρόνια, οπότε και διαμορφώθηκε τεχνητή διακοσμητική λίμνη στην κεντρική αυλή. Τότε το κτήριο χρησιμοποιείτο ως κατοικία των Ρωμαίων αξιωματούχων.

Τμήμα της περίτεχνης διακοσμητικής πήλινης σίμης⁶ του κτηρίου μπορεί να θαυμάσει ο επισκέπτης στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.9 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΦΕΙΔΙΑ

Εδώ ο μεγάλος γλύπτης της αρχαιότητας φιλοτέχνησε το τεράστιο χρυσελεφάντινο άγαλμα του θεού, το οποίο ήταν ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου. Το εργαστήριο οικοδομήθηκε στο β' μισό του 5^{ου} αι. π.Χ., όταν ο Φειδίας, μετά τα έργα του στην Ακρόπολη της Αθήνας, ήλθε στην Ολυμπία για την κατασκευή του αγάλματος. Αργότερα, το εργαστήριο μετατράπηκε σε χώρο λατρείας. Στο εσωτερικό του υπήρχε βωμός όπου γίνονταν θυσίες σε όλους τους θεούς. Τον 5^ο αι. μ.Χ. στα ερείπια του κτηρίου κτίστηκε μία παλαιοχριστιανική βασιλική (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.10 ΘΕΗΚΟΛΕΩΝ

Ήταν έδρα των ιερέων της Ολυμπίας, αλλά αποτελούσε, επίσης κατάλυμα όλου του προσωπικού που υπηρετούσε μόνιμα στο ιερό, όπως ήταν οι σπονδοφόροι, οι μάντιες, οι εξηγητές, οι αυλητές και ο ξυλέας, ο προμηθευτής των ξύλων που χρησιμοποιούσαν στις θυσίες. Το αρχικό οικοδόμημα χρονολογείται στα μέσα του 5^{ου} αι. π.Χ., αλλά υπέστη διάφορες προσθήκες και μετασκευές μέχρι και τα ρωμαϊκά χρόνια (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.11 ΖΑΝΕΣ

Μπροστά από την "Κρυπή", τη μνημειακή είσοδο του σταδίου της Ολυμπίας και κατά μήκος του κρηπιδώματος των θησαυρών, σώζονται δεκαέξι βάθρα, τα οποία ήταν τοποθετημένα στη σειρά το ένα δίπλα στο άλλο. Στα βάθρα αυτά κατά την αρχαιότητα υπήρχαν ισάριθμα χάλκινα αγάλματα του Δία, τα οποία, όμως, δεν διασώθηκαν.

⁶ Διακοσμητική πλακέτα

Πρόκειται για τους λεγόμενους Ζάνες (πληθυντικός αριθμός του ονόματος Ζευς), που έγιναν με χρήματα προστίμων που επιβλήθηκαν στους αθλητές, οι οποίοι δεν σεβάσθηκαν τους κανονισμούς των Ολυμπιακών Αγώνων.

Τα χάλκινα αγάλματα που τοποθετούνταν στα βάθρα ήταν έργα μεγάλων καλλιτεχνών της εποχής.

Στις βάσεις τους χαρασσόταν ελεγείο⁷ που ανέφερε το όνομα του παραβάτη καθώς επίσης και συμβουλές προς τους αθλητές, ότι δηλαδή θα έπρεπε να βασίζονται στις σωματικές τους ικανότητες για την ολυμπιακή νίκη και να μην χρησιμοποιούν δόλο. Οι τιμωρίες που επιβλήθηκαν για παράβαση των κανονισμών των αγώνων είναι γενικά πολύ λίγες, γεγονός που αποδεικνύει την τήρηση των κανονισμών και τον απόλυτο σεβασμό των Ελλήνων σε αυτούς. Επίσης αξιοσημείωτο είναι ότι οι ποινές επιβλήθηκαν από τον 4^ο αι. π.Χ. και μετά, όταν πλέον είχε σημειωθεί μεταστροφή του αθλητικού πνεύματος και αλλαγή των ηθικών αξιών. Ωστόσο, η αναγραφή ονόματος αθλητή πάνω σε μία τέτοια βάση αποτελούσε όνειδος, τόσο για τον ίδιο όσο και για την πόλη του (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.12 ΦΙΛΙΠΠΕΙΟ

Το Φιλιππείο είναι το μοναδικό κυκλικό οικοδόμημα της Άλτεως και ένα από τα ωραιότερα δείγματα της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής.

Αφιερώθηκε στο ιερό του Δία από το Φίλιππο Β΄, βασιλιά της Μακεδονίας, μετά τη νίκη του στη μάχη της Χαιρώνειας το 338 π.Χ. και αποδεικνύει τη μεγάλη πολιτική σημασία που είχε το ιερό εκείνη την εποχή. Μετά το θάνατο του Φιλίππου, το 336 π.Χ., η κατασκευή του μνημείου αποπερατώθηκε από το γιο του, τον Μ. Αλέξανδρο, ο οποίος πρόσθεσε στο εσωτερικό και τα αγάλματα των μελών της οικογένειάς του, έργα του περίφημου γλύπτη Λεωχάρη.

Από το μνημείο διατηρούνται κατά χώραν μόνο τα θεμέλια και τα κατώτερα τμήματα των τοίχων. Όμως, με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων 2004, το Μουσείο του Βερολίνου επέστρεψε δέκα αρχιτεκτονικά μέλη του Φιλιππείου, με σκοπό την

⁷ Επιγραφή

αναστήλωσή του. Η μερική αναστήλωση του μνημείου ολοκληρώθηκε το έτος 2005 (Βικάτου Ο.,2006).

2.6.13 ΣΤΟΑ ΤΗΣ ΗΧΟΥΣ

Η Στοά της Ηχούς κτίστηκε γύρω στα 350 π.Χ. και αποτελούσε το ανατολικό όριο της Ιεράς Άλτης. Με την κατασκευή της απομονώθηκε το Στάδιο από την Άλτη. Οφείλει το όνομά της στη ακουστική της, εφόσον ο ήχος επαναλαμβανόταν επτά φορές. Για το λόγο αυτό ονομαζόταν και Επτάηχος. Στο εσωτερικό της υπήρχε ζωγραφικός διάκοσμος από μεγάλους ζωγράφους της εποχής και ονομάστηκε και Ποικίλη Στοά.

Από το εντυπωσιακό μνημείο σώζεται η λίθινη κρηπίδα και τμήματα των ιωνικών κιόνων (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.14 ΜΗΤΡΩΟ

Το Μητρώο ήταν ναός αφιερωμένος στη μητέρα των θεών, Ρέα, που αργότερα μετονομάστηκε Κυβέλη. Βρίσκεται ανατολικά του Ηραίου, μπροστά από το άνδρηρο των θησαυρών, σε χώρο όπου προϋπήρχε λατρεία για πολλούς αιώνες, ίσως ήδη από την προϊστορική εποχή. Οι θεότητες που λατρεύονταν εδώ πριν από τη Ρέα ήταν κυρίως η Μητέρα Γη, στην οποία ήταν αφιερωμένο το ιερό Γαίον, και η Ειλείθυια, που ήταν συγγενική θεά και επίσης σχετιζόταν με τη μητρότητα.

Σήμερα από το μνημείο σώζεται μόνο ο στυλοβάτης και τμήματα από το θριγκό. Στο χώρο του γίνονται εργασίες καθαρισμού, ενώ παράλληλα μελετώνται τα αρχιτεκτονικά του μέλη (Βικάτου Ο.,2006).

2.6.15 ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ

Το ιερό, που είναι γνωστό ως Νοτιοανατολικό Κτήριο, βρίσκεται στη νοτιοανατολική γωνία της Άλτεως και ήταν αφιερωμένο πιθανότατα στη θεά Εστία. Αποτελούσε, επίσης, το ανατολικό όριο του ιερού, μαζί με τη στοά της Ηχούς, που κτίστηκε αργότερα λίγο πιο βόρεια. Το κτήριο οικοδομήθηκε στο πρώτο μισό του 5^{ου} αι. π.Χ. και

φαίνεται ότι λειτουργούσε μέχρι τον 1^ο αι. π.Χ., οπότε άρχισαν να κτίζονται πάνω σε αυτό τα μεταγενέστερα οικοδομήματα. Τον 2^ο αι. μ.Χ δεν ήταν πλέον ορατό, διότι στην ίδια θέση είχαν ήδη κτιστεί άλλα κτηριακά συγκροτήματα, όπως η λεγόμενη "Οικία του Νέρωνα".

Το οικοδόμημα σήμερα δεν είναι ορατό λόγω των επεμβάσεων που έγιναν στο χώρο κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους (www.arxaiolympia.gov.gr).

2.6.16 ΒΩΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑ

Στο χώρο που εκτείνεται ανατολικά του ναού της Ήρας και του Πελοπίου υπήρχε στην αρχαιότητα ο μεγάλος βωμός του Δία, από τον οποίο, όμως, σήμερα δεν διατηρείται κανένα ίχνος. Ωστόσο, τα πολυάριθμα χάλκινα ειδώλια που βρέθηκαν στο χώρο μέσα σε παχύ στρώμα στάχτης, προέρχονται από το βωμό αυτό. Σύμφωνα με το μύθο, τη θέση του βωμού όρισε ο ίδιος ο Δίας, με κεραυνό που έριξε από τον Όλυμπο (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.17 ΒΩΜΟΣ ΤΗΣ ΉΡΑΣ

Ανατολικά του ναού της Ήρας, κατά τον κεντρικό άξονα του ναού, σώζονται τα θεμέλια ενός βωμού, που ήταν αφιερωμένος στη θεά Ήρα.

Στο βωμό της Ήρας γίνεται σήμερα η αφή της Ολυμπιακής Φλόγας. Η τελετή καθιερώθηκε το 1936 στην Ολυμπιάδα του Βερολίνου και από τότε πραγματοποιείται κάθε τέσσερα χρόνια, πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Η ιερή φλόγα ανάβει από κάτοπτρο με τις ακτίνες του ήλιου, και στη συνέχεια πομπή ιερειών την μεταφέρει στο Στάδιο. Από εκεί αρχίζει το μεγάλο ταξίδι της προς την πόλη που οργανώνει τους Ολυμπιακούς Αγώνες, μεταφέροντας με τον τρόπο αυτό το μήνυμα ειρήνης και συναδέλφωσης που στέλνει η Ολυμπία σε όλο τον κόσμο (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.18 ΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΩΝΙΟΥ

Στο χώρο της ιεράς Άλτεως υπάρχουν εκατοντάδες βάθρα, πολλά από τα οποία είναι ενεπίγραφα, και αρκετά αποτελούσαν βάσεις αγαλμάτων. Ένα από τα πιο σημαντικά βρίσκεται περίπου 30 μ. ανατολικά του ναού του Δία, αριστερά της εισόδου του. Πρόκειται για το τεράστιο βάθρο επάνω στο οποίο ήταν στημένη η Νίκη του Παιωνίου, το θαυμάσιο γλυπτό της κλασικής εποχής.

Στην πρόσοψη του βάθρου είχε χαραχθεί αναθηματική επιγραφή, η οποία μας πληροφορεί ότι η Νίκη ήταν αφιέρωμα των Μεσσηνίων και των Ναυπακτίων στον Ολύμπιο Δία, για τη νίκη τους κατά των Λακεδαιμονίων στον Αρχιδάμειο πόλεμο (421 π.Χ.).

Σήμερα παραμένει στη θέση του μόνο το βάθρο, ενώ το άγαλμα και ο ενεπίγραφος δόμος εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας (Βικάτου Ο., 2006).

2.6.19 ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Στους νότιους πρόποδες του Κρονίου λόφου αναπτύχθηκαν οι προϊστορικές λατρείες του ιερού, όπως του Κρόνου, της Ρέας, της Γαίας, της Θέμιδας, της Ειλειθυίας, του Ιδαίου Ηρακλή και άλλων θεοτήτων (Βικάτου Ο., 2006).

2.6.20 ΠΕΛΟΠΙΟ

Το Πελόπιο ήταν ταφικό μνημείο (κενοτάφιο) αφιερωμένο στον Πέλοπα, τοπικό ήρωα που τιμούσαν ιδιαίτερα οι Ηλείοι. Σύμφωνα με την παράδοση, το αφιέρωσε στον Πέλοπα ο Ηρακλής, που ήταν τέταρτος απόγονός του. Κάτω από το Πελόπιο, σε βάθος 2,50 μ. από τη σημερινή επιφάνεια του εδάφους, βρίσκεται η αρχαιότερη κατασκευή μέσα στο ιερό της Άλτεως. Πρόκειται για ένα μεγάλο προϊστορικό τύμβο με λίθινο περίβολο, ο οποίος χρονολογείται στην Πρωτοελλαδική εποχή (περίπου 2500 π.Χ.) (Βικάτου Ο., 2006).

2.6.21 ΝΥΜΦΑΙΟ

Το υδραγωγείο του Ηρώδη του Αττικού ήταν από τις πιο πλούσιες και εντυπωσιακές κατασκευές που κοσμούσαν την ιερά Άλτι. Βρίσκεται ανάμεσα στο ναό της Ήρας και στο άνδριο των θησαυρών και είναι γνωστό ως Νυμφαίο ή εξέδρα του Ηρώδη του Αττικού.

Ήταν μεγάλη μνημειακή κρήνη, αλλά και δεξαμενή για το νερό, που ερχόταν από πηγές στα ανατολικά του ιερού και διοχετευόταν με πυκνό σύστημα αγωγών σε διάφορα σημεία του, μέσα και έξω από την Άλτι.

Η κατάσταση διατήρησης του μνημείου δεν επιτρέπει στο σημερινό επισκέπτη να φαντασθεί την αρχική του μορφή. Μερικά από τα βάθρα των αγαλμάτων, που διακοσμούσαν τις κόγχες, καθώς και άλλα αρχιτεκτονικά μέλη χρησιμοποιήθηκαν αργότερα, τον 5^ο αι. μ.Χ., ως οικοδομικό υλικό σε δεύτερη χρήση στην παλαιοχριστιανική βασιλική (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.22 ΝΟΤΙΑ ΣΤΟΑ

Η νότια στοά αποτελούσε το νότιο όριο του ιερού της Ολυμπίας, και ήταν η κύρια είσοδος του από την πλευρά αυτή. Κατασκευάστηκε περίπου την ίδια εποχή με τη στοά της Ηχούς, γύρω στο 360-350 π.Χ. και διατηρήθηκε σε χρήση για αρκετούς αιώνες.

Τα τελευταία χρόνια, δεδομένου ότι το μνημείο δεν ήταν ορατό από την πυκνή βλάστηση, πραγματοποιήθηκαν καθαρισμοί σε μεγάλη έκταση, κατά τη διάρκεια των οποίων αποκαλύφθηκε η κάτοψη της στοάς σε όλο το μήκος της. Μικρό τμήμα της στα δυτικά δεν έχει ερευνηθεί (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.23 ΟΙΚΙΑ ΝΕΡΩΝΑ – ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΘΕΡΜΕΣ

Το μεγάλο κτηριακό συγκρότημα, που έχει αποδοθεί στο Ρωμαίο αυτοκράτορα Νέρωνα, βρίσκεται νοτιοανατολικά της Άλτεως, στη θέση όπου στην κλασική εποχή υπήρχε το ιερό της Εστίας και άλλα κτίσματα, τα οποία κατεδαφίστηκαν. Ένας μολύβδινος υδαταγωγός με την επιγραφή NERONIS: AUG., καθώς και άλλες ενδείξεις, οδήγησαν τους μελετητές να ταυτίσουν το κτήριο με την οικία του αυτοκράτορα, που οικοδομήθηκε κατά

τα έτη 65-67 μ.Χ., όταν ο Νέρων κατέλυσε⁸ στο ιερό προκειμένου να λάβει μέρος ο ίδιος στους Ολυμπιακούς Αγώνες του έτους 67 μ.Χ.

Τα τελευταία χρόνια στο μνημείο έχουν γίνει εργασίες συντήρησης και στερέωσης των κονιαμάτων των τοίχων, ενώ από το 2002 το συγκρότημα έγινε επισκέψιμο (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.24 ΛΟΥΤΡΑ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Τα παλαιότερα λουτρά του ιερού της Ολυμπίας, που εξυπηρετούσαν τις ανάγκες των αθλητών, βρίσκονται κοντά στον ποταμό Κλαδέο. Ονομάζονται ελληνικά λουτρά, για να διακρίνονται από τα υπόλοιπα, που κατασκευάστηκαν στους ρωμαϊκούς χρόνους (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.25 ΗΡΩΟ

Το ηρώο βρίσκεται ανάμεσα στο Θεηκολεώνα και στα ελληνικά λουτρά, εκεί όπου υπάρχουν οι βοηθητικές εγκαταστάσεις. Το κτήριο οικοδομήθηκε στο β' μισό του 5^{ου} αι. π.Χ. και αρχικά συνδεόταν με τη λειτουργία των λουτρών, εφόσον ήταν το επιδρωτήριο. Λίγο αργότερα, όμως, κατά την ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδο, έπαψε να λειτουργεί ως χώρος θερμού λουτρού και χρησιμοποιήθηκε ως ηρώο.

Κατά καιρούς η επικάλυψη του βωμού ανανεωνόταν και η επιγραφή γραφόταν εκ νέου. Δεν γνωρίζουμε σε ποιο ήρωα ή σε ποιους ήρωες ήταν αφιερωμένος ο βωμός (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.26 ΞΕΝΩΝΕΣ

Οι ξενώνες των ρωμαϊκών χρόνων βρίσκονται έξω από την ιερά Άλτι, δυτικά του εργαστηρίου του Φειδία και πολύ κοντά στις θέρμες του Κλαδέου. Η εγκατάσταση των θερμών στο χώρο αυτό, σχετίζεται άμεσα με την κατασκευή των ξενώνων. Οι ξενώνες

⁸ Εγκαταστάθηκε

κτίσθηκαν γύρω στο 170 π.Χ., προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των επισκεπτών του ιερού, ιδιαίτερα κατά την περίοδο τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.27 ΘΕΡΜΕΣ ΛΕΩΝΙΔΑΙΟΥ

Το μικρό λουτρό, που κτίσθηκε έξω από το νοτιοδυτικό άκρο της Άλτεως, είναι γνωστό σήμερα ως "Θέρμες Λεωνιδαίου", επειδή βρίσκεται δίπλα στον ομώνυμο ξενώνα, χωρίς όμως να σχετίζεται με αυτόν.

Διατηρείται σε εξαιρετικά καλή κατάσταση και είναι ένα από τα λίγα κτίσματα του ιερού της Ολυμπίας που διατηρεί το αρχικό του ύψος και την οροφή του (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.28 ΘΕΡΜΕΣ ΚΛΑΔΕΟΥ

Ένα από τα λουτρικά συγκροτήματα που υπήρχαν στο ιερό της Ολυμπίας, είναι αυτό που βρίσκεται στο δυτικό άκρο του, κοντά στην κοίτη του Κλαδέου ποταμού, στο χώρο όπου υπήρχε η πισίνα των ελληνικών λουτρών του 5^{ου} αι. π.Χ. Χρονολογείται στα ρωμαϊκά χρόνια, γύρω στο 100 μ.Χ., και η κατασκευή του συνδέεται με τους ρωμαϊκούς ξενώνες που βρίσκονται σε μικρή απόσταση προς τα νότια (Βικάτου Ο.,2006).

2.6.29 ΘΕΡΜΕΣ ΚΡΟΝΙΟΥ

Στην περιοχή βόρεια του Πρυτανείου, στις παρυφές του ιερού της Ολυμπίας, βρίσκεται μεγάλο κτήριο γνωστό ως "θήρμες Κρονίου" ή "Βόρειες θέρμες". Το συγκρότημα οικοδομήθηκε κατά την αυτοκρατορική εποχή επάνω σε κτήριο και λουτρά ελληνιστικών χρόνων.

Τον 3^ο αι. μ.Χ. το κτήριο καταστράφηκε από σεισμό. Λίγο αργότερα, κατά τον 5^ο και 6^ο αι. μ.Χ. χρησιμοποιήθηκε για την επεξεργασία γεωργικών αγαθών. Στο ανατολικό τμήμα

του ρωμαϊκού περιστυλίου εγκαταστάθηκε ληνός⁹ για την παρασκευή οίνου, ενώ στις αίθουσες στα βόρεια και ανατολικά του περιστυλίου βρέθηκαν εγκαταστάσεις κεραμικού εργαστηρίου (Βικάτου Ο. ,2006).

2.6.30 ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Οι θησαυροί του ιερού της Ολυμπίας βρίσκονται συγκεντρωμένοι στους νότιους πρόποδες του Κρονίου λόφου, στο χώρο όπου υπήρχαν οι προϊστορικές λατρείες του ιερού. Κτίστηκαν επάνω σε τεχνητό επίπεδο άνδηρο¹⁰, που καταλαμβάνει την έκταση από το Νυμφαίο έως το στάδιο και διαμορφώθηκε ειδικά γι' αυτό το σκοπό.

Πίσω από τους θησαυρούς, προς το Κρόνιο, σε μεταγενέστερους χρόνους κατασκευάστηκε μεγάλος βοηθητικός τοίχος με αντηρίδες¹¹, ο οποίος αποτελεί και το βορειότερο σημείο της Άλτεως.

Οι θησαυροί είναι μικρά ναόσχημα οικοδομήματα, που αφιέρωναν στο ιερό διάφορες ελληνικές πόλεις, για να στεγάσουν τα πολύτιμα και πλούσια αναθήματά τους στο Δία.

Κατά την ανασκαφική έρευνα ήλθαν στο φως τα θεμέλια δώδεκα τέτοιων κτηρίων, από τα οποία μόνο πέντε ταυτίστηκαν με βεβαιότητα, των Σικωνίων, των Σελινουντίων, των Μεταποντίων, των Μεγαρέων και των Γελών (Βικάτου Ο.,2006).

2.6.31 ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ

Ο ιππόδρομος βρισκόταν στο νοτιοανατολικό άκρο του ιερού της Ολυμπίας, στη μεγάλη επίπεδη έκταση νότια του σταδίου και σχεδόν παράλληλα με αυτό.

Μέχρι σήμερα δεν έχει εντοπισθεί η ακριβής θέση του, επειδή πιθανότατα οι εγκαταστάσεις του έχουν παρασυρθεί από τον ποταμό Αλφειό, που κατέκλυσε την περιοχή

⁹ Πατητήρι

¹⁰ Φυσικό ή τεχνητό πλάτωμα εδάφους που δημιουργείται με επιχωμάτωση

¹¹ Δομικό υλικό

στα μεσαιωνικά χρόνια, όταν σταμάτησε να συντηρείται το ανάχωμα που υπήρχε στη δεξιά του όχθη. Ωστόσο, ήταν ένα από τα πιο σημαντικά μνημεία της Ολυμπίας, αφού εδώ γίνονταν τα ιππικά αγωνίσματα και οι αρματοδρομίες των Ολυμπιακών Αγώνων (Βικάτου Ο.,2006).

2.7 ΜΟΥΣΕΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Στην Αρχαία Ολυμπία βρίσκονται τέσσερα από τα σπουδαιότερα μουσεία της Ελλάδας. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας, το Μουσείο Ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας, το Μουσείο της Ιστορίας των Ανασκαφών της Ολυμπίας και το Αρχαιολογικό Μουσείο Ήλιδας. Εκεί εκθέτονται τα αρχαιολογικά ευρήματα που βρέθηκαν στον αρχαιολογικό χώρο της Ολυμπίας.

Μόνο μια ιστορική αναδρομή από τα βάθη των αιώνων μέχρι και σήμερα, μπορεί να περιγράψει την διαχρονικότητα και την σημαντικότητα, τόσο των Μουσείων αυτών, όσο και των ευρημάτων τους (Βικάτου Ο. ,2006).

2.7.1 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας, από τα σημαντικότερα της Ελλάδας, παρουσιάζει τη μακραίωνη ιστορική εξέλιξη ενός από τα λαμπρότερα ιερά της αρχαιότητας, που ήταν αφιερωμένο στον πατέρα των θεών και των ανθρώπων, τον Δία, και αποτέλεσε την κοιτίδα των Ολυμπιακών Αγώνων.

Περιλαμβάνει τη μόνιμη έκθεση ευρημάτων από τις ανασκαφές στον ιερό χώρο της Άλτεως, τα οποία χρονολογούνται από τα προϊστορικά έως και τα πρώτα χριστιανικά χρόνια.

Από το σύνολο των, ανεκτίμητης αξίας, εκθεμάτων σημαντικότερη είναι η έκθεση των γλυπτών, για την οποία είναι κυρίως γνωστό το μουσείο, καθώς και η συλλογή χάλκινων αντικειμένων, που είναι η πλουσιότερη στον κόσμο και απαρτίζεται από όπλα, ειδώλια και άλλα αντικείμενα, ενώ ιδιαίτερα σημαντικά είναι και τα ευρήματα της μεγάλης πηλοπλαστικής.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας, που εποπτεύεται από τη Ζ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, αποτελεί ένα ζωντανό οργανισμό, ο οποίος, ιδιαίτερα μετά την αναμόρφωσή του, το 2004, με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, φιλοδοξεί να παρουσιάσει στον επισκέπτη τη μακραίωνη ιστορία του ιερού, σύμφωνα με τις νέες μουσειολογικές αντιλήψεις.

Υπάρχον ωστόσο σήμερα ιδιαίτερα πειστικές αναπαραστάσεις γνωστών πόλεων και ιερών της αρχαιότητας με την μέθοδο της εικονικής πραγματικότητας που μπορούν να καλύψουν αυτό το "κενό χρόνου", βάζοντας τον άνθρωπο της σημερινής εποχής στην εποχή της αρχαιότητας.

Στην Ελλάδα, πρώτο το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού εγκαινίασε ένα τέτοιο πρόγραμμα, όπου μάλιστα ανάμεσα στους αρχαίους τόπους που πρόβαλε ήταν και η Ολυμπία. Το πρώτο όμως Κρατικό Ψηφιακό Μουσείο της χώρας, βρίσκεται στην Αρχαία Ολυμπία, και δεν είναι άλλο από το εξαιρετικής αρχιτεκτονικής νεοκλασικό κτήριο που στέγαζε το πρώτο αρχαιολογικό μουσείο της περιοχής. Όσοι επισκέπτονται το μουσείο αυτό μπορούν να συμμετάσχουν ενεργά, κτίζοντας λ.χ. μόνοι τους, εικονικά, τον αρχαιολογικό χώρο όπως ήταν δυο χιλιάδες χρόνια πριν. Μπορεί κανείς βέβαια να φορέσει απλώς τα τρισδιάστατα γυαλιά του και να καθίσει στο μικρό αμφιθέατρο χωρητικότητας 50 ατόμων του Νέου Μουσείου. Εκεί θα παρακολουθήσει μια εικονική τρισδιάστατη περιήγηση στον Ναό του Διός, στην Παλαίστρα, στο Γυμνάσιο, στο Στάδιο και στα άλλα κτήρια της Αρχαίας Ολυμπίας όπως ήταν τότε.

Στους υπόγειους χώρους του αιωνόβιου Μουσείου της Αρχαίας Ολυμπίας, στο Παλιό Αρχαιολογικό Μουσείο της Ιστορίας των Αγώνων που είχε ανεγερθεί από τον Ανδρέα Συγγρό στεγάζεται σήμερα σύγχρονος τεχνολογικός εξοπλισμός. Στο συγκρότημα αυτό τον επισκέπτη υποδέχονται ήχοι πουλιών, ενώ σε δυο σειρές από οθόνες ξετυλίγεται, υπό μορφή αρχαιολογικού κόμικς, η πορεία του κόσμου που ξεκινούσε από την Αρχαία Ήλιδα για την Ολυμπία και η τέλεση των αγωνισμάτων ώστε να παρασυρθεί ο επισκέπτης σε ένα ταξίδι στον μαγικό κόσμο όπου συμπλέκονται η αρχαιολογία και η σύγχρονη τεχνολογία.

Αξιοπρόσεκτο είναι επίσης και το ψηφιακό χρονολόγιο που ενημερώνει για τα ολυμπιακά αθλήματα και τα σημαντικά ιστορικά γεγονότα που συνέβαιναν παράλληλα, στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο. Ταυτόχρονα ένας άλλος πίνακας δίνει πιο αναλυτικές πληροφορίες για την Ιστορία και την κατασκευή του κτηρίου του Ιερού.

Τον επισκέπτη – χρήστη παραλαμβάνουν εν συνεχεία εννέα περίπτερα με οθόνες αφής που τον καλούν να αντλήσει πληροφορίες μέσα από αρχαίες παραστάσεις και κείμενα για την ιστορία και τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων από το 776 π.Χ. ως το 393 μ.Χ. σε ένα διάστημα δηλαδή δώδεκα αιώνων.

Σχεδόν τέσσερα εκατομμύρια ευρώ από το πρόγραμμα Κοινωνία της Πληροφορίας του Γ΄ ΚΠΣ 2000-2006 κόστισε η εγκατάσταση της αίθουσας πολυμέσων. Αυτά τα διαδραστικά ηλεκτρονικά παιχνίδια ήταν προγραμματισμένο να παραδοθούν στο κοινό επ' ευκαιρίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας. Καθυστέρησαν επί μια τετραετία διότι προσέκρουσαν σε σοβαρά στατικά αλλά και εργολαβικά προβλήματα κατά την μετατροπή των υπογείων του σεισμόπληκτου διατηρητέου κτιρίου σε σύγχρονη αίθουσα πολυμέσων . Νεοτερισμός υπάρχει και στις αίθουσες του ισογείου, όπου εκτίθενται οι πραγματικές αρχαιότητες.

Ένα σύστημα ρομποτικών βραχιόνων επιτρέπει σε άτομα με προβλήματα όρασης να πλοηγηθούν, αγγίζοντας με τις άκρες των δακτύλων, τρισδιάστατα ομοιώματα αρχαίων ελληνικών αγαλμάτων. Για τους ειδικούς, υπάρχει πρόσβαση σε πλούσια ηλεκτρονική βιβλιοθήκη.

Το πολύ πρωτοποριακό αυτό μουσείο έγινε πραγματικότητα χάριν των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, όμως η αξία του για την επίγνωση των ιστορικών και καλλιτεχνικών δεδομένων που περιέχει είναι διαρκείς (ΒικάτουΟ. ,2006).

2.7.2 ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

Το Μουσείο της Ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας φιλοξενεί 463 αρχαία έργα, που προέρχονται από το Ιερό του Διός της Ολυμπίας, αλλά και από άλλα Μουσεία της ελληνικής επικράτειας.

Τα εκθέματα καλύπτουν μεγάλο χρονολογικό φάσμα, από τη δεύτερη χιλιετία π.Χ. έως και τον 5^ο αι. μ.Χ. Τα αρχαία έχουν εκτεθεί κατά θεματικές ενότητες και μέσα από αυτά παρουσιάζεται η μεγάλη ιστορία των Ολυμπιακών αγώνων, του μακροβιότερου θεσμού της αρχαιότητας. Εκτός από τα αρχαία έργα τέχνης ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα λεπτομερειακής πληροφόρησης μέσα από το πλούσιο εποπτικό υλικό.

Τα σημαντικότερα από τα εκθέματα που φιλοξενούνται στο Μουσείο είναι τα χρυσά δακτυλίδια, σφραγίδες με τις πρώτες απεικονίσεις αγωνισμάτων, αντιπροσωπευτικά δείγματα της μινωϊκής και μυκηναϊκής τέχνης, τα χάλκινα και πήλινα γεωμετρικά ειδώλια πολεμιστών και αρμάτων που προέρχονται από την Ολυμπία και αποτελούν τις πρώτες παραστάσεις των ιστορικών χρόνων που παραπέμπουν σε αρματοδρομίες, διάφορα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι αθλητές, όπως δίσκοι, αλτήρες, κ. ά., καθώς επίσης και τα εκθέματα που απαρτίζουν την ενότητα των Ολυμπιακών αγωνισμάτων.

Μεταξύ αυτών ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι ενεπίγραφες βάσεις από αγάλματα αθλητών που κοσμούσαν κατά την αρχαιότητα την Άλτη, οι λίθινες και χάλκινες επιγραφές, που αποτελούν ανεξάντλητη πηγή πληροφοριών, τα χάλκινα ειδώλια αθλητών, αλλά και πολλά αγγεία με παραστάσεις αθλητών.

Σκοπός της έκθεσης δεν είναι απλά η παροχή πληροφοριών για τους αγώνες στην αρχαιότητα, αλλά και η μύηση του επισκέπτη στο θεσμό των Ολυμπιακών Αγώνων. Το Μουσείο, σήμερα εποπτεύεται από την οικεία Ζ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Η οποία ενημερώνετε για τις επισκέψεις στα μουσεία και στους αρχαιολογικούς χώρους και συγκεντρώνει τα στατιστικά στοιχεία που βοηθούν στην έρευνα για την ανάπτυξη και την προώθηση του τόπου (Βικάτου Ο.,2006).

2.7.3 ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Το Μουσείο της Ιστορίας των Ανασκαφών της Ολυμπίας αποτελείται από ένα ενιαίο εκθεσιακό χώρο που περιέχει εποπτικό και φωτογραφικό υλικό, μέσα από το οποίο παρουσιάζεται η ιστορία των ανασκαφών της Ολυμπίας. Αναφέρονται οι πρώτες απόπειρες εντοπισμού και ταύτισης του χώρου, οι πρώτες ανασκαφές, ενώ αναλυτικά παρουσιάζεται η συστηματική ανασκαφή του Ιερού από το 1875 έως και σήμερα.

Σκοπός της έκθεσης είναι η παρουσίαση της τεράστιας και πολυδάπανης ανασκαφής της Ολυμπίας, που είναι μία από τις μεγαλύτερες ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα από το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Αθήνας.

2.7.4 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΉΛΙΔΑΣ

Έργο του αρχιτέκτονα Αναστάσιου Μπίρρη, το Μουσείο της αρχαίας Ήλιδας κατασκευάστηκε κατά το χρονικό διάστημα 2002-2004 στην νοτιοανατολική παρυφή της αρχαίας πόλης, στις πλαγιές του λόφου της ακρόπολης, σε χώρο όπου προηγούμενες έρευνες του υπεδάφους είχαν δείξει ότι δεν υπήρχαν αρχαιότητες.

Το μουσείο συνδυάζει μια καλαίσθητη και απόλυτα εναρμονισμένη με το φυσικό περιβάλλον εξωτερική αρχιτεκτονική με λειτουργικό και ευρύχωρο εσωτερικό.

Διαθέτει αίθουσα ελέγχου με οθόνες που επιτρέπουν τη συνεχή παρακολούθηση των απόκρυφων σημείων του μουσείου, μεγάλη αίθουσα υποδοχής και εκθεσιακό χώρο, ο οποίος περιλαμβάνει τέσσερις αίθουσες και διάδρομο. Υπάρχει επίσης εσωτερική εν μέρει περίστυλη αυλή η οποία φιλοξενεί κάποια από τα υπόλοιπα γλυπτά, όπως και το ψηφιδωτό δάπεδο με τους άθλους του Ηρακλή και τα σύμβολα των Μουσών.

Στο υπόγειό του υπάρχουν έξι μεγάλες αποθήκες που φιλοξενούν το σύνολο των αντικειμένων που έχουν βρεθεί κατά τη διάρκεια των συστηματικών και σωστικών ανασκαφών, όπως και των περισυλλογών μέσα στην αρχαία πόλη αλλά και σε ακτίνα αρκετών χιλιομέτρων γύρω από αυτήν. Σε ειδικούς χώρους του υπογείου στεγάζονται οι εγκαταστάσεις του κλιματισμού και της γεννήτριας ηλεκτρικού ρεύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

« Όπως το νερό είναι το πολυτιμότερο από όλα τα στοιχεία και όπως ο χρυσός προβάλλει σαν το πιο ακριβό ανάμεσα σε όλα τα αγαθά και όπως ο ήλιος φωτοβολεί περισσότερο από κάθε άλλο άστρο, έτσι και η Ολυμπία λάμπει σκιάζοντας κάθε άλλον αγώνα...»

Πίνδαρος (στην 1^η Ολυμπιακή ωδή)

3.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Από όλους τους πανελλήνιους αγώνες στην αρχαία Ελλάδα οι σημαντικότεροι λάμβαναν χώρα στην Ολυμπία. "Όπως το νερό είναι το πολυτιμότερο από τα στοιχεία, και όπως ο χρυσός προβάλλει σαν το πιο ακριβό ανάμεσα σε όλα τα αγαθά, και όπως, ο ήλιος φωτοβολεί περισσότερο από κάθε άλλο άστρο, έτσι και η Ολυμπία λάμπει σκιάζοντας κάθε άλλον αγώνα" τραγουδά ο Πίνδαρος στην πρώτη ολυμπιακή ωδή του.

Σύμφωνα με την παράδοση, πρώτοι οι θεοί αγωνίστηκαν στην Ολυμπία. Ο Δίας νίκησε τον Κρόνο στην πάλη, ο Απόλλωνας τον Ερμή στο δρόμο και τον Άρη στην πυγμή. Επίσης οι αρχαίες πηγές αναφέρουν αρκετούς ήρωες ως ιδρυτές των αγώνων.

Στη μυκηναϊκή παράδοση ανήκει ο μύθος του Πέλοπα. Μετά τη νίκη του επί του Οινόμαου, ο Πέλοπας ίδρυσε αγώνες προς τιμήν του Οινόμαου για να καθαρθεί, αλλά και για να ευχαριστήσει τους θεούς για τη νίκη που του χάρισαν.

Η Ιπποδάμεια ίδρυσε γυναικείους αγώνες προς τιμήν της Ήρας, τα λεγόμενα Ηραία. Έτσι λοιπόν καθιερώθηκαν οι αγώνες στην Ολυμπία. Η ίδρυση των αγώνων, σύμφωνα με άλλους μύθους, αποδίδεται στον ημίθεο Ηρακλή, ο οποίος ιδρύει τους αγώνες δρόμου αλλά και τις αρματοδρομίες. Ο Ηρακλής είναι εκείνος που έφερε την αγριελιά από τη χώρα των Υπερβορείων, τη φύτεψε στο Ιερό, και καθόρισε τα όρια της ιεράς Άλτεως. Επίσης σύμφωνα με άλλους μύθους, ο Ιδαίος Ηρακλής με τα τέσσερα αδέρφια του, τους Δακτύλους ή Κουρήτες, φτάνει στην Ολυμπία από την Κρήτη, ορίζει το μήκος του σταδίου, οργανώνει αγώνες δρόμου με τα αδέρφια του και στεφανώνει το νικητή με αγριελιά. Ανάμεσα στα ονόματα των ιδρυτών των αγώνων αναφέρονται επίσης ο Νηλέας, ο Πελίας αλλά και ο Πίσος, επώνυμος ήρωας της Πισάτιδας. Τέλος ο Στράβων θεωρεί ότι οι αγώνες οργανώθηκαν από τον Όξυλλο, βασιλιά των Ηρακλειδών μετά την κάθοδό τους στην Ηλεία (μετά το 1200 π. Χ.). Αργότερα αναδιοργανώθηκαν από τον Ίφιτο, που σύναψε συμφωνία (την ιερή εκεχειρία) με το βασιλιά και νομοθέτη της Σπάρτης Λυκούργο και το βασιλιά της Πίσας Κλεισθένη.

Τότε λοιπόν η Ολυμπία μετατράπηκε σε πανελλήνιο κέντρο. Οι αρχαίες γραπτές πηγές αναφέρουν ως έτος έναρξης των αγώνων το 776 π.Χ. Οι Πισάτες διοργάνωναν τους αγώνες από το 688 π.Χ. έως το 572 π.Χ. Το 570 π.Χ. οι Ηλείοι κατέλαβαν την Πίσα και έθεσαν υπό τον έλεγχό τους τη διοργάνωση των αγώνων.

Τον 5^ο αι. π.Χ. οι αγώνες έφτασαν στο απόγειο της δόξας τους. Στην ελληνιστική εποχή όμως, έχασαν τον αρχικό τους χαρακτήρα και μετατράπηκαν σε επαγγελματικές αθλητικές εκδηλώσεις κάτι που παγιώθηκε στη ρωμαϊκή εποχή. Τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν, στην πορεία των αιώνων στον ελλαδικό χώρο, είχαν τον αντίκτυπό τους στα αθλητικά ιδεώδη των Ολυμπιακών αγώνων. Με αποτέλεσμα να επέλθει σταδιακή πτώση των ηθικών αξιών, που επιδεινώθηκε αισθητά από το 146 μ.Χ., όταν η κυρίως Ελλάδα υποτάχθηκε στο ρωμαϊκό κράτος και οι Ηλείοι έχασαν την ανεξαρτησία τους.

Το 2^ο αι. μ.Χ., όταν παραχωρήθηκε το δικαίωμα του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, παρατηρήθηκε και μία διεθνοποίηση των αγώνων. Τελικά, καταργήθηκαν από το Θεοδόσιο Α΄ το 393 μ.Χ. (293η Ολυμπιάδα), όταν με διάταγμά του απαγορεύθηκε η λειτουργία όλων των ειδωλολατρικών Ιερών.

Με τους Ολυμπιακούς αγώνες σφυρηλατήθηκε η εθνική, φυλετική και πνευματική ενότητα των Ελλήνων. Οι αγώνες συνδύαζαν το βαθύ θρησκευτικό πνεύμα με το ηρωικό παρελθόν των Ελλήνων, τον μέγιστο βαθμό της καλλιέργειας του σώματος, του νου και της ψυχής με τις πανανθρώπινες φιλοσοφικές αξίες και την προβολή του ατόμου και των πόλεων με το ύψιστο ιδανικό της ελευθερίας. Ο υπερεθνικός χαρακτήρας τους επιζεί και στους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες, που ύστερα από διακοπή 15 αιώνων οργανώθηκαν στην Αθήνα το 1896, και τελούνται από τότε κάθε τέσσερα χρόνια (Ορφανουδάκης Ζ. , 1981).

3.2 Η ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΑΙ ΤΟ «ΕΥ ΑΓΩΝΙΖΕΣΘΕ»

Η εξάπλωση του ελληνικού πολιτισμού και οι καινούργιες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν μετά την εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου προκάλεσαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στο αθλητικό πνεύμα και το ιδεολογικό περιεχόμενο των αγώνων.

Ο αριθμός αθλητικών εκδηλώσεων και θεσμών αυξήθηκε στα ελληνιστικά κέντρα. Νέοι αγώνες καθιερώθηκαν στις διάφορες πόλεις, κράτη του ελληνιστικού κόσμου, όπως τα Πτολεμαία στην Αλεξάνδρεια, τα Νικηφόρια στην Πέργαμο, τα Ηράκλεια στη Χαλκίδα. Ο αριθμός επαγγελματιών αθλητών που προέρχονταν από την Αλεξάνδρεια και την Ανατολή αυξήθηκε και γενικεύθηκε η απόδοση χρηματικών επάθλων.

Ο αθλητισμός έγινε ένα σημαντικό στοιχείο της κοινωνικής ζωής και της εκπαίδευσης. Οι Έλληνες που ζούσαν στην Ανατολία και την Αίγυπτο, στην προσπάθειά τους να μη χαθεί ο πολιτισμός τους, έχτισαν αθλητικές εγκαταστάσεις και διατήρησαν τις αθλητικές παραδόσεις τους. Το γυμνάσιο δεν ήταν μόνο χώρος άσκησης για τους Έλληνες, αλλά και ένας τόπος όπου η ελληνική γλώσσα και τα ελληνικά έθιμα παρέμεναν ζωντανά.

Ο δεσμός ανάμεσα στη θρησκεία και το αθλητικό ιδεώδες έπαψε να υπάρχει και οι αγώνες εξελίχθηκαν σε κοσμικά γεγονότα. Η νίκη συνδέθηκε περισσότερο με τις προσωπικές προσπάθειες του αθλητή παρά με τη βοήθεια των θεών.

Στη Ρωμαϊκή περίοδο το αθλητικό ιδεώδες άλλαξε για άλλη μια φορά. Για τους Ρωμαίους οι αγώνες ήταν θεάματα, παραστάσεις (*ludi*) και όχι συναγωνισμός ανάμεσα σε όλους τους πολίτες. Συνήθως οι αθλητές ήταν δούλοι ή μονομάχοι. Οι Ρωμαίοι της υψηλότερης τάξης ήταν απρόθυμοι να επιδεικνύονται δημόσια, γεγονός που φανερώνει ένα αρνητικό πνεύμα απέναντι στον αθλητισμό. Η Ολυμπία έπαψε να είναι το κέντρο του αρχαίου κόσμου και οι αγώνες ως θεσμός τιμούσαν πλέον το Ρωμαίο αυτοκράτορα.

3.3 ΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Οι Ολυμπιακοί αγώνες ετελούντο κάθε τέσσερα πλήρη χρόνια, ήταν δηλαδή πεντετηρικοί¹². Το διάστημα που μεσολαβούσε από τη λήξη των αγώνων ως την αρχή των επόμενων ονομαζόταν Ολυμπιάς, όρος που χρησιμοποιείτο για να δηλώσει και τους ίδιους τους αγώνες.

Οι αγώνες γίνονταν την πρώτη πανσέληνο μετά το θερινό ηλιοστάσιο (Ιούλιο-Αύγουστο). Ως το 684 π.Χ. που τα αγωνίσματα ήταν έξι, οι αγώνες γίνονταν σε μια μέρα. Όσο όμως αυξάνονταν τα αγωνίσματα (στην κλασική εποχή είχαν φτάσει τα 18), αυξάνονταν και οι μέρες διάρκειας των αγώνων.

Δικαίωμα συμμετοχής είχαν όλοι οι ελεύθεροι Έλληνες πολίτες, που δεν είχαν διαπράξει φόνο ή ιεροσυλία. Απαγορευόταν η συμμετοχή στους βάρβαρους και στους δούλους. Οι Ρωμαίοι αργότερα, προκειμένου να λάβουν μέρος στους αγώνες, προσπάθησαν να αποδείξουν την ελληνική τους καταγωγή.

¹² Οι Ολυμπιακοί αγώνες ετελούντο κάθε τέσσερα πλήρη χρόνια

Οι γυναίκες είχαν δικαίωμα συμμετοχής στους ιππικούς αγώνες μόνο ως ιδιοκτήτριες των ίππων.

Όλοι όμως, εκτός από τις γυναίκες, είχαν δικαίωμα να παρακολουθήσουν τους αγώνες ακόμα και οι βάρβαροι και οι δούλοι. Η αυστηρότατη διάταξη που απαγόρευε στις γυναίκες την παρακολούθηση των αγώνων παραμένει ανεξήγητη. Η απαγορευτική διάταξη ίσχυε μόνο για τις παντρεμένες γυναίκες. Μόνο η ιέρεια της θεάς Δήμητρας Χαμύνης μπορούσε να τους παρακολουθήσει καθισμένη στο βωμό της θεάς, που βρίσκεται στη βόρεια πλευρά του σταδίου. Η τιμωρία των γυναικών που θα παρέβαιναν τον απαγορευτικό νόμο ήταν ο θάνατος. Τις κατακρήμνιζαν από το όρος Τυπαίο που βρίσκεται νότια του Ιερού. Ωστόσο η μόνη που παραβίασε το νόμο και δεν τιμωρήθηκε ήταν η Καλλιπάτειρα, κόρη του ξακουστού Ολυμπιονίκη Διαγόρα, η οποία καταγόταν από γένος Ολυμπιονικών. Για το λόγο αυτό οι κριτές δεν θέλησαν να την τιμωρήσουν.

Από τα πέρατα του ελληνικού κόσμου έρχονταν θεατές για να παρακολουθήσουν τους αγώνες. Το πλήθος που έφτανε στην Ολυμπία για την παρακολούθηση των αγώνων, έστηνε τις σκηνές του κατά μήκος των ποταμών ή κάτω από τα δέντρα. Εκτός από τους μεμονωμένους προσκυνητές υπήρχαν και οι θεωρίες, οι επίσημες δηλαδή αντιπροσωπείες των πόλεων, οι οποίες απαρτίζονταν από επιφανείς πολίτες και έφερναν πλουσιότατα δώρα στο Ιερό. Οι αθλητές έπρεπε να πάνε στην Ήλιδα, τη διοργανώτρια πόλη των αγώνων ένα μήνα πριν την έναρξή τους, για να προπονηθούν κάτω από την επίβλεψη των Ηλείων κριτών.

Την εποπτεία για την τήρηση των κανονισμών είχαν οι Ελλανοδίκες. Αρχικά ο θεσμός των Ελλανοδικών ήταν κληρονομικός και ισόβιος. Αργότερα όμως (ίσως από το 584 π.Χ.) η εκλογή τους γινόταν με κλήρο ανάμεσα σε όλους τους Ηλείους πολίτες. Εκλέγονταν για μια Ολυμπιάδα και η εκπαίδευσή τους διαρκούσε δέκα μήνες.

Το διάστημα αυτό έμεναν στην Ήλιδα στον Ελλανοδικαίωνα, όπου μάθαιναν τους κανονισμούς των αγώνων.

Επίσης, εκτός από την οργάνωση και τη διεξαγωγή των αγωνισμάτων έργο τους ήταν και η απονομή των βραβείων. Μπορούσαν επίσης να επιβάλουν ποινές χρηματικές και σωματικές, ή και να αποκλείσουν ακόμα αθλητές από τους αγώνες. Από τις χρηματικές ποινές κατασκευάζονταν χάλκινα αγάλματα του Διός, οι Ζάνες, τα οποία τοποθετούσαν στην Άλτη, μπροστά στην είσοδο του Σταδίου.

Ο αριθμός των Ελλανοδικών δεν ήταν ο ίδιος καθ' όλη τη διάρκεια των αγώνων. Αρχικά ήταν δύο, μετά εννέα, αργότερα δώδεκα και τέλος δέκα. Κατά τη διάρκεια των αγώνων ήταν ντυμένοι με κόκκινο μανδύα και κάθονταν στην εξέδρα που βρίσκεται στη νότια πλευρά του Σταδίου.

Η αναγγελία των αγώνων γινόταν από τους σπονδοφόρους, οι οποίοι κρατούσαν κλαδιά ελιάς και μετέφεραν το μήνυμα της ιερής εκχειρίας από πόλη σε πόλη. Κατά τη διάρκεια της εκχειρίας (αρχικά ένας μήνας, αργότερα τρεις, ενώ μερικοί αναφέρουν και το διάστημα των δέκα μηνών), σταματούσε κάθε εχθροπραξία, απαγορευόταν η είσοδος στην Ηλεία σε οπλισμένο άνδρα ή σε ομάδα στρατού και απαγορευόταν η εκτέλεση οποιασδήποτε θανατικής καταδίκης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα 1200 περίπου χρόνια που διήρκεσαν οι αγώνες οι παραβιάσεις του θεσμού ήταν ελάχιστες και ασήμαντες. Αυτό ακριβώς δείχνει ότι ήταν ένας θεσμός ισχυρός, απόλυτα σεβαστός από όλους.

Οι αγώνες ήταν γυμνικοί, ιππικοί και αργότερα προστέθηκαν και μουσικοί. Οι γυμνικοί αγώνες γινόντουσαν στο στάδιο και οι ιππικοί στον ιππόδρομο (Ορφανουδάκης Ζ. , 1981).

3.4 ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

A) Δρόμος

Το παλαιότερο και σημαντικότερο άθλημα των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν ο δρόμος. Ο νικητής του σταδίου δρόμου ήταν εκείνος που έδινε και το όνομά του στην Ολυμπιάδα. Εφευρέτες του αγωνίσματος θεωρούνται διάφορα μυθικά πρόσωπα. Ανάμεσά τους ο γνωστός ήρωας Ηρακλής και οι Κουρήτες. Στους αγώνες οι δρομείς έτρεχαν με γυμνά πόδια. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες υπήρχαν τα παρακάτω είδη δρόμων (Γιαννούλας Γ., 2004):

§ Το στάδιο: δρόμος ταχύτητας ενός σταδίου, δηλαδή 600 ποδιών (αντιστοιχεί στο σημερινό δρόμο των 200 μ.). Ο νικητής του δρόμου αυτού λεγόταν σταδιονίκης.

§ Ο διάυλος: επίσης δρόμος ταχύτητας, με διπλή διαδρομή του σταδίου, απόσταση δηλαδή 1200 ποδίων. Αντιστοιχεί με το σημερινό δρόμο των 400 μ. Ο διάυλος εισήχθη στους Ολυμπιακούς Αγώνες στη 14η Ολυμπιάδα (724 π.Χ.).

§ Ο δόλιχος: Δρόμος αντοχής 7 έως 24 σταδίων. Τις περισσότερες φορές η απόσταση ήταν καθορισμένη στα 20 στάδια, δηλαδή 3550-3800 μ. Το αγώνισμα εισήχθη στην 15^η Ολυμπιάδα (720 π.Χ.).

§ Ο οπλίτης: Εισάγεται στους Ολυμπιακούς Αγώνες το 520 π.Χ., δηλαδή στην 65^η Ολυμπιάδα. Πρόκειται για δρόμο ταχύτητας, όπου ο δρομέας έτρεχε φορώντας χάλκινη αμυντική πανοπλία (κράνος, κνημίδες, ασπίδα). Η διαδρομή του οπλίτη δρόμου ήταν 2 έως 4 στάδια (συνήθως 2 στάδια, όπως ο διάυλος). Ο οπλίτης δρόμος θεωρείται ως επικήδειος αγώνας προς τιμήν κάποιου νεκρού ήρωα. Εκτός των Ολυμπιακών Αγώνων αναφέρεται και στα Νέμεα, Πύθια, Ίσθμια, Παναθήναια και σε άλλες γιορτές.

B) Πένταθλο

Αποτελείτο από πέντε αγωνίσματα: το άλμα, το δρόμο, το ακόντιο, το δίσκο και την πάλη. Από τα αγωνίσματα αυτά τα τρία πρώτα θεωρούντο ελαφρά και τα δύο τελευταία βαρέα.

Το άλμα, το ακόντιο και ο δίσκος αποτελούσαν αγωνίσματα μόνο του πεντάθλου, ενώ ο δρόμος και η πάλη διεξάγονταν και ξεχωριστά με δικό τους έπαθλο. Ο νικητής του πεντάθλου θεωρείτο και ο πιο σπουδαίος. Μάλιστα ο Αριστοτέλης τον θεωρεί ως «τον κάλλιστον των Ελλήνων» (Γιαννούλας Γ. , 2004).

Γ) Άλμα

Στην Ολυμπία το άλμα αποτελούσε πάντα αγώνισμα του πεντάθλου, το οποίο γινόταν στο στάδιο, σε ένα τετράπλευρο σκάμμα μήκους 50 ποδίων (16 μ.), γεμάτο με μαλακό χώμα. Όπως και σήμερα, στη μία πλευρά του σκάμματος υπήρχε ο βατήρ, όπου πατούσαν οι αθλητές. Μετά το άλμα του αθλητή στο σημείο που ακουμπούσαν τα πόδια

του, τοποθετούσαν το σημείον, για να ξεχωρίζει η επίδοσή του, την οποία μετρούσαν με ξύλινο κοντάρι, τον κανόνα (Γιαννούλας Γ. , 2004).

Δ) Δίσκος

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες ο δίσκος εισήχθη το 632 π.Χ. και αποτελούσε πάντα αγώνισμα του πεντάθλου. Οι δίσκοι που χρησιμοποιούσαν οι δισκοβόλοι αρχικά ήταν λίθινοι, αργότερα όμως ήταν από χαλκό, μολύβι ή σίδηρο. Όπως και σήμερα ήταν στρογγυλοί. Οι μεγαλύτεροι πρέπει να ήταν αφιερώματα (όπως ο δίσκος του Κορίνθιου Ποπλίου Ασκληπιάδη, που φυλάσσεται στο Μουσείο της Ολυμπίας, νικητή στη 255η Ολυμπιάδα το 241 μ.Χ., ο οποίος φέρει εγχάρακτη επιγραφή αφιερωμένη στο Δία).

Πάνω στους δίσκους εκτός από επιγραφές χάραζαν και διάφορες παραστάσεις. Συνήθως απεικόνιζαν αθλητές. Άλλες φορές πάλι έγγραφαν ωδές ή διάφορες συνθήκες, όπως η συνθήκη της ιερής εκχειρίας στην Ολυμπία (Γιαννούλας Γ. , 2004).

Ε) Ακόντιο

Αγώνισμα που επίσης αναφέρεται στον Όμηρο και προέρχεται από τον πόλεμο και το κυνήγι. Δύο ήταν τα είδη του ακοντισμού. Ο εκήβολος, δηλαδή βολή του ακοντίου σε μήκος, και ο στοχαστικός, δηλαδή βολή σε προκαθορισμένο στόχο. Στην Ολυμπία αγώνισμα του πεντάθλου αποτελούσε ο εκήβολος ακοντισμός (Γιαννούλας Γ. , 2004).

Στ) Πάλη

Από τα πιο αγαπημένα αγωνίσματα στην αρχαία Ελλάδα ήταν η πάλη. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες η πάλη εισήχθη ως ανεξάρτητο αγώνισμα στη 18η Ολυμπιάδα (708 π. Χ.), αλλά και ως αγώνισμα του πεντάθλου. Από την 37η Ολυμπιάδα (632 π.Χ) άρχισαν και οι παίδες να αγωνίζονται στην πάλη. Υπήρχαν δύο είδη πάλης. Η ορθοπάλη ή σταδαία πάλη και η κύλισις ή κάτω πάλη.

Ο ορισμός των αντιπάλων κατά (5 έως 8) ζεύγη γινόταν με κλήρο. Οι αθλητές της πάλης αγωνίζονταν με το σώμα αλειμμένο με λάδι, γυμνοί μέσα στο σκάμμα (Γιαννούλας Γ. , 2004).

Z) Πυγμή

Αγώνισμα που επίσης θεωρείται από τα παλαιότερα, γνωστό ήδη στη μινωική αλλά και τη μυκηναϊκή εποχή. Η πυγμή αναφέρεται στον Όμηρο ως ένα από τα αγωνίσματα που έγιναν προς τιμήν του Πατρόκλου. Κατά τη μυθολογία την πυγμή εφεύρε ο Απόλλωνας, αλλά και ο Ηρακλής, ο Θησέας και άλλοι ήρωες. Προστάτης, ωστόσο, του αγωνίσματος θεωρείτο ο Απόλλωνας. Η πυγμή ως αγώνισμα στην Ολυμπία εισάγεται στην 23^η Ολυμπιάδα (688 π.Χ.), και για τους παίδες στην 41^η (616 π.Χ.).

Οι αντίπαλοι αγωνίζονταν έως ότου ο ένας από τους δύο πέσει αναίσθητος ή παραδεχτεί την ήττα του (Γιαννούλας Γ. , 2004).

H) Παγκράτιο

Από τα πιο θεαματικά αγωνίσματα το παγκράτιο ήταν συνδυασμός πυγμής και πάλης. Η παράδοση αναφέρει ότι πρώτος ο Θησέας συνδύασε πάλη και πυγμή για να σκοτώσει το Μινώταυρο. Στην Ολυμπία εισάγεται στη 33^η Ολυμπιάδα (648 π. Χ.).

Οι παγκρατιαστές έπρεπε να συνδυάζουν ταυτόχρονα τα προσόντα των παλαιστών και των πυγμάχων, ενώ το αγώνισμα είχε αυστηρούς κανόνες τους οποίους έπρεπε να ακολουθούν. Τα ονόματα μεγάλων παγκρατιαστών που διασώθηκαν από τις αρχαίες πηγές είναι του Λύγδαμι του Συρακουσίου (πρώτου Ολυμπιονίκη στο παγκράτιο το 648 π.Χ.), του Ευκλή, του Σώστρατου του Σικυώνιου και άλλων (Γιαννούλας Γ. , 2004).

Θ) Αρματοδρομίες

Ο πρώτος αγώνας αρματοδρομίας που αναφέρει η παράδοση είναι αυτός μεταξύ του Πέλοπα και του Οινόμαου, βασιλιά της Πίσας, μύθος που συνδέεται άμεσα με την Ολυμπία.

Προστάτης του αγωνίσματος της αρματοδρομίας θεωρείτο ο θεός Ποσειδώνας. Τα αγωνίσματα αρματοδρομιών στην Ολυμπία ήταν (Γιαννούλας Γ. , 2004).

§ Το τέθριππο: ένα μικρό ξύλινο δίτροχο όχημα όπου συρόταν από τέσσερα άλογα. Το τέθριππο εισάγεται στην 25^η Ολυμπιάδα (680 π. Χ.) και διεξάγεται έως και το 241 μ.Χ.

§ Η απήγη: εισάγεται στους Ολυμπιακούς αγώνες το 500 π.Χ. στην 70^η Ολυμπιάδα και καταργήθηκε το 444 π.Χ. στην 84η Ολυμπιάδα. Το άρμα έσερναν δύο ημίονοι.

§ Η συνωρίδα: άρμα που έσερναν δύο άλογα. Εισάγεται στην 93^η Ολυμπιάδα (408 π.Χ.).

§ Η συνωρίδα πάλων εισάγεται ως αγώνισμα στην 128^η Ολυμπιάδα (268 π.Χ.). Στους ομηρικούς χρόνους ηνίοχος ήταν ο ίδιος ο ιδιοκτήτης, αλλά στους ιστορικούς χρόνους οι ηνίοχοι δεν ήταν οι ιδιοκτήτες των αλόγων. Η νίκη, όμως, ανήκε στους ιδιοκτήτες οι οποίοι μάλιστα στέφονταν νικητές. Ονομαστοί ηνίοχοι της αρχαιότητας ήταν ο Κάρρωτος (ηνίοχος του βασιλιά Αρκεσιλάου), ο Φίντις ο Συρακούσιος, ο Νικόμαχος ο Αθηναίος, ο Χρόμιος, ηνίοχος του Ιέρωνα των Συρακουσών κ.ά.

I) Ιππικά αγωνίσματα

Τα ιππικά αγωνίσματα εισάγονται για πρώτη φορά στην Ολυμπία στην 33^η Ολυμπιάδα το 648 π.Χ. με τις ιπποδρομίες των τελείων κελήτων, το οποίο ήταν αγώνισμα με αναβάτη σε άλογο που έκανε έξι φορές το γύρο του ιπποδρόμου. Στις ιπποδρομίες ο αναβάτης ίππευε γυμνός, δίχως εφίππιο¹³ και αναβολείς κρατώντας το μαστίγιο και τα ηνία. Τέλος, όπως οι ηνίοχοι έτσι και οι αναβάτες υπηρετούσαν τους ιδιοκτήτες των αλόγων (Γιαννούλας Γ. , 2004).

¹³ Δοκός

3.5 Το Προγραμμα των Αγώνων

Στο διάστημα της προετοιμασίας των αθλητών στην πόλη της Ήλιδας, οι Ελλανοδίκες τους χώριζαν, ανάλογα με την ηλικία τους, σε κατηγορίες (ανδρών και παιδών). Δύο ημέρες πριν την έναρξη των αγώνων, αθλητές, κριτές και επίσημοι ξεκινούσαν σε πομπή από την Ήλιδα και έφταναν στην Ολυμπία διανύοντας την Ιερά Οδό.

Πρώτη ημέρα

Την πρώτη ημέρα το πρωί γινόταν η τελετή ορκωμοσίας για την τήρηση των κανόνων εκ μέρους των αθλητών, των συγγενών τους και των κριτών στο Βουλευτήριο, μπροστά στο άγαλμα του Ορκίου Διός. Στη συνέχεια γινόταν η καταγραφή των αθλητών, ο χωρισμός τους κατά αγωνίσματα, και η κλήρωσή τους κατά ζεύγη ή τη σειρά που θα αγωνίζονταν. Έπειτα, κοντά στην είσοδο του σταδίου πραγματοποιούνταν οι αγώνες των κηρύκων και των σαλπικτών. Το απόγευμα τελούνταν θυσίες στην ιερή Άλτη και χρησιμοδοσίες. Επίσης φιλόσοφοι, ιστορικοί και ποιητές απήγγειλλαν λόγους και γίνονταν διάφορες συναθροίσεις.

Δεύτερη ημέρα

Το πρωί όλοι οι αθλητές και οι Ελλανοδίκες σε πομπή πήγαιναν στο στάδιο, όπου τους περίμενε συγκεντρωμένο το πλήθος. Οι αγώνες άρχιζαν με το αγώνισμα του σταδίου δρόμου, ακολουθούσε η πάλη παιδών, η πυγμή και το παγκράτιο.

Τρίτη ημέρα

Το πρωί διεξάγονταν οι αρματοδρομίες και τα ιππικά αγωνίσματα στον ιππόδρομο. Το απόγευμα στο στάδιο γινόταν το αγώνισμα του πεντάθλου (άλμα, δίσκος, δρόμος, ακόντιο, πάλη). Το βράδυ της ίδιας μέρας έκαναν θυσίες προς τιμήν του Πέλοπα και ακολουθούσαν εορταστικά δείπνα.

Τέταρτη ημέρα

Όλοι οι αθλητές, οι Ελλανοδίκες, οι θεωρίες σε πομπή που ξεκινούσε από το γυμνάσιο έφτανε στο μεγάλο βωμό του Διός, όπου έκαναν θυσία 100 ζώων (εκατόμβη).

Μετά το τέλος της λαμπρής αυτής τελετής, γίνονταν οι αγώνες δρόμου των ανδρών, της πάλης, της πυγμής και του παγκρατίου. Η μέρα τελείωνε με την οπλιτοδρομία.

Πέμπτη ημέρα

Η τελευταία μέρα ήταν αφιερωμένη στην βράβευση των αθλητών. Οι νικητές πήγαιναν προς το ναό του Διός, όπου τους στεφάνωναν οι Ελλανοδίκες. Ακολουθούσε επίσημο γεύμα στο πρυτανείο και εορταστικές εκδηλώσεις που διαρκούσαν μέχρι το βράδυ.

3.6 ΙΕΡΗ ΕΚΕΧΕΙΡΙΑ

Εκεχειρία σημαίνει διακοπή των εχθροπραξιών, ανακωχή. Ήταν ένας θεσμός που προέβλεπε την αναστολή των εχθροπραξιών για ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο άρχιζε με την αναγγελία των αγώνων. Χάρη στο θεσμό αυτό το ιερό της Ολυμπίας απέκτησε τεράστιο κύρος και φήμη. Η εκεχειρία αρχικά διαρκούσε ένα μήνα και ονομαζόταν "ιερομηνία" αργότερα όμως η διάρκεια της ήταν τρεις ή δέκα μήνες. Κατά το διάστημα της εκεχειρίας οι αθλητές, οι συγγενείς τους και οι απλοί προσκυνητές μπορούσαν να ταξιδέψουν άφοβα για να δουν τους αγώνες και να επιστρέψουν στην πατρίδα τους με ασφάλεια.

Η αναγγελία των αγώνων γινόταν με τους σπονδοφόρους. Αυτοί ήταν οι πολίτες της Ήλιδας, που στεφανωμένοι με κλαδιά ελιάς και κρατώντας το κλαδί του κήρυκα στο χέρι, έφερναν από πόλη σε πόλη σ' όλο τον ελληνικό κόσμο το μήνυμα της ιερής εκεχειρίας, της οποίας ήταν εγγυητές.

Κατά την εκεχειρία:

- 1. ΣΤΑΜΑΤΟΥΣΕ ΚΑΘΕ ΕΧΘΡΟΠΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΕΠΟΤΑΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑ Η ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΗΛΕΙΑΣ, ΠΟΥ ΚΗΡΥΣΣΟΤΑΝ ΟΥΔΕΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΠΑΡΑΒΙΑΣΤΗ. ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΟΣΟΙ ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΑΝ ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΝ Η ΝΑ ΠΑΡΟΥΝ ΜΕΡΟΣ ΣΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΗΤΑΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΝΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ ΑΚΟΜΗ ΚΑΙ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥΣ ΒΡΙΣΚΟΤΑΝ ΣΕ ΠΟΛΕΜΟ.**
- 2. ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΤΑΝ ΑΥΣΤΗΡΑ Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΗΛΕΙΑ ΣΕ ΟΠΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ ΟΠΛΙΣΜΕΝΟ Η ΣΕ ΟΜΑΔΑ ΣΤΡΑΤΟΥ.**
- 3. ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΤΑΝ Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ.**

Η σπουδαιότητα της εκεχειρίας ήταν ότι ως ελεύθερος θεσμός είχε αναγνωριστεί συνειδητά από όλους τους Έλληνες και είχε γίνει σεβαστός. Αυτό γίνεται εμφανές από το γεγονός ότι μέσα στα 1280 περίπου χρόνια ζωής των αρχαίων Ολυμπιακών αγώνων οι παραβιάσεις που έγιναν ήταν ελάχιστες και ασήμαντες.

Η εκεχειρία δεν ίσχυε μόνο κατά τη διάρκεια των Ολύμπιων αλλά και κατά τη διάρκεια τέλεσης των άλλων ιερών αγώνων (Πύθια, Ίσθμια, Νεμέα). Ο θεσμός της εκεχειρίας είναι το μοναδικό παράδειγμα στον κόσμο, όπου διαφορετικές πόλεις, κράτη τείνουν προς τη συμφιλίωση τους, σταματώντας τις εμπόλεμες συρράξεις χάρη στην τέλεση των αθλητικών αγώνων.

Σήμερα παρά τις προσπάθειες δεν έχει επιτευχθεί ακόμη η εφαρμογή του θεσμού της εκεχειρίας. Οι Ολυμπιάδες του 1916, 1940 και 1944 δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω του Α' και Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Επίσης αρκετές φορές έχουν γίνει μποϋκοτάζ των Ολυμπιακών αγώνων (1980 Μόσχα και 1984 Λος Αντζελες) και τρομοκρατικές ενέργειες (1972 Μόναχο και 1996 Ατλάντα).

Το Ολυμπιακό Κίνημα απαρτίζεται από την Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή (I.O.C.), τις 199 Εθνικές Ολυμπιακές Επιτροπές (N.O.C.), τις Οργανωτικές Επιτροπές των ολυμπιακών αγώνων, τις Εθνικές Ολυμπιακές Ακαδημίες (I.O.A.), την Ολυμπιακή Αλληλεγγύη, τους αθλητές, τα επίσημα αθλήματα, τους προπονητές, τους θεωρητικούς εκπαίδευσης και όλο τα πρόσωπα που εργάζονται με σκοπό να συνεισφέρουν στην δημιουργία ενός ειρηνικού κόσμου.

Η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή για να προωθήσει τον θεσμό της Ολυμπιακής Εκεχειρίας, τον Ιούλιο του 2000 ίδρυσε το Διεθνές Κέντρο Ολυμπιακής Εκεχειρίας. Μια από τις ενέργειες αυτού του κέντρου είναι η έκδοση ενός πρωτοποριακού εκπαιδευτικού βιβλίου με τίτλο «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΚΕΧΕΙΡΙΑ», το οποίο απευθύνεται κυρίως στους νέους.

Η Ολυμπιακή Εκεχειρία αποτελεί μία μοναδική σύλληψη, ένα κάλεσμα προς τα εμπόλεμα έθνη να κηρύξουν κατάπαυση πυρός καθώς αθλητές απ' όλο τον κόσμο συναντιούνται υπό το φως της ευγενούς Ολυμπιακής Φλόγας.

3.7 ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Οι προσπάθειες για την Αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων στη σύγχρονη εποχή κορυφώθηκαν στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Δεκαπέντε και πλέον αιώνες (1503 χρόνια) μετά την κατάργηση των Ολυμπιακών Αγώνων.

Το όνειρο έκαναν πραγματικότητα ο Γάλλος κοινωνιολόγος και παιδαγωγός, βαρόνος Πιερ Ντε Κουμπερτέν και ο Έλληνας ποιητής και συγγραφέας Δημήτριος Βικέλας, ο οποίος διετέλεσε πρώτος πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής.

Οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες τελέστηκαν με μεγάλη λαμπρότητα το 1896 στην Αθήνα, στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει η μεγάλη οικονομική προσφορά του εθνικού ευεργέτη Γεωργίου Αβέρωφ για την τέλεση των Αγώνων .

Στους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες της σύγχρονης εποχής , που ξεκίνησαν στις 25 Μαρτίου και φιλοξενήθηκαν κατά βάση στο ανακαινισμένο Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο, διεξήχθησαν 9 αθλήματα (στίβος , άρση βαρών , ελληνορωμαϊκή πάλη, κολύμβηση, ποδηλασία, τένις, σκοποβολή, ξιφασκία και γυμναστική). Έλαβαν μέρος 285 αθλητές από 13 χώρες .

Το μεγάλο γεγονός μέσα σε θύελλα ενθουσιασμού ήταν η νίκη του Σπύρου Λούη, νερούλα απ ' το Μαρούσι, που κατέκτησε το χρυσό μετάλλιο στο μαραθώνιο δρόμο, καλύπτοντας την απόσταση σε 2 ώρες 58'50". Η Ελλάδα συνολικά κατέκτησε 9 χρυσά μετάλλια, με τον Ι. Μητρόπουλο στους κρίκους (γυμναστική), τον Ν. Ανδριανόπουλο στην αναρρίχηση, τους Ι. Ορφανίδη, Π. Καρασεβδά , Ι. Φραγκούδη στη σκοποβολή, Ι . Γεωργιάδη, Λ . Πύργο στην ξιφασκία, Α. Κωνσταντινίδη στην ποδηλασία και Σπύρο Λούη στο μαραθώνιο.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες μετά την πραγματοποίησή τους στην Αθήνα το 1896 φιλοξενήθηκαν και σε άλλες σημαντικές χώρες όπως φαίνεται στο παρακάτω πίνακα. Ωστόσο οι Ολυμπιάδες του 1916, 1940 και 1944 δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω του Α' και Β' Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς δεν ίσχυε η Ιερή Εκεχειρία.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟ 1896 – 2008

Χώρα	Έτος
Αθήνα	1896
Παρίσι	1900
Σεν Λούης	1904
Μεσοολυμπιάδα Αθήνας	1906
Λονδίνο	1908
Στοκχόλμη	1912
Αμβέρσα	1920
Παρίσι	1924
Άμστερνταμ	1928
Λος Άντζελες	1932
Βερολίνο	1936
Λονδίνο	1948
Ελσίνκι	1952
Μελβούρνη	1956
Ρώμη	1960
Τόκιο	1964
Μεξικό	1968
Μόναχο	1972
Μόντρεαλ	1976
Μόσχα	1980
Λος Άντζελες	1984

Σεούλ	1988
Βαρκελώνη	1992
Ατλάντα	1996
Σίδνεϋ	2000
Αθήνα	2004
Πεκίνο	2008

3.8 ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ – ΑΘΗΝΑ 2004

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, που βλάστησαν στον ιερό χώρο της αρχαίας Ολυμπίας και πέρασαν από δύσβατους δρόμους. Προχώρησαν μέσα απ ' τους δρόμους της φωτιάς, ξεπέρασαν παγκόσμιους πολέμους, πολιτικές σκοπιμότητες, οικονομικές κρίσεις, τρομοκρατικές ενέργειες, ρατσισμό, μποϊκοτάζ εμπορευματοποιήσεις και αναδείχτηκαν σε κορυφαίο σύγχρονο θεσμό. Σε μέσο ειρηνικής συνύπαρξης και υγιούς συναγωνισμού όλων των λαών. Στο μέγιστο αθλητικό, που συνεγείρει. Η επιστροφή τους στη γενέθλια γη το 2004 θα κλείσει τον κύκλο που άνοιξε ξανά το 1896 και ελπίζουμε ότι θα σηματοδοτήσει τον ερχομό μιας νέας εποχής στον Ολυμπισμό.

Οι καλύτεροι και ασφαλέστεροι Ολυμπιακοί Αγώνες στην ιστορία του θεσμού, οι πρώτοι υπό τον φόβο τρομοκρατικών επιθέσεων, είναι γεγονός. Η μεγαλύτερη αθλητική γιορτή της ανθρωπότητας, οι Ολυμπιακοί Αγώνες ΑΘΗΝΑ 2004, για 17 ημέρες επέστρεψαν στη χώρα που γεννήθηκαν και στην πόλη που αναβίωσαν.

Σε αυτούς τους ολυμπιακούς αγώνες καταρρήφθησαν πολλά παγκόσμια ρεκόρ. Η Αθήνα φιλοξένησε 11.099 αθλητές τους περισσότερους συνολικά, ενώ και η συμμετοχή των γυναικών αθλητριών έφτασε σε ύψος ρεκόρ στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων. Εκπροσωπήθηκαν 202 χώρες, ο υψηλότερος αριθμός συμμετοχής μέχρι στιγμής στη διοργάνωση. Για πρώτη φορά η Ολυμπιακή Φλόγα ταξίδεψε σε όλο τον κόσμο και οι γυναίκες αγωνίστηκαν στην Ολυμπία, στο αγώνισμα της σφαιροβολίας.

Τέσσερα δισεκατομμύρια τηλεθεατές απ' όλο τον κόσμο μοιράστηκαν μαζί μας τη γιορτή και γνώρισαν την Ελλάδα, μέσα και έξω από τα στάδια. Ενώ αρκετοί ήταν οι επισκέπτες στον τόπο της Αρχαίας Ολυμπίας οι οποίοι δεν παρέλειψαν να επισκεφτούν και τους αρχαιολογικούς χώρους – μουσεία την περίοδο αυτή. Βέβαια η διεξαγωγή των αγώνων συνέβαλλε στην αύξηση των επισκεπτών στην Αρχαία Ολυμπία τα επόμενα χρόνια όπως μας πληροφορεί η Ζ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Έτη	Χειμερινοί μήνες (Οκτώβριος–Μάιος)	Θερινοί μήνες (Ιούνιος-Σεπτέμβριος)	Σύνολο Επισκεπτών
2003	250.566	163.863	414.429
2004	301.401	155.561	456.962
2005	304.734	203.837	508.571
2006	314.952	203.093	518.045
2007	310.160	190.942	501.102

Ένα μπουκέτο μετάλλια με άρωμα Ελλάδας ήταν το «αντίδωρο» των αθλητών μας στους μοναδικούς Ολυμπιακούς της Αθήνας. Οι ολυμπιονίκες μας κρέμασαν στη «γαλανόλευκη» τουλάχιστον 14 χρυσά, αργυρά και χάλκινα μετάλλια, ενώ ο απόηχος από τις ιαχές «Ελλάς - Ελλάς» κρατά ακόμη.

Χαραγμένοι στην μνήμη μας, έχουν μείνει πολλοί ολυμπιονίκες μας, για τις υπεράνθρωπες προσπάθειες τους, τις χρυσές νίκες τους , την ευγενή άμιλλα τους και το ψυχικό τους μεγαλείο.

Η απίστευτη κούρσα της Φανής Χαλκιά που καθήλωσε την υφήλιο, τα 20.000 «χρυσά» βήματα της Αθανασίας Τσουμελέκα , την υπερπροσπάθεια του Πύρρου Δήμα και τα δάκρυά του στο βάθρο της απονομής, που καθηστέρησε μισή ώρα αφού το πλήθος

χειροκροτούσε ασταμάτητα τον μεγάλο αθλητή, τα ματωμένα χέρια και το πείσμα του Νίκου Κακλαμανάκη, τις «χρυσές» βουτιές των Μπίμη και Συρανίδη, το απόλυτα ισορροπημένο πρόγραμμα του Δημοσθένη Ταμπάκου στους κρίκους, τους τρελούς πανηγυρισμούς της Χρυσοπηγής Δεβετζή μπροστά σε 80.000 θεατές στο Ολυμπιακό Στάδιο, τους αγώνες που έδωσαν η Σοφία Μπεκατώρου με την Αιμιλία Τσουλφά, ο Ηλίας Ηλιάδης, η Τασούλα Κελεσίδου, ο Βασίλης Πολύμερος με τον Νίκο Σκιαθίτη, ο Αρτιόμ Κιουρεγκιάν, η Μιρέλα Μανιάνι ή τα απίθανα κορίτσια του Κούλη Ιωσηφίδη της Εθνικής ομάδας πόλο γυναικών, όλοι τους μάς έκαναν υπερήφανους Έλληνες.

Την παραμονή της έναρξης των Αγώνων, πάντως, και σε όλη τη διάρκεια τους ήταν βαριά η σκιά του σκανδάλου Κεντέρη - Θάνου - Τζέκου που απασχόλησε και τις ποινικές αρχές της χώρας. Ενώ οι 2 προαναφερθέντες μας είχαν εκπροσωπήσει με απόλυτη επιτυχία σε προηγούμενες Ολυμπιάδες και ο ένας εκ των δυο είχε πραγματοποιήσει και παγκόσμιο ρεκόρ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΛΥΜΠΙΑ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

«Η δημιουργικότητα χωρίς στρατηγική ονομάζεται τέχνη.

Η δημιουργικότητα μαζί με τη στρατηγική ονομάζεται διαφήμιση.»

Jeff I. Richards

4.1 ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ

Η Αρχαία Ολυμπία βρίσκεται μόλις 20 χλμ. έξω από τον Πύργο, την πρωτεύουσα της Ηλείας. Αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους και πλήρως ανεπτυγμένους Δήμους του Νομού με 23 Δημοτικά Διαμερίσματα (Παρ.σελ.iii) και πληθυσμό 11.069 κατοίκους (βλ. Σχήμα 4.1). Οι μόνιμοι κάτοικοί της, ασχολούνται κυρίως με το εμπόριο, την γεωργία, την αλιεία και την κτηνοτροφία. Επίσης ένα μέρος του πληθυσμού της εργάζεται στις Δημοτικές Αρχές του τόπου.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ¹⁴
Δ.Δ. Αρχαίας Ολυμπίας	1.475
Δ.Δ. Αρχαίας Πίσας	393
Δ.Δ. Ασπρων Σπιτιών	316
Δ.Δ. Βασιλακίου	596
Δ.Δ. Ηρακλείας	388
Δ.Δ. Καμένης	255
Δ.Δ. Καυκωνίας	194
Δ.Δ. Κλαδέου	183
Δ.Δ. Κοσκινά	234
Δ.Δ. Κρυονερίου Ηλείας	264
Δ.Δ. Λιναριάς	144
Δ.Δ. Λούβρου	234
Δ.Δ. Μάγειρα	125
Δ.Δ. Μουριάς	187

¹⁴απογραφή (2001)

Δ.Δ. Ξηροκάμπου	354
Δ.Δ. Πελοπίου	1.057
Δ.Δ. Πεύκων	325
Δ.Δ. Πλατάνου	1.590
Δ.Δ. Πουρναρίου	326
Δ.Δ. Σμίλας	522
Δ.Δ. Στρέφιου	711
Δ.Δ. Φλόκα	520
Δ.Δ. Χελιδονίου	676

Σχήμα 4.1

Πρωταρχικός στόχος της Ολυμπίας είναι η μόρφωση των κατοίκων, η διεύρυνση του πνεύματος και η καλλιέργεια της ψυχής. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, ο Δήμος Ολυμπίας διαθέτει επτά Νηπιαγωγεία στο Σμίλα, στο Στρέφι, στο Πελόπιο, στο Πλάτανο, στην Αρχαία Ολυμπία, στην Αρχαία Πίσα και στο Βασιλάκι. Επίσης έχει πέντε Δημοτικά σχολεία στο Στρέφι, στο Πελόπιο, στο Πλάτανο, στην Αρχαία Ολυμπία και στο Βασιλάκι. Τέλος διαθέτει τρία Γυμνάσια στην Αρχαία Ολυμπία, στο Πελόπιο και στο Βασιλάκι ενώ παράλληλα στα δυο τελευταία διαθέτει και Λύκεια.

Δευτερεύον αλλά εξίσου σημαντικός στόχος της Ολυμπίας είναι η εν δυνάμει αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρουσιάζονται σε ηλικιωμένους ανθρώπους ή σε άτομα με ειδικά προβλήματα (ανάπηρους, τυφλούς κ.α). Για τον λόγο αυτό η Αρχαία Ολυμπία συμμετέχει ενεργά τα τελευταία χρόνια στις προσπάθειες που γίνονται από την πολιτεία για την πλήρη οργάνωση των καταλυμάτων και πολλών άλλων ειδικών χώρων που να καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων αυτών, όπως ειδικά παρκινγκ, ειδικές πινακίδες ανάγνωσης τυφλού συστήματος και ράμπες.

4.2 Η Αρχαία Ολυμπία μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2007

Τα τελευταία χρόνια η Αρχαία Ολυμπία έχει υποστεί πολλές καταστροφές όπου μια από τις κυριότερες ήταν η πυρκαγιά που ξέσπασε την 26^η Αυγούστου 2007. Την αποφράδα εκείνη ημέρα εκδηλώθηκε μεγάλη πυρκαγιά στην ευρύτερη περιοχή της Αρχαίας Ολυμπίας, οι φλόγες της οποίας διαχωρίστηκαν σε δύο μεγάλα πύρινα μέτωπα. Αρκετά σπίτια στις παρυφές του οικισμού τυλίχτηκαν στις φλόγες και κινδύνεψε άμεσα ο αρχαιολογικός χώρος, το μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας αλλά και το κτίριο της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας, δίπλα στο Αρχαίο Στάδιο.

Το σύστημα πυρόσβεσης του αρχαιολογικού χώρου λειτούργησε, αλλά δεν επαρκούσε να αντιμετωπίσει τις φλόγες και σύντομα τέθηκε εκτός λειτουργίας.

Χάρη της οργανωμένης κινητοποίησης, διασώθηκαν το Παλαιό και το νέο Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας, η Ολυμπιακή Ακαδημία, οι εγκαταστάσεις της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής και όλα τα υπόλοιπα μνημεία αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Δυστυχώς όμως για άλλη μια φορά, δεν αποφεύχθηκαν οι απώλειες στο πράσινο του ιερού Κρόνιου Λόφου.

Η πυρκαγιά βέβαια του 2007 δεν ήταν ένα μεμονωμένο και σπάνιο φυσικό φαινόμενο στην περιοχή. Παρόμοια φαινόμενα εκδηλώθηκαν στον Κρόνιο Λόφο πολλές φορές στο παρελθόν και είχαν σοβαρές συνέπειες στη βλάστηση και στη γεωμορφή του. Πληθώρα μικρών και μεγάλων πύρινων επεισοδίων εκδηλώθηκαν στην περιοχή της Ολυμπίας. Τρία όμως επεισόδια πυρκαγιών και ειδικότερα την 4^η Αυγούστου 1904, την 15^η Οκτωβρίου 1907 και την 22^α Νοεμβρίου 1909 απείλησαν σοβαρότητα τον ιερό λόφο. Το κακό όμως αποφεύχθηκε την τελευταία στιγμή χάρη στην έγκαιρη παρέμβαση των κατοίκων. Ότι όμως δεν κατάφεραν οι προηγούμενες πυρκαγιές του 1904, 1907 και 1909, το κατάφερε εκείνη το καλοκαίρι του 1933 ή 1934, (που σύμφωνα με τον Έφορο Αρχαιοτήτων κ. Αγγ. Λιάγκουρα), έκαψε όλη τη βλάστηση της Ν και ΝΔ πλαγιάς του Κρόνιου. Σοβαρό αρνητικό χαρακτηριστικό της παραπάνω πυρκαγιάς ήταν, οι μεγάλες γεωλισθήσεις που εκδηλώθηκαν μετά στη νότια κυρίως πλευρά του, και τα ίχνη τους είναι εμφανέστατα μέχρι των ημερών μας.

Η επιβίωσή του τότε αφέθηκε μόνο στη φυσική αναγέννηση της βλάστησης. Αυτό όμως για ένα χωμάτινο λόφο, με πλαγιές πολύ μεγάλων κλίσεων, είχε, όπως διαπιστώνεται

από τη σημερινή του μορφή, δυσμενής συνέπειες στη διάβρωση του εδάφους και σε άλλες μεταβολές της γεωμορφής του.

4.2.1 Έργα αποκατάστασης στον αρχαιολογικό χώρο Αρχαίας Ολυμπίας

Έργα άμεσης αποκατάστασης, προστασίας και περαιτέρω ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Ολυμπίας άρχισαν να εκτελούνται λίγες μέρες αργότερα. Πιο συγκεκριμένα, άρχισε ο καθαρισμός από την καμένη χαμηλή βλάστηση της περιοχής περιμετρικά της περιφράξης του αρχαιολογικού χώρου.

Το έργο της συντήρησης των αρχιτεκτονικών μελών, που επλήγησαν από την πυρκαγιά, το ανέλαβε η Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων, με την συμμετοχή μόνιμου προσωπικού της Ζ΄ ΕΠΚΑ.

Εν συνεχεία ολοκληρώθηκε ο καθαρισμός της στεγασμένης αποθήκης του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου. Έπειτα μάλιστα από συνεννοήσεις με το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο έγιναν προσπάθειες κατασκευής νέας αποθήκης, μεγαλύτερων διαστάσεων, στην ίδια θέση.

Το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) ορίστηκε ως Τεχνικός Σύμβουλος και ανέλαβε την αποκατάσταση του τοπίου και δενδροφύτευσης των λόφων Κρονίου, Ζούνη και Καλόσακα και του άλσους της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας.

Παράλληλα, άρχισε η επισκευή της μόνωσης του δώματος του Νέου Μουσείου, τοπικού χαρακτήρα και διαστάσεων 1 τ.μ (Γ. Λυριτζής, 2007).

4.2.2 Έργα περαιτέρω προστασίας

Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. σε συνεργασία με το ΥΠΠΟ, ανέλαβε την αποπεράτωση αντιπλημμυρικών και αντιδιαβρωτικών έργων στις περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος που επλήγησαν από τις πρόσφατες πυρκαγιές. Για την περαιτέρω θωράκιση του αρχαιολογικού χώρου το ΥΠ.ΠΟ. υλοποίησε τα ακόλουθα:

1. Κατασκευή έργων υποδομής για την εξασφάλιση νερού (γεωτρήσεις, τεχνικά έργα σε πλάτωμα του παρακείμενου ποταμού για συλλογή νερού, κατασκευή υδατοδεξαμενών σε κατάλληλα χωροθετημένα μέρη).

2. Παρακολούθηση περιοχής μέσω δορυφόρου (Αστεροσκοπείο Αθηνών).
3. Δημιουργία συστήματος PUP - UP σε χώρους χαμηλής βλάστησης (Πρανή Σταδίου).
4. Επέκταση υπάρχοντος δικτύου πυροσβεστικών φωλεών των κτιριακών συγκροτημάτων περιμετρικά των κτιρίων.
 - 4.2.3 Έργα ανάδειξης αρχαιολογικού χώρου και ανασυγκρότησης της ευρύτερης περιοχής
 - 4.2.4 Σύσταση επιτροπής στο Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων με σκοπό την περαιτέρω αναστήλωση του Ναού του Ολυμπίου Διός, την αναστήλωση του μνημείου του Πτολεμαίου, καθώς και την ανάδειξη μνημείων της ευρύτερης πληγείσας περιοχής.
 - 4.2.5 Κατασκευή σύγχρονου αθλητικού κέντρου στην περιοχή του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας.

4.3 Επισκεψιμότητα Ολυμπίας των τελευταίων χρονών

Απογοητευτικοί ήταν οι αριθμοί των επισκεπτών στα μουσεία και στους αρχαιολογικούς χώρους κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2008 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2007. Η πτώση είναι πολύ μεγάλη σε εισιτήρια και, φυσικά, σε έσοδα, αφού, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας για το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου, παρατηρήθηκε στα **μουσεία** μείωση κατά **23%** και στους **αρχαιολογικούς χώρους** πτώση κατά **15,6%**.

Αναλυτικότερα, το 2008 μόλις 1.612.662 άτομα επισκέφθηκαν τα μουσεία της Αρχαίας Ολυμπίας, σε αντίθεση με τα 2.093.230 που τα είχαν επισκεφθεί κατά το αντίστοιχο διάστημα του 2007. Τους αρχαιολογικούς χώρους γενικότερα επισκέφθηκαν 5.280.619 άτομα το 2008, ενώ το 2007 ο αριθμός των επισκεπτών ήταν 6.256.575. Το γεγονός μάλιστα ότι τα νούμερα είναι σταθερά αρνητικά τα τελευταία τέσσερα χρόνια σημαίνει ότι η μεγάλη επένδυση που έγινε από το υπουργείο Πολιτισμού στην ανακαίνιση μουσείων και αρχαιολογικών χώρων ή στην κατασκευή και διαμόρφωση νέων έπεσε στο κενό. Όχι μόνο δεν ήρθε η αναμενόμενη ανταπόκριση αλλά, αντιθέτως, η πτώση προστίθεται κάθε χρόνο στην προηγούμενη (Ζ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων).

Αξίζει να σημειωθεί και να μελετηθεί η σημαντική μείωση επισκεπτών που παρουσιάστηκε στο Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας και άγγιξε το ποσοστό 78,5% για τον μήνα Απρίλιο του 2008.

Η μικρότερη πτώση που εμφανίζουν οι αρχαιολογικοί χώροι συγκριτικά με τα μουσεία παρουσιάζεται σε κάθε μέτρηση. Το φαινόμενο έχει να κάνει, κατά την εκτίμηση των αρχαιολόγων, με την ευκολία πρόσβασης και παραμονής σε έναν υπαίθριο χώρο, σε αντίθεση με τον κλειστό κόσμο ενός μουσείου, όπου ασφαλώς τίθενται διαφορετικοί όροι επίσκεψης. Και εδώ βεβαίως βρίσκεται η πρόκληση για την άρση των λόγων που απομακρύνουν τον επισκέπτη από το μουσείο. Τα ελκυστικά μουσεία, που προσεγγίζουν το αντικείμενό τους πολύπλευρα προσφέροντας τη δυνατότητα για σφαιρική και διαχρονική αντιμετώπιση των θεμάτων, οι εφαρμογές των σύγχρονων τεχνολογιών, η διοργάνωση εκδηλώσεων ώστε να γίνονται προσιτά στο κοινό, τα καλά οργανωμένα πωλητήρια και αναψυκτήρια είναι στοιχεία απαραίτητα για κάθε μουσειακό ίδρυμα. Αλλά είναι λίγα τα ελληνικά μουσεία που πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

Το ωράριο των μουσείων αποτελεί εξάλλου βασικό μειονέκτημα της λειτουργίας τους. Η αιτία του βρίσκεται στην έλλειψη αρχαιοφυλάκων και αυτή με τη σειρά της στην αδυναμία του υπουργείου Πολιτισμού να προσλάβει όσους απαιτούνται. Έτσι, το χειμώνα τα μουσεία και οι αρχαιολογικοί χώροι κλείνουν στις 2 το μεσημέρι, ενώ το καλοκαίρι στις 5 το απόγευμα.

4.4 ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΜΕ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑ

Οι τρόποι μετάβασης στην Αρχαία Ολυμπία είναι ποικίλοι, ενώ η μεταφορά των επισκεπτών γίνεται πολύ εύκολα διότι όλα τα μέσα μεταφοράς είναι σε κοντινή απόσταση από όλες τις κεντρικές αρτηρίες. Το λιμάνι Κατακόλου, Κυλλήνης και Καλαμάτας που απέχουν, οδικά, 25 λεπτά, 45 λεπτά και 1 ώρα, αντίστοιχα, εξυπηρετούν τους επισκέπτες της Αρχαίας Ολυμπίας οι οποίοι φθάνουν στην χώρα μας μέσω ακτοπλοϊκών γραμμών.

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι η Ολυμπία διαθέτει ελικοδρόμιο, αλλά και αεροδρόμια με πλησιέστερα του Αράξου της Ανδραβίδας και της Καλαμάτας, τα οποία πραγματοποιούν συγκεκριμένες πτήσεις (charter).

Για την καλύτερη, ασφαλέστερη και ευκολότερη μετακίνηση των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών της Ολυμπίας, ο Δήμος Πύργου έχει θέση σε λειτουργία τακτικά και

έκτακτα δρομολόγια, από και προς την πρωτεύουσα της χώρας η οποία αποτελεί και τον κεντρικότερο πόλο άφιξης των διεθνών επισκεπτών, καθώς και τοπικά δρομολόγια από και προς Πύργο (διαμετακομιστικό κέντρο του Νομού).

Σημειωτέων τα ίδια δρομολόγια πραγματοποιούνται και από τον ΟΣΕ. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα, ο ΟΣΕ έχει δημιουργήσει μια επιπλέον γραμμή Ολύμπια – Κατάκολο για την πιο άνετη και γρηγορότερη μετάβαση των τουριστών που φθάνουν στο λιμάνι του Κατακόλου.

4.5 ΔΙΑΜΟΝΗ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

Η διαμονή στην Ολυμπία είναι ευχάριστη και δημιουργική. Δίνεται στον επισκέπτη η δυνατότητα να επιλέξει τον χώρο διαμονής του, σύμφωνα με τις δικές του ανάγκες και την οικονομική του δυνατότητα. Στην Ολυμπία σήμερα υπάρχουν πανσιόν, ενοικιαζόμενα δωμάτια, κάμπινγκ και ξενοδοχεία.

Με πρόποδες την μυθική κοιλάδα του Αλφειού και την κατάφυτη Ηλεία όπως πληροφορούμαστε από το επίσημο site της νομαρχίας Ηλείας (www.visitilia.gr), οργανώνονται πρωτοποριακά σύγχρονα κάμπινγκ (βλ. Σχήμα 4.2) με εκπαιδευτικά, ψυχαγωγικά και περιβαλλοντολογικά κίνητρα. Διαθέτουν εξειδικευμένο πολύπειρο και πολύπλευρο επιστημονικό προσωπικό και άρτια υποδομή. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν σπιτάκια, τουαλέτες, ντουζ, εστιατόρια, κουζίνες, ιατρείο, αναρρωτήριο πλήρως εξοπλισμένο και καλλιτεχνικά εργαστήρια. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν γήπεδα ποδοσφαίρου, γήπεδα μπάσκετ, γήπεδα τένις και πινγκ πονγκ, γήπεδα βόλεϊ, δρόμους για ποδηλασία, χώρους στόχευσης και τοξοβολίας, χώρους και εξοπλισμούς εκμάθησης rafting καγιάκ και πισίνες.

Camping	Περίοδος Λειτουργίας	Τόπος ¹⁵
Apollon Village	Μάιος - Σεπτέμβριος	Γιαννιτσοχώρι Πύργος
Αγκινάρα Ακτή Camping	Μάιος - Σεπτέμβριος	Λυγιά Πύργος
Αλφειός Camping	Μάιος - Σεπτέμβριος	Ολυμπία
Δημοτικό Κουρούτας	Μάιος - Σεπτέμβριος	Κουρούτα Πύργος
Θολό Ακτή Camping	Μάιος - Σεπτέμβριος	Θολό Ηλείας Πύργος
Ιόνιον Ακτή Camping	Μάιος - Σεπτέμβριος	Γλύφα Ηλείας Πύργος
Κουρούτα Camping	Μάιος - Σεπτέμβριος	Κουρούτα Πύργος
Μελίσσα Camping	Μάιος - Σεπτέμβριος	Κάστρο Πύργος
Ντιάνα Camping	Μάιος - Σεπτέμβριος	Αρχαία Ολυμπία
Ολυμπία Camping	Μάιος - Σεπτέμβριος	Αρχαία Ολυμπία

Σχήμα 4.2

Η Αρχαία Ολυμπία έχει πάρα πολλά ξενοδοχεία σύμφωνα με το επίσημο site της Νομαρχίας Ηλείας (www.visitilia.gr), (βλ. Σχήμα 4.3) που προσφέρουν ανέσεις ανάλογες των προσδοκιών (εστιατόρια, πισίνες, κήπους, παρκινγκ, καφετέριες, κλιματισμό, θυρίδες κ.α).

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

HOTEL NAME	CATEGORY/CLASS	ROOMS/BEDS
AMALIA	HOTEL 4 ****	147 / 272
ANTONIOS	HOTEL 4 ****	65 / 121
EUROPA	HOTEL 4 ****	42 / 77
NEA EVROPI	HOTEL 4 ****	40 / 85

OPYMPIA PALACE	HOTEL 4 ****	65 / 124
OLYMPION ASTY	HOTEL 4 ****	28 / 61
NEDA	HOTEL 3 ***	43 / 75
NEA OLYMPIA	HOTEL 3 ***	31 / 59
OLIMPIC VILLAGE HOTEL	HOTEL 3 ***	51 / 97
HERCULES	HOTEL 2 **	13 / 25
ILIS	HOTEL 2 **	57 / 106
INOMAOS	HOTEL 2 **	23 / 44
KRONION	HOTEL 2 **	23 / 41
OLYMPIAKI DADA	HOTEL 2 **	24 / 42
PELOPS	HOTEL 2 **	18 / 33
PHEDIAS	HOTEL 2 **	9 / 17
HERMES	HOTEL 1 *	7 / 12
POSSIDON	HOTEL 1 *	10 / 20

Σχήμα 4.3

Βέβαια υπέρ των δεόντων ξενοδοχείο είναι και το Aldemar Olympian Village Hotel το οποίο βρίσκεται στην Πελοπόννησο μόνο 35 λεπτά απόσταση από την Ολυμπία και 45 λεπτά από το Αεροδρόμιο της Αράξου, 15 λεπτά από τον Πύργο Ηλείας και περίπου 3 ώρες από την Αθήνα με το αμάξι.

Πάνω σε μία απέραντη αμμουδιά του Ιονίου τον επισκέπτη καλωσορίζουν πολυτελή bungalows, δωμάτια, σουίτες και οικογενειακά διαμερίσματα που περιβάλλονται από ατέλειωτες επιφάνειες νερού και καταπράσινους κήπους. Η φροντισμένη λεπτομέρεια και το ποιοτικό σέρβις προδιαγράφουν τις ιδανικές συνθήκες διακοπών, καθώς η κάθε μέρα υπόσχεται νέες δραστηριότητες και στιγμές απόλαυσης για μικρούς και μεγάλους.

Η έντονη δραστηριότητα εναλλάσσεται αρμονικά με τη χαλάρωση στον ήλιο και την ήρεμη απόδραση πλάι στην πισίνα σας. Τα παιδιά ζουν τη δική τους εμπειρία διακοπών με τη φροντίδα των ψυχαγωγών. Τα τοπικά εδέσματα και η ελαφριά κουζίνα εναλλάσσονται με διεθνείς γαστρονομικές βραδιές και μεσογειακές γεύσεις.

Το ξενοδοχείο διαθέτει 431 δωμάτια και 82 σουίτες στο κεντρικό κτίριο και σε συγκροτήματα bungalows και 49 διαμερίσματα σε συγκροτήματα bungalows. Επίσης διαθέτει 20 εστιατόρια, 37 εξωτερικές κοινόχρηστες πισίνες, 31 εξωτερικές πισίνες για τις σουίτες, 10 δωμάτια με ειδικές εγκαταστάσεις για άτομα με κινητικά προβλήματα (AMEA), ράμπες στους κεντρικούς χώρους του ξενοδοχείου, άτομα για φύλαξη παιδιών, πολύγλωσσους ψυχαγωγούς, μπουτίκ, είδη παραδοσιακής τέχνης, κοσμηματοπωλείο, αίθουσα Internet, Mini-market, είδη δώρων, κομμωτήριο, πρώτες βοήθειες, ναυαγοσώστες, φύλαξη αποσκευών, αγορά συναλλάγματος, Royal Olympian Spa, 10 γήπεδα τένις (Quick), γήπεδο μπάσκετ, γήπεδο ποδοσφαίρου, γήπεδο βόλεϊ-μπολ, Beach-volley, πινγκ-πονγκ, μίνι-γκολφ, προγράμματα άθλησης, βραδινά προγράμματα και shows από την ομάδα των ψυχαγωγών, αίθουσα TV & video με μεγάλη οθόνη Αίθουσα, Bridge, βραδινό τένις σε φωταγωγημένα γήπεδα (4), μαθήματα τένις, κέντρο θαλάσσιων σπορ (κανό, ιστιοσανίδα, θαλάσσιο σκι, θαλάσσιο ποδήλατο, ιστιοπλοΐα), προγράμματα spa στο Royal Olympian Spa, υπηρεσία εξυπηρέτησης πελατών (guest relations), πλυντήριο-καθαριστήριο, 24ωρη φύλαξη του ξενοδοχείου, Κλιματισμός 24 ώρες / ημέρα (από μέσα Ιουνίου-μέσα Σεπτεμβρίου, το ελάχιστο), δυνατότητα εγκατάστασης PC και video, θυρίδα ασφαλείας κ.α .

Ο Όμιλος Aldemar έχει διάκριση International Five Star Diamond Award για το Ξενοδοχείο Royal Mare Village.

4.6 ΣΙΤΙΣΗ

Η Ελληνική κουζίνα είναι γνωστή παγκοσμίως και όλοι οι επισκέπτες στην Ελλάδα απολαμβάνουν τις γαστρονομικές Ελληνικές και τις τοπικές λιχουδιές. Ο νομός Ηλείας είναι γνωστός για την παραγωγή ελαιόλαδου το οποίο αποτελεί βασικό συστατικό της Ελληνικής κουζίνας. Έτσι οι επισκέπτες του νομού δεν παραλείπουν να δοκιμάσουν όλα τα τοπικά πιάτα. Τα εστιατόρια του νομού είναι αρκετά και ειδικότερα στην Αρχαία Ολυμπία (www.visitilia.gr) παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Πραξιτέλης	Το στέκι του Βαγγέλη	Διόνυσος	Φιλοξενία
Touris club	Η Άνεση	Πολυγέυστον	Αιγαίο
Vasilakis	Ζευς	Γεύσης Μέλαθρον	Συμπόσιο
Σωκράτης	Il posto	Μπάρμπα Φώτης	Αμβροσία

4.7 ΔΙΑΣΚΕΛΑΣΗ

Σημαντικό παράγοντα για την ψυχαγωγία των ανθρώπων παίζει και η διασκέδαση. Στον νομό Ηλείας υπάρχουν διάφοροι χώροι όπως καφετέριες ή night clubs, για όλα τα γούστα. Ο δήμος της Αρχαίας Ολυμπίας δεν έχει πολλές εναλλακτικές, όμως παρ' όλα αυτά μπορεί να παρέχει και αυτήν την άνεση σε όσους ενδιαφέρονται, όπως φαίνεται και στους κάτωθι πίνακες (www.visitilia.gr).

ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ

Μεθωδία	Ρόδον	Olympias
Tops	Bazil	Ζευς (Cafe- Restaurant)
Olympian Palace	Σταθμός	Επάθλων (Internet Cafe)

CLUB

Olympia by night	Calypso	Gallery	Ζορμπάς (Bar – Restaurant)
------------------	---------	---------	----------------------------

4.8 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια διαφορετική στάση των ανθρώπων απέναντι στα πακέτα διακοπών. Παλαιότερα οι διακοπές αφορούσαν μία περίοδο χαλάρωσης στην οποία οι επισκέπτες μιας χώρας είχαν ως πρωταρχικό τους σκοπό την ξεκούραση και έπειτα την γνωριμία με την χώρα και τον πολιτισμό της. Σήμερα παρατηρείται το φαινόμενο οι επισκέπτες μιας χώρας εκτός από την κουλτούρα και τον πολιτισμό της να θέλουν να μάθουν και την καθημερινή ζωή των κατοίκων αλλά και να γνωρίσουν τα φυσικά τοπία που τους περιβάλλουν. Έτσι οι τουριστικοί οργανισμοί παρέχουν διαφορετικά πακέτα διακοπών, που απευθύνονται σε όλα τα γούστα, γνωστά ως πακέτα εναλλακτικού τουρισμού.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι στο σύνολο τους οκτώ και διακρίνονται ως εξής: Πολιτισμικός, Αθλητικός, Οικολογικός – Περιπατητικός, Αγροτουρισμός, Θαλάσσιος, Θρησκευτικός, Ιαματικός – Θεραπευτικός, Συνεδριακός – Επαγγελματικός.

Η Ελλάδα μπορεί να στηρίξει όλες αυτές τις μορφές τουρισμού και ειδικότερα ο νομός Ηλείας και η Αρχαία Ολυμπία έχοντας αυτή την μεγάλη πολιτισμική, αθλητική ιστορία αλλά και τον φυσικό πλούτο που μπορεί να προσελκύσει επισκέπτες(εγχώριους – εξωτερικούς) με ποικίλα γούστα.

4.8.1 ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΣ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑ

Το σύνολο των υλικών και πνευματικών επιτευγμάτων μιας ομάδας ανθρώπων αποτελούν τον πολιτισμό του. Πολιτισμός και τέχνες είναι δύο έννοιες στενά συνυφασμένες, καθώς οι τέχνες αποτελούν χαρακτηριστικές εκφάνσεις του πολιτισμού κάθε περιόδου. Τέχνες όπως η αρχιτεκτονική, η γλυπτική, η αγγειοπλαστική, η υφαντική, η μουσική, η κοσμηματοτεχνία, η ζωγραφική έχουν μακραίωνη παράδοση στον ελληνικό χώρο, όπου αναπτύχθηκαν πολιτισμοί ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους.

Μια επίσκεψη στους αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία και μνημεία στην Αρχαία Ολυμπία προσφέρει μια ζωηρή εικόνα των πολιτισμών του ελληνικού χώρου και των επιτευγμάτων τους στις τέχνες και την τεχνολογία από την προϊστορική έως τη σύγχρονη εποχή.

Ο επισκέπτης έχει την δυνατότητα εκτός από τα Μουσεία της Αρχαία Ολυμπίας να θαυμάσει και άλλα αρχαία αριστουργήματα που βρίσκονται ανάμεσα στην φύση.

▼ Επικούρειος Απόλλωνας

Ο ναός του Επικούριου Απόλλωνα, έργο του Ικτίνου κατά τον περιηγητή Πausανία, βρίσκεται πάνω σε ένα από τα φυσικά πλατώματα του όρους Κωτίλιου (Βάσσαι), σε υψόμετρο 1130 μ., κοντά στην αρχαία αρκαδική πόλη της Φιγάλειας, και σε απόσταση 14 οδικών χιλιομέτρων νότια από τη σημερινή κωμόπολη της Ανδρίτσαινας. Το μνημείο, αν και αποτελεί ένα από τα καλύτερα διατηρημένα δείγματα της ναϊκής αρχιτεκτονικής (κτίστηκε κατά το τελευταίο τέταρτο του 5ου π.Χ. αιώνα), παρουσιάζει πολλά προβλήματα, κυρίως δομικού χαρακτήρα, με διαταραγμένη θεμελίωση, κατακερματισμένη κρηπίδα και κεκλιμένους κίονες.

Το 1975, με την ίδρυση της Επιτροπής Συντήρησης του ναού του Επικούριου Απόλλωνα (Ε.Σ.Ν.Ε.Α.) άρχισε η συστηματική προσπάθεια για τη συντήρηση του μνημείου. Πολλά και σημαντικά είναι τα επιμέρους έργα που υλοποιήθηκαν έως το 2001, που ξεκίνησε η επέμβαση, τα κυριότερα από τα οποία είναι η μελέτη και η τεκμηρίωση της υπάρχουσας κατάστασης του ναού και της περιοχής του (1975-1979), η κατασκευή προσωρινού στεγάστρου (1987), η εκπόνηση των βασικών μελετών αποκατάστασης (1990-1995), καθώς και η πραγματοποίηση Διεθνούς Συνάντησης με θέμα τη συντήρηση του μνημείου (1995), στην οποία έγινε ευρύτατα αποδεκτή η αναγκαιότητα της ριζικής επέμβασης.

Η δομική αποκατάσταση και η συντήρηση των αρχιτεκτονικών μελών

Οι εργασίες αποκατάστασης των αρχιτεκτονικών μελών του ναού περιλαμβάνουν συγκολλήσεις των θραυσμάτων τους και, όπου απαιτείται, συμπληρωμάτων τους, καθώς και συντήρηση του υλικού τους. Οι συγκολλήσεις πραγματοποιούνται με τη χρήση κοχλιοτομημένων ράβδων τιτανίου και τσιμεντοπολτού από λευκό τσιμέντο, ενώ τα συμπληρώματα κατασκευάζονται από λευκότεφρο ασβεστόλιθο, προερχόμενο από την ευρύτερη περιοχή του μνημείου. Τα συμπληρώματα, αφού συγκολληθούν στους λίθους, υπόκεινται σε κατεργασία για τη διαμόρφωση των εδρών τους και, όταν χρειάζεται, των μορφολογικών λεπτομερειών της όψης τους.

Την τριετία 2003 - 2006 αποκαταστάθηκε δομικά το σύνολο των δόμων της ευθυνηρίας και του πρώτου αναβαθμού της κρηπίδας του βόρειου πτερού του ναού, καθώς και η πλειονότητα των δόμων του δεύτερου αναβαθμού.

Στο πλαίσιο της συντήρησης των λίθων πραγματοποιούνται καθαρισμοί επιφανειών, καθώς και συγκολλήσεις μικροθραυσμάτων, συμπληρώσεις υλικού, πληρώσεις και σφραγίσεις ρωγμών (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

▼ Κάστρο Χλεμούτσι

Το Χλεμούτσι βρίσκεται στο χωριό Κάστρο του Δύμου Κυλλήνης, στο δυτικότερο ακρωτήριο της Πελοποννήσου. Καθώς είναι χτισμένο στην κορυφή ενός λόφου, δεσπόζει στην πεδιάδα της Ηλείας.

Το κάστρο ιδρύθηκε το 1220-1223 από τον ηγεμόνα Γοδεφρείδο Α΄ Βιλλεαρδουίνο και αποτέλεσε το ισχυρότερο φρούριο του φράγκικου πριγκιπάτου της Αχαΐας, που γνώρισε ιδιαίτερη ακμή κατά την εποχή των Βιλλεαρδουίνων. Για να μπορέσει να πραγματοποιήσει την κατασκευή του ο Γοδεφρείδος ήρθε σε σύγκρουση με τον καθολικό κλήρο της Αχαΐας και χρησιμοποίησε τις προσόδους για την οικοδόμησή του. Το νέο κάστρο ονομάστηκε από τους ιδρυτές του Clermont, στα ελληνικά κατά παραφθορά Χλεμούτσι, ενώ οι Ενετοί αργότερα το αποκαλούσαν Castel Tornese επειδή θεωρήθηκε λανθασμένα πως εδώ βρισκόταν το φράγκικο νομισματοκοπείο των τονρεσιών.

Χτισμένο σε θέση στρατηγική, με εκτεταμένη θέα στον κάμπο της Ηλείας και στο Ιόνιο πέλαγος, προστάτευε την πρωτεύουσα του πριγκιπάτου Ανδραβίδα και το σημαντικό λιμάνι της Γλαρέντζας.

Μετά το θάνατο του Γουλιέλμου Βιλλεαρδουίνου ακολουθεί μια περίοδος αναταραχών, ξεσπούν έντονες διαμάχες για την διαδοχή στην ηγεμονία και σταδιακά το πριγκιπάτο οδηγείται στην παρακμή. Το Χλεμούτσι γίνεται αντικείμενο διεκδικήσεων μεταξύ διαφόρων ευγενών. Σ' αυτό φυλακίζεται και πεθαίνει η Μαργαρίτα της Άκοβας, επειδή θεωρήθηκε υπεύθυνη για την διεκδίκηση του Μοριά από τον Φερδινάρδο της Μαγιόρκας και την έλευση των Καταλανών που κατέλαβαν το κάστρο το 1315. Το Χλεμούτσι ανακαταλαμβάνεται από τους Φράγκους και παραμένει στην κατοχή τους μέχρι τις αρχές του 15ου αιώνα, όταν πέρασε στα χέρια του Κάρολου Τόκκου, κόμη της Κεφαλονιάς και Δεσπότη της Ηπείρου.

Το 1427 περιήλθε ειρηνικά στον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, μετά τον γάμο του με την κόρη του Τόκκου και αυτός το χρησιμοποίησε ως στρατιωτικό και διοικητικό του κέντρο. Το 1460 το κάστρο κατελήφθη από τους Τούρκους και το 1867 από τους Ενετούς, που το κράτησαν στην κατοχή τους ως το 1715, όταν ξαναπέρασε στα χέρια των Τούρκων. Φαίνεται όμως πως το Χλεμούτσι έχει αρχίσει να χάνει το σημαντικό του ρόλο στην άμυνα της περιοχής, ήδη από το τέλος της Φραγκοκρατίας. Το 1701 ο Grimani προτείνει την καταστροφή του. Η θέση του δεν εξυπηρετούσε τα συμφέροντα των Ενετών, που σχετιζόνταν με τη θάλασσα, ενώ το ήδη παλιό κάστρο απαιτούσε εκτεταμένες εργασίες για την επισκευή και τον εκσυγχρονισμό του. Το Χλεμούτσι έμεινε στην κατοχή των Τούρκων μέχρι την Επανάσταση του 1821. Σημαντική καταστροφή υπέστη κατά τον βομβαρδισμό μέρους του το 1826 από τον Ιμπραήμ που κατέστρεψε ένα πύργο του εσωτερικού περιβόλου και το τείχος κοντά σε αυτόν, υποδηλώνοντας πως το κάστρο έπαιξε κάποιο ρόλο κατά την Ελληνική Επανάσταση.

Σήμερα το Χλεμούτσι εξακολουθεί να διατηρεί τον έντονο φράγκικο χαρακτήρα του. από τους μεταγενέστερους κατακτητές μόνο οι Τούρκοι φαίνεται να ενδιαφέρθηκαν για τον εκσυγχρονισμό του και έκαναν μικρής έκτασης εργασίες, κυρίως για την προσαρμογή στη χρήση των πυροβόλων όπλων. Έτσι το κάστρο παραμένει ένα από τα σημαντικότερο και πιο καλοδιατηρημένα φρούρια της Ελλάδας και αποτελεί εξαιρετικό δείγμα φρουριακής αρχιτεκτονικής της εποχής της Φραγκοκρατίας στην Πελοπόννησο (www.arxaiolympia.gov.gr).

▼ Αρχαία Αλιφείρα

Η Αλίφειρα τοποθετείται στην κορυφή ενός επιμήκους απότομου λόφου πάνω από το σύγχρονο χωριό Αλίφειρα . Ο λόφος αυτός ονομάζεται και "Κάστρο της Νεροβίτσας".

Η κατοίκηση της περιοχής ξεκινά από τον 6ο αι. π.Χ. Το 224 π.Χ. η περιοχή παραχωρήθηκε από τον Λυδιάδα της Μεγαλόπολης στην Ηλεία. Το 219 π.Χ. ο Φίλιππος την καταλαμβάνει, έπειτα από πολιορκία, ενώ το 191 π.Χ. γίνεται μέλος της Αχαϊκής Συμπολιτείας.

Η πολιορκία θεότητά της ήταν η Αθηνά, που σύμφωνα με τη μυθολογία γεννήθηκε πλησίον της λίμνης Τριτωνίδας , στη ΒΑ πλαγιά του βουνού της Αλίφειρας. Ο μύθος αναφέρει ότι ο Δίας κατάπιε τη Μήτι (το όνομα σημαίνει «σκέψη»), που ήταν έγκυος στην

Αθηνά, για να μην γεννηθεί το παιδί του και χάσει τον θρόνο του. Όμως οι ωδίνες του τοκετού τον έφεραν σε δύσκολη θέση και για αυτό ζητά από τον Ήφαιστο να σχίσει το κεφάλι του, από όπου και ξεπετάχτηκε η Αθηνά.

Η περιοχή ανασκάφτηκε από τον Α.Ορλάνδο το 1932 - 1933. Οι ανασκαφές αποκάλυψαν το τείχος που περιέβαλε την ακρόπολη, ενώ πάνω σε αυτήν εντοπίστηκαν τα θεμέλια του ναού της Αθηνάς, του 5ου αι. π.Χ. (εκατόμπεδος ναός, με έξι κίονες). Μπροστά από το ναό υπάρχει ανάλημμα με δεκατέσσερις βαθμίδες. Ευμεγέθης βωμός αποκαλύφθηκε στη βόρεια πλευρά του ναού. Επίσης σε χαμηλότερο επίπεδο στη Δυτική πλευρά του βράχου βρέθηκε ο ναός του Ασκληπιού, ο οποίος χρονολογείται από το δεύτερο μισό του 4ου αι. π.Χ. Πρόκειται για ορθογώνιο ναό, διαστάσεων 6x9 μ.

Τέλος καταγράφονται και 6 ταφικά οικοδομήματα, εκ των οποίων το πιο καλοδιατηρημένο είναι αυτό του Σεθέα, με ναόσχημη πρόσοψη με αέτωμα (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

▼ Αρχαία Φιγαλεία

Η Φιγάλεια υπήρξε κατά την αρχαιότητα μία από τις ισχυρότερες αρκαδικές πόλεις στην πολιτική χώρα. Την πόλη περιέβαλε ισχυρό τείχος μήκους περίπου 4 χλμ., με πύργους ορθογώνιους και κυκλικούς, το οποίο σώζεται ακόμη και σήμερα σε πολύ καλή κατάσταση και σε αρκετό ύψος.

Ο Πausανίας (VIII 39-41) αναφέρει στη Φιγάλεια την ύπαρξη ιερών της Αρτέμιδος Σωτήρος, του Διονύσου Ακρατοφόρου και της Ευρυνόμης, καθώς και Γυμνασίου και Αγοράς με τα αγάλματα του Ερμή και του Ολυμπιονίκη Αρραχίωνα. Ένα άγαλμα κούρου, που είναι εκτεθειμένο στο Μουσείο Ολυμπίας θεωρείται ότι απεικονίζει τον Αρραχίωνα, βρέθηκε δε στο χώρο της Αρχαίας Αγοράς της πόλης. Επίσης αναφέρει στην Αγορά την ύπαρξη πολυανδρίου των Ορεσθασίων, οι οποίοι βοήθησαν τους Φιγαλείς να διώξουν από την πόλη τους τους λακεδαιμόνιους κατακτητές (μετά το 659 π.Χ.) (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

▼ Ακρόπολη Αρχαίας Σάμης

Στο όρος Λάπιθα που υψώνεται πάνω από την λίμνη Καϊάφα βρίσκονται τα ερείπια του τείχους της αρχαίας ακροπόλεως. Σε αυτή την τοποθεσία με τα ερείπια των χιλιάδων χρόνων, γεννιέται η απορία του πως κατόρθωσαν σε αυτό το υψόμετρο να χτίσουν τέτοιο τείχος. Η πανοραμική θέα από εδώ, στα γαλάζια νερά της θάλασσας είναι πραγματικά μαγευτική.

Ο Όμηρος έχει κάνει αναφορές για αυτή την ακρόπολη, η ιστορία της όμως χάνεται στα βάθη των αιώνων.

Οι επισκέπτες μπορούν να περιδιαβούν ανάμεσα στα αρχαία ερείπια και να απολαύσουν το πανέμορφο τοπίο και την γαλήνη που είναι διάχυτη στον χώρο.

Η πρόσβαση στην ακρόπολη μπορεί να γίνει με αυτοκίνητο μέχρι ένα χαμηλό σημείο της περιοχής και από εκεί πεζοί, ακολουθείτε το μονοπάτι που οδηγεί στην ακρόπολη (www.arxaiaolympia.gov.gr).

4.8.2 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ – ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑ

Η Ολυμπία διαθέτει ιδιαίτερα πλούσιο και ποικίλο φυσικό περιβάλλον, καθώς παρά τη μικρή της έκταση παρουσιάζει σπάνια γεωμορφολογία με έντονες αντιθέσεις και πολλές περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας. Χιλιάδες δαντελωτές ακτές, επιβλητικά βουνά, σπήλαια και φαράγγια, λίμνες, ποτάμια, βιότοποι εξαιρετικής ομορφιάς και μοναδικά οικοσυστήματα κοσμούν την ελληνική γη με εντυπωσιακά τοπία, τα οποία σε συνδυασμό με το ήπιο κλίμα της χώρας, καθιστούν την Ολυμπία ιδανικό προορισμό για τους λάτρεις του οικολογικού, αθλητικού εναλλακτικού τουρισμού.

Επισκεπτόμενος διάφορες περιοχές της, ο φυσιολάτρης περιηγητής έχει την ευκαιρία να περιπλανηθεί στα αισθητικά δάση ή να εξερευνήσει τους εθνικούς δρυμούς όχι μόνο στην ορεινή πλευρά αλλά και σε ορισμένα ποτάμια, θάλασσες και λίμνες.

Επίσης έχει την δυνατότητα να απολαύσει τα υπέροχα μνημεία της φύσης, φαράγγια, σπήλαια καταρράκτες, να παρατηρήσει και να θαυμάσει τα σπάνια είδη πουλιών που φωλιάζουν ή καταφεύγουν στα παράκτια οικοσυστήματα και τους υγρότοπους, να μελετήσει την εξαιρετική ποικιλία της χλωρίδας στην ελληνική ύπαιθρο, να επισκεφθεί μοναδικά

θαλάσσια πάρκα, να συμμετάσχει σε δραστηριότητες extreme σπορ που τα τελευταία χρόνια γνωρίζουν θεαματική άνοδο στην τόπο αυτό

Τα πανέμορφα ποτάμια της Ηλείας, Αλφειός, Νέδας, Ερύμανθος, Τρίτωνας, Μυλάωνας, Πηνειός είναι γεμάτα Φαράγγια και καταρράκτες, αρχαιολογικούς χώρους, νερόμυλους και πετρογέφυρες. Προσφέρονται για Rafting, Hydrospeed, Canoe Kayak, River Treking, Canyoning Bike, Jeep Sagari, Parapente και πεζοπορίες σε υψηλού φυσικού κάλους μονοπάτια (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

▼ Ο Ποταμός Αλφειός

Ο Αλφειός είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Πελοποννήσου και με συνολικό μήκος 110χλμ. βρίσκεται στην πέμπτη θέση των μεγαλύτερων σε μήκος ποταμών που έχουν το σύνολο της ροής τους εντός του ελληνικού εδάφους. Ο Αλφειός χωρίζεται σε τρία διακριτά τμήματα και καταλήγει στη θάλασσα στο βόρειο τμήμα του Κυπαρισσιακού Κόλπου. Στον Άνω Αλφειό, μέχρι και το υψίπεδο της Μεγαλόπολης, στο Μέσο Αλφειό, στα φαράγγια, στα σύνορα Ηλείας - Αρκαδίας και στον Κάτω Αλφειό, στο πεδινό του τμήμα στην Ηλεία.

Σε αντίθεση με τα άλλα ποτάμια της Πελοποννήσου ο Αλφειός είναι ένας ποταμός με αργή ροή, άφθονο νερό και τουλάχιστον δύο διαφορετικές διακλαδώσεις που πλαισιώνονται από πυκνά υδροχαρή δάση ιτιάς. Αυτό είναι το αποτέλεσμα μιας τεράστιας λεκάνης απορροής που στραγγίζει ολόκληρη σχεδόν την κεντρική Πελοπόννησο και φτάνει βόρεια μέχρι και την ορεινή Κορινθία.

Ο Αλφειός συγκεντρώνει το νερό πολλών παραποτάμων. Κάποιοι από αυτούς είναι ποτάμια με σπουδαία οικολογική αξία και μεγάλη ιστορία, όπως ο Λάδωνας, ο Λούσιος, ο Ερύμανθος, ο Ενιπέας. Κι όμως είναι απλοί παραπόταμοι του μεγάλου και μοναδικού Αλφειού ο οποίος έχει και εξέχουσα θέση στην ιστορία και τον πολιτισμό της Πελοποννήσου.

Η κοιλάδα του Αλφειού είναι μια ανοιχτή, φωτεινή και φιλόξενη κοιλάδα με το γνώριμο, ήρεμο και φιλικό περιβάλλον της Ολυμπίας (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

▼ Κατάβαση στη Νέδα

Κατάβαση της Νέδας, μια μοναδική εμπειρία κατεβαίνοντας ένα ποταμό με γυναικείο όνομα. Ο ποταμός Νέδα είναι μια από τις εν πολλοίς άγνωστες προκλήσεις για έναν ταξιδιώτη. Η κατάβασή του αποδεικνύεται μοναδική εμπειρία.

Το περπάτημα μέσα στο φαράγγι, οι εναλλαγές του τοπίου, οι καταρράκτες, ο αρχαιολογικός χώρος της αρχαίας Φιγαλείας, συν το γεγονός ότι τα ίχνη της ανθρώπινης παρουσίας είναι ελάχιστα και διακριτικά, συνθέτουν ένα απaráμιλλο σκηνικό. Η Νέδα πηγάζει από το όρος Λύκαιο στα σύνορα Αρκαδίας και Μεσσηνίας. Σχηματίζει μια διαδρομή 32 χιλιομέτρων και αποτελεί το φυσικό όριο των νομών Ηλείας και Μεσσηνίας.

Ο ποταμός στο μεγαλύτερο μέρος της πορείας του διασχίζει ένα στενό φαράγγι, το οποίο είναι απλώς πανέμορφο. Βλάστηση άγρια και πυκνή, μικροί καταρράκτες και μεγάλοι, τερκουάζ νερά, επιβλητικοί βράχοι και φιδογυρίσματα της διαδρομής. Κοντά στις όχθες της Νέδας βρίσκεται η αρχαία Φιγαλεία, ενώ λίγα χιλιόμετρα δυτικά της νέας Φιγαλείας βρίσκεται το Στόμιο, μια μεγάλη (και ωραία) σπηλιά απ' όπου περνούν τα νερά του ποταμού, μέχρι να καταλήξουν στον παραπόταμο Πάμισσο. Η καλύτερη εποχή είναι τα τέλη καλοκαιριού, αρχές φθινοπώρου.

Ο χωματόδρομος που κατηφορίζει την πλαγιά είναι ομαλός και οδηγεί σε έναν διαμορφωμένο χώρο για στάθμευση και πικνίκ. Τα μονοπάτια που ανοίγονται, οδηγούν (δεξιά) στον πρώτο καταρράκτη, (απέναντι) στο εκκλησάκι της Παναγίας και στην αρχαία Φιγαλεία και (αριστερά) σε ένα βαθό και ιδιαίτερος χαρακτηριστικό μέρος της Νέδας (www.arxaiolympia.gov.gr).

▼ Διαδρομές

1. Κούμανι – Αρχαία Ολυμπία

Η πεζοπορική διαδρομή ξεκινάει από το χωριό Κούμανη, περιτριγυρισμένο από το περίφημο δρυοδάσος της Φολόης. Η διαδρομή αφού διασχίσει το υπέροχο δρυοδάσος της Φολόης καταλήγει στο χωριό Λάλα. Από το χωριό Λάλας το μονοπάτι μπαίνει στο γραφικό ρέμα του Κλάδου και ακολουθεί μέχρι το ομώνυμο χωριό απ' όπου μέσω ασφάλτων και χωματόδρομων καταλήγει στην Αρχαία Ολυμπία και ειδικότερα στον Παλιό Σιδηροδρομικό Σταθμό (www.arxaiolympia.gov.gr).

2. Αρχαία Ήλιδα – Αρχαία Ολυμπία

Η διαδρομή ξεκινά από τον Αρχαιολογικό χώρο της Αρχαία Ήλιδας. Στην συνέχεια αναπτύσσεται στο υφιστάμενο δασικό και αγροτικό οδικό δίκτυο. Σε ελάχιστα σημεία του από την Αρχαία Ήλιδα απαιτούνται μικρές παρεμβάσεις και διανοίξεις. Η διαδρομή πιο αναλυτικά είναι: Αρχαία Ήλιδα – Άγιος Δημήτριος – Κέντρον – Κεραμιδιά – Οινόη – Κουτσοχέρα – Ωλενα – Λατζόϊ - Ηράκλεια – Πουρνάρι – Καυκανιά- Μάγειρα – Αρχαία Ολυμπία (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

3. Ηραία Αρκαδίας – Ολύμπια

Από την αρχαία Ηραία μέχρι την Ολυμπία, μια διαδρομη που ακολουθούσαν οι αθλητές και θεατές Αρκάδες και Λάκωνες, που συνέρρεαν στον ιερό χώρο της Ολυμπίας. Ο δρόμος αυτός εξυπηρετούσε και τη διάβαση των διαφόρων στρατευμάτων, κυρίως όμως τους εμπόρους καιπραματευτάδες εκείνης της εποχής, που με τα μεταφορικά μέσα, που διέθεταν (κάρα, άμαξες, ζώα), διέσχιζαν ποταμούς και φαράγγια για να διαμετακομίσουν τα εμπορεύματα τους και τιςπραμάτειες τους και να προμηθευτούν άλλα υλικά (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

4. Μονοπάτι Κεφαλόβρυσου

Το μονοπάτι αυτό ξεκινά από το παραδοσιακό γεφύρι της Κάμενας και καταλήγει στο Παλιό Αμπάρι. Το μονοπάτι αυτό ακολουθεί τον παραπόταμο του Αλφειού μέσα από πυκνή βλάστηση εκατέρωθεν και πλούσιο βιότοπο (πεύκα, βελανιδιές κ.τ.λ.) φτάνει στο σπήλαιο πορόληθου κάτω από τις πηγές του Αμπαριού. Οι πηγές αυτές βρίσκονται 200m μακριά από τη Βυζαντινή Εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης (www.arxaiiaolympia.gov.gr).

4.8.3 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΗΛΕΙΑ - ΟΛΥΜΠΙΑ

Ο αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο, με την οποία ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και

τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού, με σεβασμό προς το περιβάλλον και την παράδοση.

Επίσης, η δραστηριότητα αυτή φέρνει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νοιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης.

Παράλληλα, κινητοποιεί τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις ενός τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Στην Ηλεία διοργανώνονται κάθε χρόνο μεγάλες γιορτές Αγροτουρισμού που περιλαμβάνουν Πανελλήνια Έκθεση Παραδοσιακών και Βιολογικών προϊόντων, δραστηριότητες και αγώνες στη φύση, River Party, αναπαραστάσεις μύθων στους φυσικούς τους χώρους, θέατρα και συναυλίες (www.arxaiolympia.gov.gr).

4.8.4 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΗΛΕΙΑ

Ο πλούτος και η ποικιλία των θαλασσών, τα ατελείωτα χιλιόμετρα ακτών, οι προστατευμένες θαλάσσιες περιοχές χιλιάδων τετραγωνικών χιλιομέτρων, το ήπιο κλίμα, τα υψηλά ποσοστά ηλιοφάνειας και το ενδιαφέρον και εναλλασσόμενο τοπίο της, καθιστούν την Ηλεία ιδανικό προορισμό για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων θαλάσσιου τουρισμού.

Οργανωμένες παραλίες - πλαζ μπορείτε να συναντήσετε παντού όπου υπάρχουν ξενοδοχειακά συγκροτήματα, αλλά κυρίως παραθεριστικά κέντρα. Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι ακτές του Νομού Ηλείας που έχουν βραβευτεί από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα με τον «Χρυσό Αστερία» και τη «Γαλάζια Σημαία» ένδειξη της ομορφιάς και της καθαρότητάς τους.

Σπιάντζα	Άγιος Ανδρέας	Σκαφιδιά	Καϊάφας
Κουρούτα	Αγία Μαρίνα Δουνεικών	Αρκούδι	Βαρθολομιό - Θίνες
Γιαννιτσοχώρι	Κάστρο-Κυλλήνης	Ζαχάρω	Θολό - Κακόβατος

Γλύφα	Κατάκολο	Κυλλήνη	Λεβεντοχώρι
Μυρσίνη	Παλούκι		

4.8.5 ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ – ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η φύση εκτός από σπάνια τοπία και ιδιαίτερες φυσικές ομορφιές, «χάρισε» στην Ηλεία και πηγές με σημαντικές θεραπευτικές ιδιότητες. Τα ιαματικά λουτρά αποτελούν μέρος του πλούτου της, ενώ οι θεραπευτικές τους ιδιότητες ήταν γνωστές, ήδη, από τους αρχαίους χρόνους.

Οι ιαματικοί φυσικοί πόροι είναι ξεχωριστοί, είτε λόγω της υψηλής τους θερμοκρασίας είτε λόγω της παρουσίας σπάνιων δραστικών συστατικών. Τα νερά αυτά χαρακτηρίζονται ως μεταλλικά εξαιτίας της θερμοκρασίας ή της γενικής τους χημικής σύστασης. Εκτός από τις ψυχρές μεταλλικές πηγές υπάρχουν και οι θερμοπηγές, με τις οποίες οικοδομήθηκε ένας κλάδος θεραπευτικής αγωγής, η ιαματική υδροθεραπεία (θερμαλισμός).

Η γεωγραφική κατανομή των πηγών δεν είναι τυχαία, καθώς συνδέεται με τεκτονικά γεγονότα, όπως, στις περιπτώσεις των πηγών του Καϊάφα και της Κυλλήνης.

Στην επικράτεια της Ηλείας ανήκει και η φημισμένη λίμνη Καϊάφα, ένας δημοφιλής προορισμός για «ιαματικές διακοπές» και όχι μόνο, αφού το τοπίο εδώ είναι πραγματικά μαγικό και οι επισκέπτες απολαμβάνουν την φυσική ομορφιά και το φιλικό περιβάλλον που είναι μοναδικά στην Ελλάδα.

Η λίμνη Καϊάφα είναι φημισμένη για τις ιαματικές πηγές της και τα θεραπευτικά λουτρά της. Χιλιάδες επισκέπτες απολαμβάνουν ιαματικές διακοπές σε έναν παράδεισο φυσικής ομορφιάς, συνδυάζοντας το "τερπνόν μετά του ωφελίμου".

4.8.6 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΗΛΕΙΑ

Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι βυζαντινές και οι

μεταβυζαντινές εκκλησίες με την αξιόλογη εικονογράφησή τους, τα ψηφιδωτά, τις τοιχογραφίες και τις σπάνιες εικόνες τους, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια και τα προσκυνήματα της υπαίθρου, τα μοναστήρια, τα μετόχια και οι σκήτες μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και τη στενή και μακραίωνη διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία.

Σε πολλές περιοχές της Ηλείας, ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να συναντήσει κτίσματα και μνημεία λατρείας διαφορετικών δογμάτων και θρησκειών, που συνυπάρχουν σε ένα διαρκή διάλογο, αναδεικνύοντας το σπάνιο ιστορικό και πολιτισμικό παλίμψηστο του ελληνικού χώρου.

Τα μοναστήρια της Ηλείας συνοπτικά παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Μονή Σκαφιδιάς	Μονή Φραγκοπηδήματος	Μονή Βλαχερνών	Μονή Κρεμαστής
Μονή Άνω Δίβρης	Μονή Αγίας Ελεούσας	Μονή Εισοδιωτίσσης	Μονή Ζωοδόχου Πηγής
Μονή Κάτω Δίβρης	Μονή Σεπετού	Μονή Σκαφιδιάς	Μονή Φραγκαβίλλας

- Ιερά Μονή της Δίβρης

Ένα από τα σπουδαιότερα Μοναστήρια της Ηλείας και της Ελλάδος ίσως είναι η Ιερά Μονή της Δίβρης. Στην είσοδο του γραφικού χωριού με τα όμορφα πετρόχιστα σπίτια βρίσκεται το ένα τμήμα του η Κάτω Μονή Δίβρης.

Ο ναός της Μονής, αφιέρωμα στη Κοίμηση της Θεοτόκου είναι του 18ου αιώνα μ.Χ. και έχει τις πιο καλοδιατηρημένες τοιχογραφίες και ένα αριστουργηματικό ξυλόγλυπτο τέμπλο(Ιερά Μητρόπολις Ηλείας).

- Μονή Σεπετού

Μπορεί να την επισκεφθεί κανείς είτε ακολουθώντας τη διαδρομή από Ανδρίτσεινα, είτε από Αρχ. Ολυμπία και Δαφνούλα που είναι πιο δύσκολη αλλά και πιο εντυπωσιακή.

Κτισμένη από τον 11ο αιώνα μ.Χ. σε απόκρημνο βράχο πάνω ακριβώς από τον Τρίτωνα ποταμό, παραπόταμο του Αλφειού. Πολλές απόψεις υπάρχουν για τη προέλευση της ονομασίας της Μονής. Σεπτός = ρηματικό επίθετο του σέβομαι, ή από το σλαβικό "sorot" = καταρράκτης -υπάρχει στους πρόποδες του Μοναστηριού- ή από το "σε πετώ" (Ιερά Μητρόπολις Ηλείας).

- Παναγία Καθολική της Γαστούνης

Στην άκρη της πόλεως της Γαστούνης στέκεται για πάνω από χίλια χρόνια ένα Βυζαντινό αριστούργημα ο Ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου, η Καθολική της Γαστούνης με το ομώνυμο Μοναστήρι. Η ονομασία αυτή μαρτυρεί το χρόνο που κτίστηκε (920 μ.Χ.), επειδή έτσι συνηθιζόταν να ονομάζονται τότε οι Ελληνικές Εκκλησίες (Ιερά Μητρόπολις Ηλείας).

4.8.7 ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΗΛΕΙΑ

Η διοργάνωση συνεδρίων αποτελεί έναν από τους πλέον αναπτυσσόμενους και δυναμικούς τομείς για το ελληνικό τουριστικό προϊόν (συνεδριακός τουρισμός). Τα τελευταία χρόνια και με αφορμή τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας 2004, κατασκευάστηκαν στην περιοχή της Ηλείας ειδικές εγκαταστάσεις και αναπτύχθηκαν οι αναγκαίες υποδομές για τη διοργάνωση συνεδρίων, μεγάλου και μικρότερου μεγέθους.

Σύγχρονες ξενοδοχειακές μονάδες αλλά και εξειδικευμένοι χώροι οργάνωσης συνεδρίων που μπορούν να προσφέρουν διευρυμένες δραστηριότητες και υπηρεσίες υψηλού επιπέδου. Επίσης διαθέτουν την απαιτούμενη υποδομή για να φιλοξενήσουν τόσο μικρές εκδηλώσεις όσο και μεγάλα παγκόσμια συνέδρια. Σημειώνεται πως η πρόσβαση σ' αυτές τις περιοχές, όπου υπάρχουν χώροι οργάνωσης συνεδρίων, είναι ιδιαίτερα εύκολη και σύντομη.

Οι υποδομές αυτές, συνδυασμό με το εξαιρετο κλίμα, τις απaráμιλλες φυσικές της ομορφιές, τις θαυμάσιες ακτές, το σπάνιο πολιτιστικό απόθεμα, την εξαιρετική γαστρονομία, τη φημισμένη φιλοξενία και την πλούσια νυκτερινή και πολιτιστική διασκέδαση, καθιστούν αναμφίβολα την Ηλεία ως έναν από τους ιδανικότερους προορισμούς για τη διοργάνωση συνεδρίων.

Το Aldemar Olympian Village Hotel είναι ένα από τα μεγαλύτερα ξενοδοχεία του Νομού Ηλείας. Κατά καιρούς έχει φιλοξενήσει παγκόσμια συνέδρια, μάλιστα κάποια από αυτά αφορούσαν άμεσα την Αρχαία Ολυμπία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

« Όλοι μπορούν να δουν τις τακτικές με τις οποίες κατακτώ, αλλά αυτό που κανείς δεν μπορεί να δει είναι η στρατηγική με την οποία επιτυγχάνεται η νίκη. »

Sun – Tzu

5.1 S.W.O.T ANALYSIS ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

STRENGTHS:

- Παγκόσμια φήμη λόγω της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Μοναδικά φυσικά και ιστορικά μνημεία που αποτελούν πόλο έλξης του τουριστικού κοινού (Παρ. Σελ. xxiv).
- Δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Αρκετά υψηλό επίπεδο ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων.
- Δυνατότητα δημιουργίας αξιόλογων και άκρως ανταγωνιστικών τουριστικών και όχι μόνο εγκαταστάσεων για την προσέλκυση του κοινού.
- Η ύπαρξη του νέου θεάτρου στο οποίο δίνονται παραστάσεις από αρχαίες τραγωδίες μέχρι μοντέρνων χωρών.
- Η μοναδικότητα της Αρχαίας Ολυμπίας ως γενέτειρα του Ολυμπιακού ιδεώδους και των Ολυμπιακών αγώνων την καθιστά μοναδικό καθώς και πρωταρχικό προορισμό χιλιάδων τουριστών από όλο τον κόσμο.
- Η Ελλάδα τα τελευταία, ειδικά, χρόνια αποτελεί βασικό προορισμό του παγκόσμιου κοινού λόγω του φυσικού πλούτου αλλά και της πολιτιστικής της κληρονομιάς. Η Αρχαία Ολυμπία συνδυάζει όλους τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση του κοινού ως τουριστικού κοινού, αν όχι για την διαμονή τους τουλάχιστον για την επίσκεψη τους στον τόπο.

WEAKNESSES:

- Η Αρχαία Ολυμπία παρά την φήμη της για τα ιστορικά μνημεία που διαθέτει δεν φημίζεται για το τουριστικό της "πακέτο". Η ανάπτυξη των εγκαταστάσεων για την διαμονή των επισκεπτών βρίσκεται ακόμη σε πολύ χαμηλό επίπεδο και έτσι δεν είναι μια πόλη η οποία θα μπορούσε να προσφέρει στους επισκέπτες τον βασικό τους τόπο παραμονής στην Ελλάδα.

- Ένα βασικό στοιχείο που λείπει από την Αρχαία Ολυμπία και υπάρχει στις άλλες μεγάλες και παγκοσμίου φήμης πόλεις είναι ένα πλήρες ξενοδοχειακό συγκρότημα που θα μπορούσε να προσελκύσει το κοινό για τις διακοπές του.
- Σημαντική έλλειψη είναι και αυτή του Συνεδριακού κέντρου. Η Ελλάδα γενικά και ιδιαίτερα η Αρχαία Ολυμπία ως τόπος ιστορικής κληρονομιάς θα μπορούσε να φιλοξενεί όλα τα μεγάλα συνέδρια, κυρίως του αθλητισμού και όχι μόνο, εάν διέθετε την κατάλληλη υποδομή για κάτι τέτοιο.
- Οι μεγαλύτεροι ανταγωνιστές της Αρχαίας Ολυμπίας στον Ελληνικό χώρο είναι όλα τα νησιά τα οποία διαθέτουν ολοκληρωμένα πακέτα διαμονής κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες και αποτελούν βασικό τουριστικό προορισμό.
- Βασικός ανταγωνιστής της Αρχαίας Ολυμπίας στον Ελλαδικό χώρο, όσον αφορά στα ιστορικά μνημεία είναι η Αθήνα. Η Αθήνα ως πρωτεύουσα της χώρας έχει να επιδείξει από τα σημαντικότερα ιστορικά μνημεία παγκοσμίως αλλά μπορεί να διαθέσει και ένα εμπειριστατωμένο τουριστικό πακέτο.
- Η γενέτειρα των Ολυμπιακών αγώνων αποτελεί τουριστικό προορισμό λόγω της ιστορίας της και όχι για τα επίπεδα διασκέδασης και ψυχαγωγίας που διαθέτει. Έτσι το μεγαλύτερο ποσοστιαία τουριστικό κοινό που αποτελείται από άτομα ηλικίας 18-25 ετών, τα οποία προτιμούν τουριστικούς προορισμούς οι οποίοι διαθέτουν πολλά και διάφορα μέσα διασκέδασης και ψυχαγωγίας, δεν καλύπτεται από την παροχή των ανάλογων υπηρεσιών.

OPPORTUNITIES:

- Μεγάλη ανάπτυξη της Αρχαίας Ολυμπίας μπορεί να προέλθει από την εξάπλωση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Η μεγάλη ευαισθητοποίηση των ανθρώπων για το περιβάλλον αλλά και η αύξηση των απαιτήσεων τους, οδηγεί στην αναζήτηση προορισμών με πλούσιο πολιτιστικό και φυσικό πλούτο.
- Δυνατότητα δημιουργίας συνεδριακού κέντρου για την διεξαγωγή συνεδρίων.
Οι ευκαιρίες που μπορούν να δοθούν για όλα τα παραπάνω "καλύπτονται" και από τον αναπτυξιακό νόμο 3908/2011.

THREATS:

- Ελληνικοί τουριστικοί προορισμοί με πλούσιο τουριστικό προϊόν.
- Αποκλεισμός της Αρχαίας Ολυμπίας από τα τουριστικά πακέτα πολιτισμικού ενδιαφέροντος και αποκλεισμός αναφοράς της ως αξιοθέατο.

5.2 P.E.S.T. ANALYSIS ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Οι ραγδαίες εξελίξεις σε πολιτικό οικονομικό και τεχνολογικό επίπεδο παγκοσμίως επηρεάζουν και την Ελληνική πραγματικότητα όσον αφορά στην εξέλιξη του πολιτισμού αλλά και στις τάσεις των ανθρώπων.

Από αυτές τις αλλαγές δεν μπορεί να μην επηρεαστεί ο τουρισμός αλλά και τα προϊόντα που παρέχονται σε αυτόν.

Έτσι παρακάτω θα αναφερθούμε σε όλους τους εξωτερικούς παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν το προϊόν μας, την Αρχαία Ολυμπία.

Πολιτικό-Νομικό: Οι αναπτυξιακοί και επενδυτικοί νόμοι (3299/2004), Ν. 3752/2009, 3908/2011 στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια είναι πολύ ευνοϊκοί. Με αποτέλεσμα η ανάπτυξη της Αρχαίας Ολυμπίας από την πλευρά της υλικοτεχνικής διάστασης αλλά και των εξειδικευμένων υποδομών τουρισμού να καθιστάτε συνεχώς αυξανόμενη.

Οικονομικό: Η αύξηση της τιμής του πετρελαίου επηρεάζει την τουριστική ανάπτυξη διότι το κόστος μεταφοράς αλλά γενικότερα και τα λειτουργικά κόστη των επιχειρήσεων αυξάνονται και έτσι η δυνατότητα τουριστικής μετακίνησης μειώνεται.

Η πτώση της τιμής του δολαρίου και η διαφορά της με αυτής του ευρώ καθιστά δυσκολότερη την μετακίνηση τουριστών εκτός των ευρωπαϊκών συνόρων. Επίσης η διαφορά των νομισμάτων της ανατολής καθιστά δύσκολη την μετακίνηση προς τη χώρα μας . Επιπλέον, οι συνεχείς μεταβολές στην διεθνή οικονομία, έπειτα από την οικονομική κρίση που έπληξε 4 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις οποίες περιλαμβάνεται και η χώρα μας αλλά και της δύσκολης κατάστασης στην οποία βρίσκεται η Αμερική, καθώς και η μεγιστοποίηση του προβλήματος από τα μαζικά μέσα ενημέρωσης καθιστούν την τουριστική μετακίνηση δύσκολη έως και αδύνατη.

Αν και τα επίπεδα ανεργίας της χώρας είναι συνεχώς αυξανόμενα ο τουριστικός τομέας συνεχώς απορροφά έστω και περιοδικά εργατικό δυναμικό.

Κοινωνικό: Οι τάσεις τις εποχής επιβάλλουν τον συνδιασμό των διακοπών με την δημιουργικότητα αλλά και με την ενασχόληση με πράγματα τα οποία είναι αδύνατο να πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια άλλων περιόδων. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός πως πολλοί έχουν στραφεί στον εθελοντισμό κατά τη διάρκεια των διακοπών τους ή αναζητούν στρέφονται σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού που συνεχώς αναπτύσσονται.

Η Αρχαία Ολυμπία, χάρη στην γεωγραφική της θέση και τη σημαντική της ιστορία έχει την δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουριστικών πακέτων. Ειδικά, ο περιηγητικός τουρισμός μπορεί να αναπτυχθεί στην εν λόγω περιοχή κυρίως από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (Παρ. Σελ.viii).

Τεχνολογικό: Η εξέλιξη της τεχνολογίας επηρεάζει την Αρχαία Ολυμπία έμμεσα διότι η αύξηση της χρήσης του διαδικτύου για την πληροφόρηση αποτελεί προώθηση των τουριστικών προορισμών του. Μέσα από την εικονική "ξενάγηση" των χρηστών του διαδικτύου, συντελείται η προώθηση της ιστορίας, των φυσικών τοπίων, των παροχών, του πολιτισμού και της κουλτούρας διαφόρων χωρών.

5.3 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

5.3.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Το τουριστικό μας προϊόν μπορεί να αποκτήσει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ενάντια στα υπόλοιπα ανάλογα προϊόντα αναπτύσσοντας την στρατηγική Διαφοροποίησης.

Σκοπός μας είναι να παρουσιάσουμε την Αρχαία Ολυμπία σαν ένα προϊόν που διαφέρει από όλους του υπόλοιπους τουριστικούς προορισμούς τονίζοντας την διαφορετικότητα της λόγω της πλούσιας ιστορίας της, της φυσικής ομορφιάς της και του πολιτιστικού της πνεύματος.

Η Αρχαία Ολυμπία έχει ως βασικό της πλεονέκτημα την μεγάλη ιστορική αξία της. Εκτός όμως από αυτό θα πρέπει να πειστεί το καταναλωτικό κοινό πως είναι μία πόλη η οποία μπορεί να προσφέρει ένα ολοκληρωμένο τουριστικό πακέτο.

Πρωταρχικό στόχο πρέπει να έχει την ικανοποίηση των επισκεπτών της, την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών ανάλογα με τις εκάστοτε προσδοκίες και την προσέλκυση των πιο απαιτητικών καταναλωτών.

Η πλήρης υλικοτεχνική υποδομή αλλά και η παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών την καθιστούν αξιόλογο τουριστικό προορισμό. Διασφαλίζουν την άνετη και αμείωτου ενδιαφέροντος διαμονή των επισκεπτών, όλων των κοινωνικών στρωμάτων και όλων των ηλικιών, με τις διαφορετικές απαιτήσεις που μπορεί να διαθέτουν.

5.3.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Η στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί για την ανάπτυξη της Αρχαίας Ολυμπίας είναι αυτή της ανάπτυξης προϊόντος με σκοπό την κάθετη ολοκλήρωση της και ανάδειξης του τουριστικού πακέτου της Αρχαίας Ολυμπίας σε αυτόνομο και ολοκληρωμένο πακέτο υπηρεσιών. Η Αρχαία Ολυμπία αποτελεί έναν διαφορετικό τουριστικό προορισμό που παρέχει εναλλακτικούς τρόπους ψυχαγωγίας, στοχεύοντας σε ένα κοινό, με νέες εξειδικευμένες προτιμήσεις.

Οι αναλύσεις που προηγήθηκαν μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η Αρχαία Ολυμπία δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται απλά ως ένα ιστορικό μνημείο αλλά ως ένας ολοκληρωμένος τουριστικός προορισμός, καθώς εύκολα μπορεί να συνδυαστεί με εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Ο Πολιτισμικός τουρισμός του τόπου αυτού παντρεύεται θαυμάσια με τον Εκπαιδευτικό τουρισμό δίνοντας μας αξιόλογα κίνητρα διεύρυνσης του πνευματικού μας ορίζοντα. Η Αρχαία Ολυμπία ως κέντρο αναφοράς, σε συνδυασμό με τον Επικούρειο Απόλλωνα, το Κάστρο Χλεμούτσι, την Αρχαία Αλιφείρα, την Αρχαία Φιγαλεία και την Ακρόπολη Αρχαίας Σάμης αποτελούν αυτοδύναμο τουριστικό πακέτο ικανό για την προσέλκυση πολλών τουριστών.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί πως η Αρχαία Ολυμπία ως τουριστικός προορισμός μπορεί κάλλιστα να συνδυαστεί και με άλλες εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως είναι ο Αθλητικός, ο Οικολογικός και ο Περιηγητικός τουρισμός. Για τους λάτρεις των αθλημάτων και των σπορ προσφέρεται ο Ποταμός Αλφειός, η Νέδα, ο Ερύμανθος, ο Τρίτωνας, ο Μυλάωνας και ο Πηνειός. Επιπλέον οι διαδρομές που μπορεί να ακολουθήσει κάποιος διαβαίνοντας τα στενά δρομάκια ανάμεσα στην πυκνή βλάστηση είναι μαγευτικές. Έτσι

αυτομάτως, παρατηρείται άλλο ένα τουριστικό πακέτο, πολιτισμού και φύσης, το οποίο απευθύνεται σε πιο νεανικό αγοραστικό κοινό.

Ο Συνεδριακός τουρισμός αποτελεί είδος αναπτυσσόμενου εναλλακτικού τουρισμού και στην Ηλεία. Η ύπαρξη μεγάλου ξενοδοχειακού συγκροτήματος στην περιοχή της Σκαφιδιάς, διαθέτει τις υποδομές για την ολοκληρωμένη φιλοξενία επαγγελματικών συνεδρίων, με επαγγελματίες απ' όλο τον κόσμο. Έτσι ερχόμενος κάποιος για το συνέδριο μπορεί να επισκεφτεί και την Αρχαία Ολυμπία, η οποία βρίσκεται πολύ κοντά.

Επιπλέον η γεωγραφική θέση της Αρχαίας Ολυμπίας προσθέτει στους ενδιαφερόμενους κίνητρα για να την επισκεφτούν, καθώς υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές και εξελιγμένα καταλύματα για Αγροτουρισμό, Θαλάσσιο τουρισμό και Ιαματικό τουρισμό (Λίμνη Καϊάφα) . Σε συνδυασμό με την περιήγηση στα Αρχαιολογικά Μουσεία κ τους Ιερούς Χώρους, ο επισκέπτης θα φύγει ευχαριστημένος.

Τελευταίος αλλά εξίσου σημαντικός είναι και ο Θρησκευτικός τουρισμός που βρίσκει πρόσφορο έδαφος στο Νομό Ηλείας λόγω της πληθώρας των Ιερών μονών που μπορεί να επισκεφτεί κάποιος.

Συμπερασματικά καταλήγουμε στο ότι για την επίτευξη της δημιουργίας ενός ισχυρού τουριστικού προϊόντος πρέπει να ενισχυθεί το πακέτο προσφερόμενων υπηρεσιών προκειμένου να αναγνωριστεί η αξία της περιοχής ως τουριστικός προορισμός και όχι απλά ως τόπος επίσκεψης ιστορικών αξιοθέατων.

Για την επίτευξη του στόχου σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν κάποιες στρατηγικές συμμαχίες οι οποίες θα μπορούσαν να συναφθούν μεταξύ της Αρχαίας Ολυμπίας (δήμος, εμπορικός σύλλογος, κλπ) και κάποιων διεθνών τουριστικών πρακτορείων τα οποία θα εξασφαλίζουν την επίσκεψη τουριστών.

Μία άλλη στρατηγική συμμαχία η οποία θα μπορούσε να συναφθεί, υπό την προϋπόθεση της ύπαρξης κατάλληλης υποδομής (π.χ. γήπεδα, στάδια, συνεδριακό κέντρο), για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού αλλά και του συνεδριακού τουρισμού είναι με την Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή, την Διεθνή Ποδοσφαιρική Ακαδημία(FIFA) και γενικότερα τις διεθνείς οργανώσεις – επιτροπές.

Τέλος η σύναψη σχέσεων με ακαδημαϊκά ιδρύματα για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού τουρισμού από γυμνάσια και λύκεια της χώρας στα πλαίσια εκπαιδευτικών εκδρομών αλλά και από ξένα πανεπιστήμια κατά την διάρκεια της λειτουργίας των θερινών

τμημάτων (π.χ. Harvard). Βέβαια η ανάπτυξη του εκπαιδευτικού τουρισμού προϋποθέτει την δημιουργία των κατάλληλων υποδομών (π.χ, συνεδριακό κέντρο, αίθουσες διδασκαλίας).

5.4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η αξιοποίηση της Αρχαίας Ολυμπίας συνδυαζόμενη με εναλλακτικές μορφές τουρισμού μπορεί να εκτοξεύσει αυτήν, σε έναν από τους ωραιότερους τουριστικούς προορισμούς. Συνοπτικά παραθέτονται προτάσεις που η πραγματοποίησή τους θα βελτιώσει κατά πολύ τις συνθήκες που επικρατούν αλλά και την επισκεψιμότητα της Αρχαίας Ολυμπίας.

§ Δημιουργία συνεδριακών κέντρων πλησίον της Αρχαίας Ολυμπίας με προοπτικές κάλυψης παγκόσμιων συνεδρίων.

§ Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και δημιουργία νέων αθλητικών υποδομών στην γενέτειρα των Αγώνων.

§ Αναβάθμιση οδικών δικτύων με σκοπό την γρήγορη μεταφορά και την ασφαλή σύνδεση των πλησιέστερων αστικών κέντρων.

§ Αξιοποίηση και αναβάθμιση του αεροδρομίου του Επιταλίου με σκοπό την μεταφορά τουριστών από τα υπόλοιπα αεροδρόμια της χώρας.

§ Διαφύλαξη και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και προστασία αυτού από της υπεύθυνες αρχές.

§ Προστασία των ιστορικών τόπων από τους κινδύνους του μαζικού τουρισμού και του φυσικού τοπίου από κάθε κίνδυνο καταστροφής του.

§ Οργάνωση του τουρισμού της Αρχαίας Ολυμπίας και πλαισίωση αυτού με παράλληλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, ώστε η κίνηση των επισκεπτών να είναι αποδοτική για τους απασχολούμενους άμεσα ή έμμεσα στον τουρισμό αλλά και για τον τόπο.

§ Εγκαταστάσεις φοίτησης τμημάτων πανεπιστημίων

§ Προστασία του φυσικού τοπίου κατά μήκος της διαδρομής από τον Πύργο προς την Αρχαία Ολυμπία και ιδιαίτερα των κορυφών των λόφων σε περιοχές που επισημαίνονται, πέραν των 300 μέτρων από τον άξονα της Εθνικής Οδού, όπου υπάρχει θεσμοθετημένη ζώνη προστασίας.

§ Χωροθέτηση της προσβάσεως στον Αρχαιολογικό Χώρο από την ιστορική είσοδό του, από την πλευρά του Αλφειού, με ταυτόχρονη αναδιοργάνωση της κίνησης των επισκεπτών.

§ Σε κυκλοφοριακές ρυθμίσεις ώστε η κίνηση των επισκεπτών να λειτουργεί κατά το δυνατόν ομαλά, χωρίς μείζονες ενοχλήσεις στον οικισμό

§ Προβολή του προϊόντος μέσω του διαδικτύου αλλά και προώθηση της πώλησης του μέσω διαδικτυακής πύλης που να περιλαμβάνει πλήρες πακέτο υπηρεσιών, όπως ξενάγηση, δυνατότητα επιλογής χώρου διαμονής, μεταφορικά μέσα, κλπ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

Αργυρός Α., (1896), “Οι πρώτοι εν Αθήναις διεθνείς Ολυμπιακοί Αγώνες του 1896”, Αθήναι

Ασκέλη Στέλλα,(2005), “Οδηγός της Αγροτουριστικής”, Εκδόσεις Κέρκυρα

Βικάτου Ολυμπία (2006), “Ολυμπία”, Αρχαία Ολυμπία.

Γαβριηλίδης, Β., (1896), “Η Ελλάς κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνας του 1896:

Πανελλήνιο εικονογραφημένο λεύκωμα”, Πανελλήνιο Αθήναι, Εκ του Τυπογραφείου της Εστίας Κ. Μάϊσνερ και Ν. Καργαδούρη

Γιαλούρης, Ν. (επιμ.),(1982), “Οι Ολυμπιακοί αγώνες στην Αρχαία Ελλάδα”, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών

Γκάγκαλης, Καζής, Ιωαννίδης,(1896), “Περιγραφή των εν Αθήναις πρώτων Διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων”, Αθήναι

Δολιανίτης, Γ., Δημήτριος Βικέλας,(1994), “Η προσφορά του στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων”, Αθήνα

Ζάππας, Ε.,(2000), “Μέγα Βιογραφικό Λεξικό Η δόξα του αθλητισμού. Η ιστορία του ελληνικού αθλητισμού και οι διεθνείς του επιτυχίες”, Αθήνα, Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός

Μάλλιαρης Παιδεία, (1981), “ Ελλάδα, Ιστορία και Πολιτισμός”, Θεσσαλονίκη, Μάλλιαρης Παιδεία

Μανιτάκης, Π., “100 χρόνια Νεοελληνικού Αθλητισμού, 1830-1930”, Αθήνα

Παγών, Γ.,(1837), “Περίληψις της Γυμναστικής”, Αθήναι

Παπαχατζής, Ν.,(1979), “Παυσανίου Ελλάδος Περιήγησις”, (Βιβλία 5 και 6: Ηλιακά), Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών

Παυλίνης, Ε.,(1953), “Ιστορία της Γυμναστικής”, Αθήναι, Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων

Σβολόπουλος, Χ., Γδοντέλλης, Α. (εκδ.), (1980), “Λεύκωμα Ολυμπιακών Αγώνων. 776π.Χ. - 1896-1980”, Αθήνα , Εκδόσεις Ολυμπιάδα

Σκιαδάς, Ε., (1996), “100 χρόνια νεώτερη ελληνική ολυμπιακή ιστορία”, Αθήνα, Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων 1896-1996, Εκδόσεις Τα Νέα

Σπαθάρη, Έ., (1992), “Το Ολυμπιακό Πνεύμα”, Αθήνα, Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος

Συμεωνίδης, Α., (1985), “Σπύρος Λούης: Η αληθινή του ιστορία”, Αθήνα

Σφακιανάκης Μ., (2000), “Εναλλακτικές μορφές τουρισμού”, Αθήνα, Εκδόσεις Έλλην

Ταρασουλέας, Α.,(1988), “Ολυμπιάδες στην Αθήνα (1896, 1906)”, Αθήνα

Χρυσάφης, Ι., (1930), “Οι σύγχρονοι Διεθνείς Ολυμπιακοί Αγώνες”, Αθήναι

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Arnold, P., (1988), “Οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Αθήνα 1896-Σεούλ 1988”, Αθήνα, Αθηναϊκές Εκδόσεις Α.Ε.

Ansoff H. Igor, (1965), “Corporate Strategy”, US, McGraw-Hill Inc.

Beck, C. (ed.), (1896), “Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, 776 π.Χ.-1896”, Αθήναι

Borden N., (1965), “The Concept of the Marketing Mix”, Wiley

Coubertin, P., (2000), “Olympism. Selected Writings”, Lausanne, IOC

Glader, E.A., (1983), “Amateurism and Athletics, USA 1978”, (Olympism Through Posters), Lausanne, International Olympic Committee

Kotler P., (1972), “Marketing Management Analysis, Planning and Control”, sec.ed., N. Jersey, Prentice-hall inc.

McCarthy J., “Essentials Marketing”, Illinois, Richard D. Irwin Inc.

Pouret, H., (1968) "Symbolism of the Olympic Flame", International Olympic Academy Report

Renson, R., Laummer, M., Riordan J. et al. (eds.), (1991), “The Olympic Games Through the Ages: Greek Antiquity and its Impact on Modern Sport”, Athens

Silance, L., (1986), “Symbolism in Olympism”, “Symbolism in Art”, Olympic Academy Report

Simon A & Schuster Company, (2005), “Principles of marketing”, Αθήνα, (second European edition 1999), Κλειδάριθμος

Stanton W., (1991), “Fundamentals of Marketing”, New York, (9th edition), McGraw-Hill, Inc

Tselika, V.,(1996), “Ολυμπιακοί Αγώνες, 1896. Το φωτογραφικό λεύκωμα του Albert Mayer”, Αθήνα

Young, D.C., (1987), “The Origins of Modern Olympics: A New Version, International Journal of the History of Sports, 3”

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

<http://www.ancient-greece.org/#>, Ιούνιος, 2011

<http://users.otenet.gr/~dolymphia/>, Ιούνιος, 2011

<http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Hleias/Olimpiaarxaiol.htm>, Ιούνιος, 2011

<http://olympia.ime.gr/>, Ιούνιος, 2011

<http://www.softlab.ntua.gr/~roussop/Scout/poliolym.htm>, Ιούνιος, 2011

<http://www.dimospirgou.gr/aksiotheata.asp>, Ιούνιος, 2010

http://users.ilei.sch.gr/ragian/olympic_games.htm, Ιούνιος, 2010

<http://www.aegean.gr/gympeir/olympia.htm>, Μάιος, 2009

<http://www.mediainfo2004.gr>, Ιανουάριος, 2007

<http://www.perseus.tufts.edu/Olympics/>, Μάιος, 2009

http://www.fhw.gr/olympics/ancient/en/topo_heraion.html, Ιανουάριος, 2007

http://perseus.mpiwg-berlin.mpg.de/Olympics/site_3.html, Μάιος, 2009

http://www.sikyon.com/Olympia/Coinage/coins_eg03.html, Ιανουάριος, 2007

<http://www.dodoni.gr/>, Μάρτιος, 2007

<http://www.culture.gr/>, Φεβρουάριος, 2008

http://6dim-ioann.ioa.sch.gr/nomos_istoria.htm, Φεβρουάριος, 2009

<http://www.nyloo.com/html/ent/516/ent.39516.2.asp>, Ιούλιος, 2010

www.patranews.gr, Μάρτιος, 2007

<http://www.hfc.gr/wmt/webpages/index.php>, Μάρτιος, 2007

[HTTP://WWW.IOA.ORG.GR/SPECIAL_SESSIONS.HTM](http://www.ioa.org.gr/special_sessions.htm) ΜΑΡΤΙΟΣ, 2007

<http://www.traveldailynews.gr/columns/article/1244>, Ιανουάριος, 2007

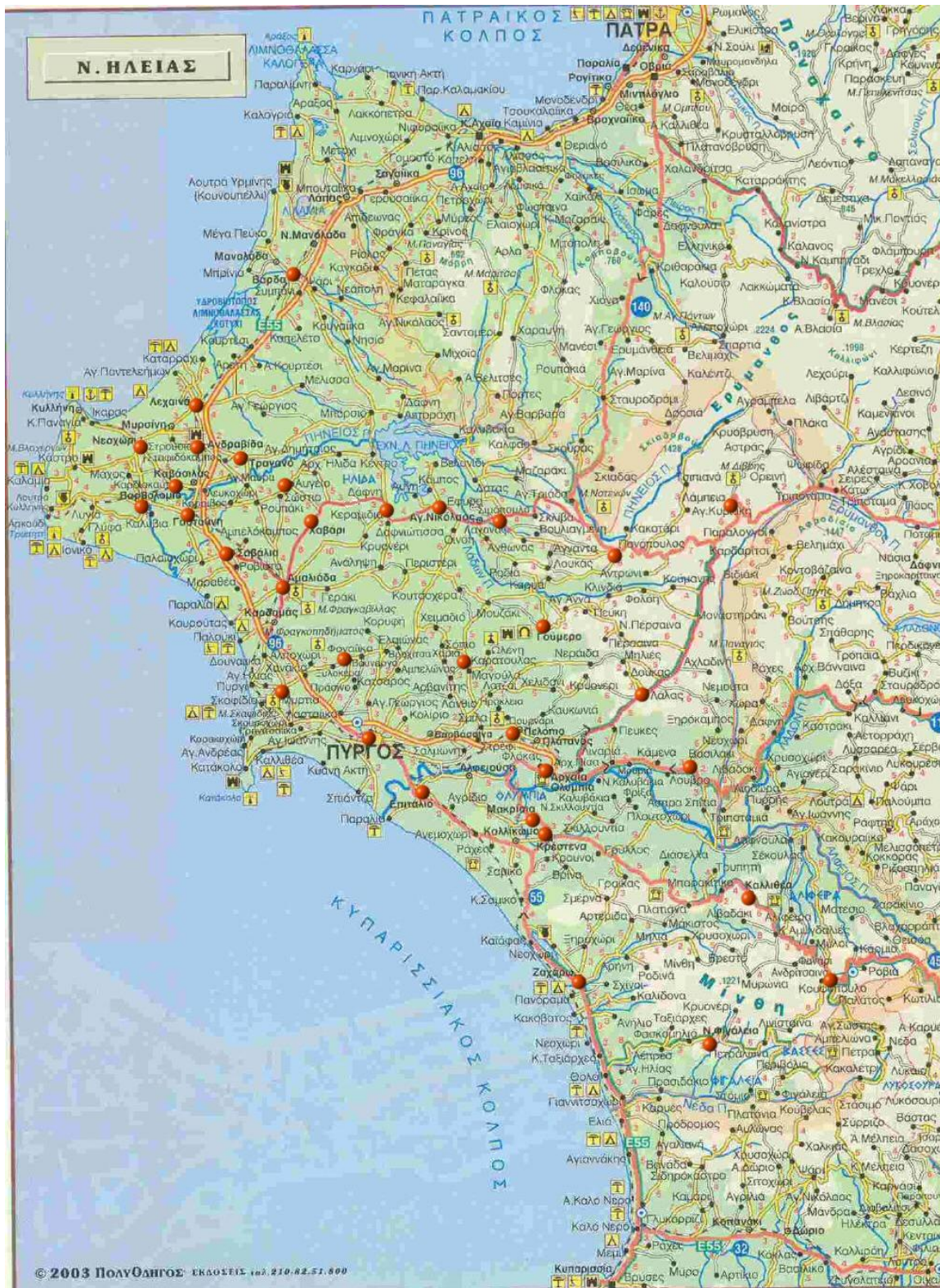
ΕΠΑΦΕΣ

1. Δρ Γεώργιος Μπαλούτσος, Διατελέσας Τακτικός Ερευνητής του ΕΘΙΑΓΕ, Δασολόγος, Υδρολόγος, Εμ. Μπενάκη 138, Αθήνα, τηλ.: 210 3300578

και κιν.: 6946903659.

2. Ολυμπία Βικάτου, Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας της Ζ' ΕΠΚΑ, Αρχαία Ολυμπία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

RESEARCH FOR DEVELOPMENT OF ANCIENT OLYMPIA

1. Sex

MALE	
FEMALE	

2. Age

18-25	
25-40	
OVER 40	

3. Profession

CIVIL SERVANT	
PRIVET SECTOR EMPLOYEE	
FREELANCER	

4. Where are you coming from?

.....

5. What is the mean of transportation you used to come to Greece?

AIRPLANE	
SHIP	
TRAIN	
CAR	

6. Place of arrival in Greece

.....

7. Way of arrival in Ancient Olympia

PACKAGE HOLIDAY	
ON YOUR OWN	

8. How many days have you spend in Ancient Olympia?

1-3	
3-7	
OVER 7	

9. Characterize

	<i>bad</i>	<i>mediocre</i>	<i>nice</i>
Road infrastructure			
Hotel accommodation/equipment			
Hotel services			
Hospitality			
Prices of accommodation			
Prices of Greek products			
Natural environment			
Cultural interest			
Entertainment			

10. Reason for visiting

.....

11. What did you like the most?

NATURAL ENVIRONMENT	
HISTORIC SIGHTS	
HOSPITALITY	
SOMETHING ELSE	

12. Would you visit Ancient Olympia again?

YES	
NO	

13. Would you suggest Ancient Olympia for vacations to others?

YES	
NO	

14. What do you think that must be changed or must be added to make Ancient Olympia the ideal place?

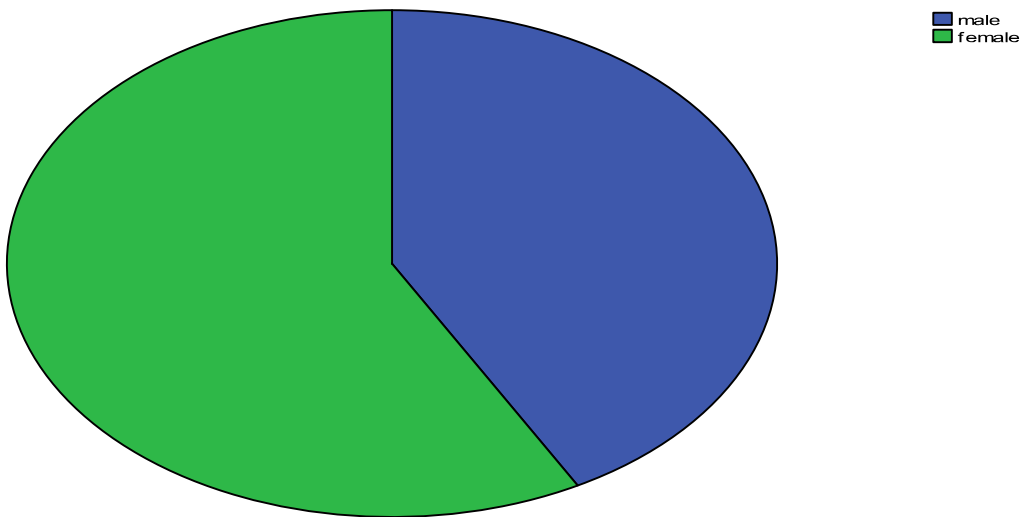
.....

THANK YOU FOR YOUR TIME! HAVE A NICE TIME!

sex

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Male	42	42,0	42,0	42,0
	Female	58	58,0	58,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

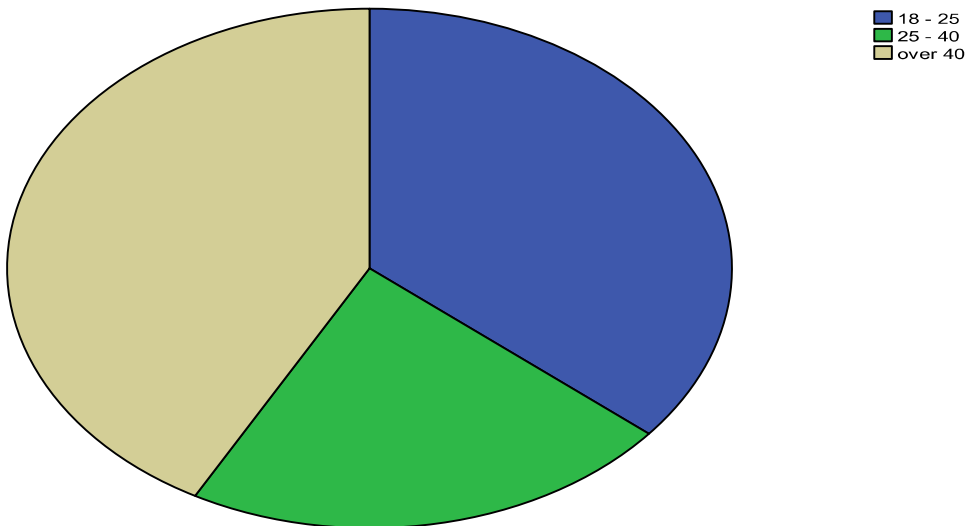
sex

age

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18 - 25	36	36,0	36,0	36,0
25 - 40	22	22,0	22,0	58,0
over 40	42	42,0	42,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

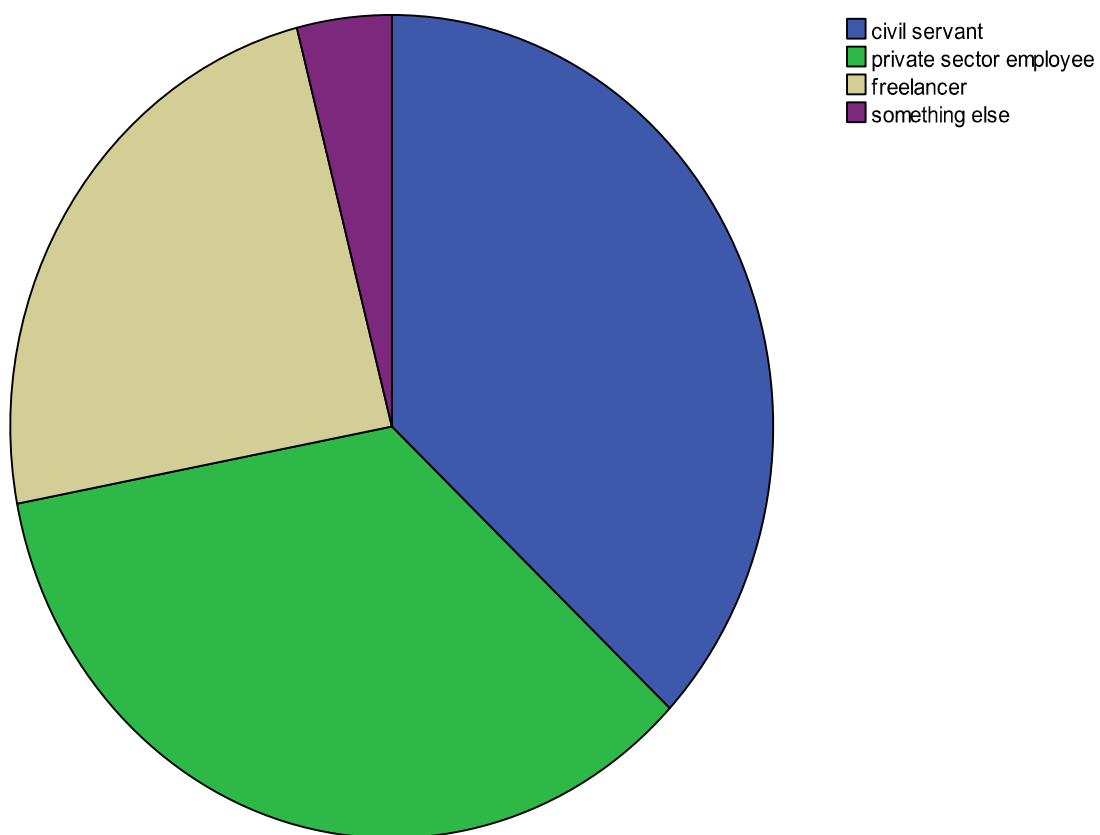
age

profession

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid civil servant	37	37,0	37,0	37,0
private sector employee	35	35,0	35,0	72,0
freelancer	24	24,0	24,0	96,0
something else	4	4,0	4,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

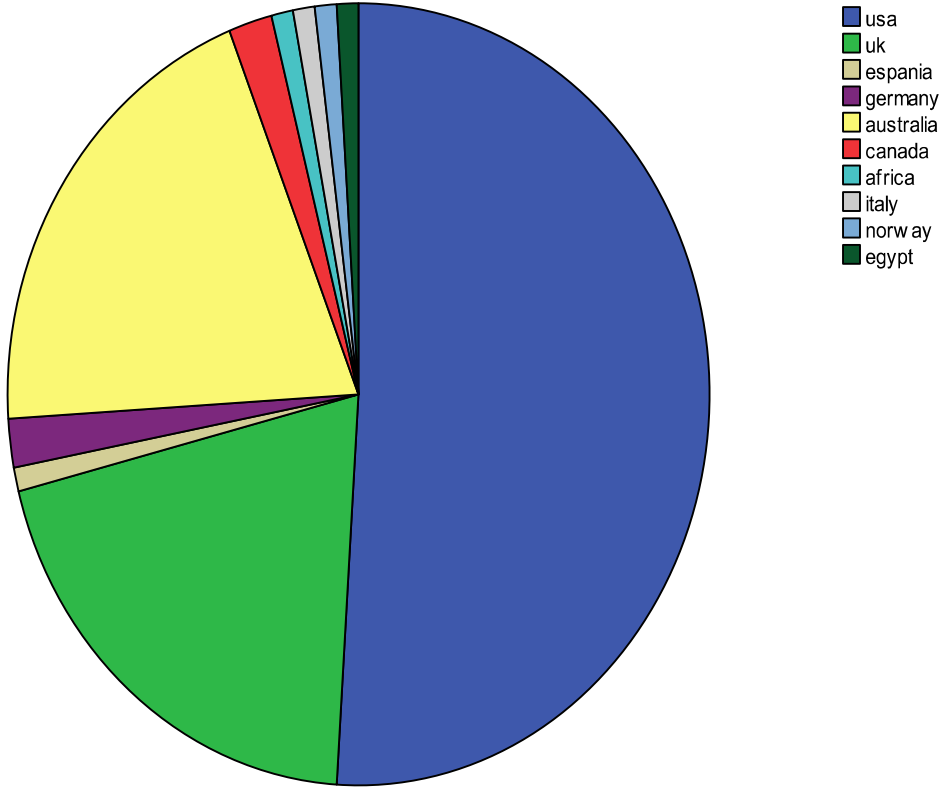
profession

origin

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid usa	51	51,0	51,0	51,0
uk	20	20,0	20,0	71,0
espania	1	1,0	1,0	72,0
germany	2	2,0	2,0	74,0
australia	20	20,0	20,0	94,0
canada	2	2,0	2,0	96,0
africa	1	1,0	1,0	97,0
italy	1	1,0	1,0	98,0
norway	1	1,0	1,0	99,0
egypt	1	1,0	1,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

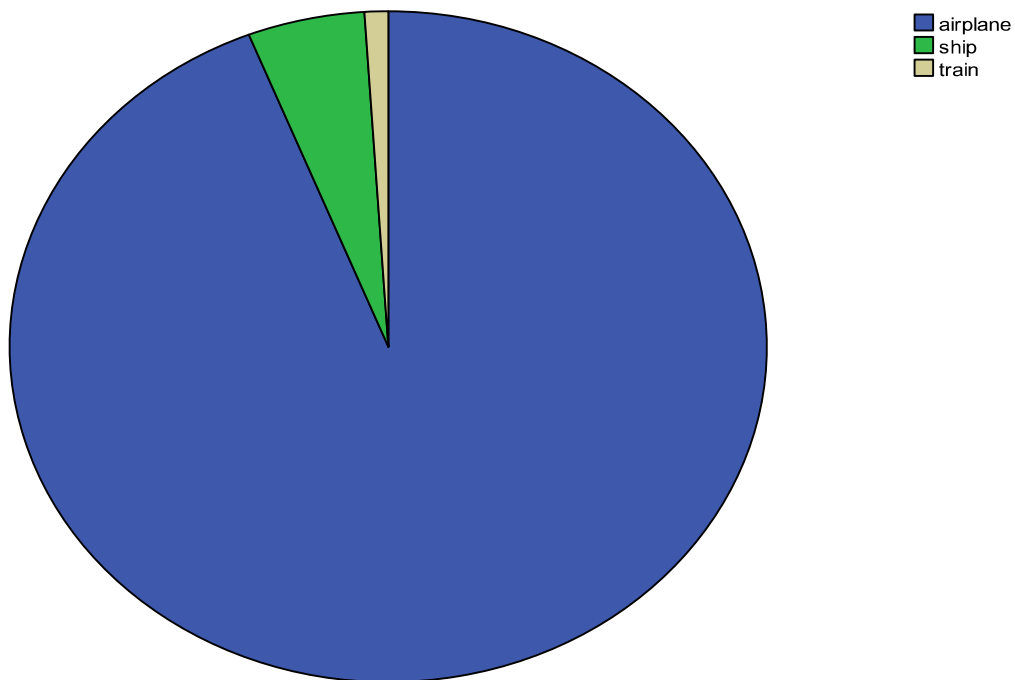
origin

Mean of arrival in greece

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid airplane	94	94,0	94,0	94,0
ship	5	5,0	5,0	99,0
train	1	1,0	1,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

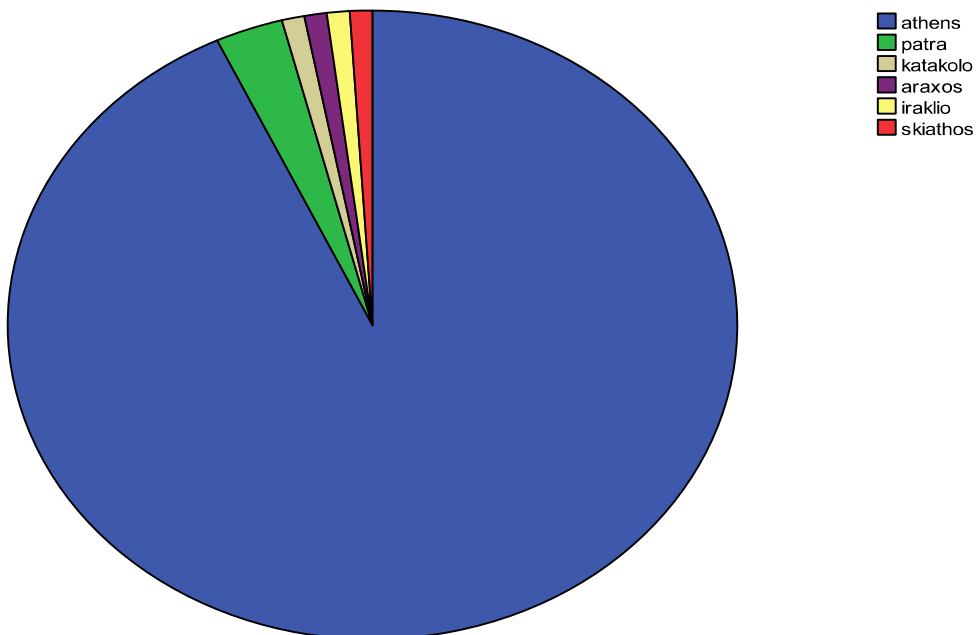
meanofarrivingreece

placeofarrival

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid athens	93	93,0	93,0	93,0
patra	3	3,0	3,0	96,0
katakolo	1	1,0	1,0	97,0
araxos	1	1,0	1,0	98,0
iraklio	1	1,0	1,0	99,0
skiathos	1	1,0	1,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

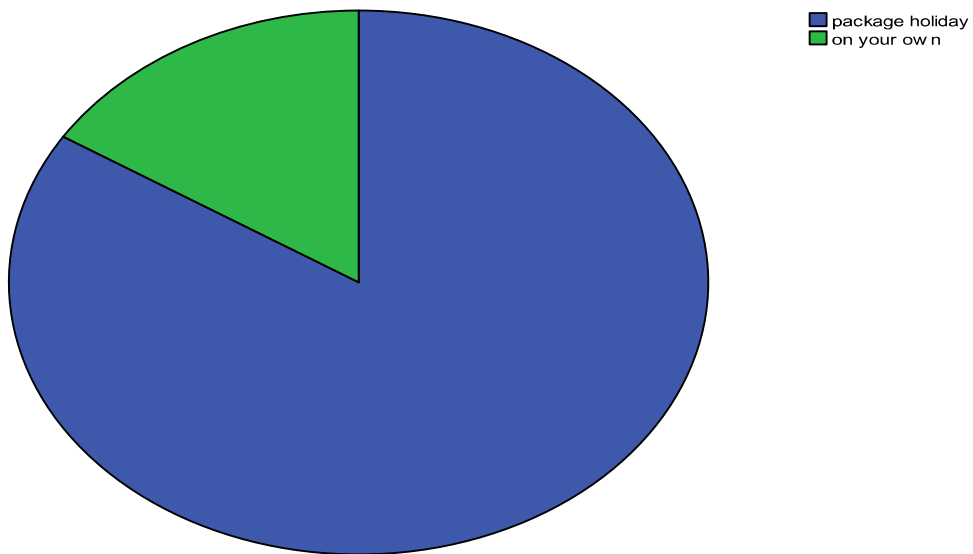
placeofarrival

wayofcomingtogreece

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid package holiday	84	84,0	84,0	84,0
on your own	16	16,0	16,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

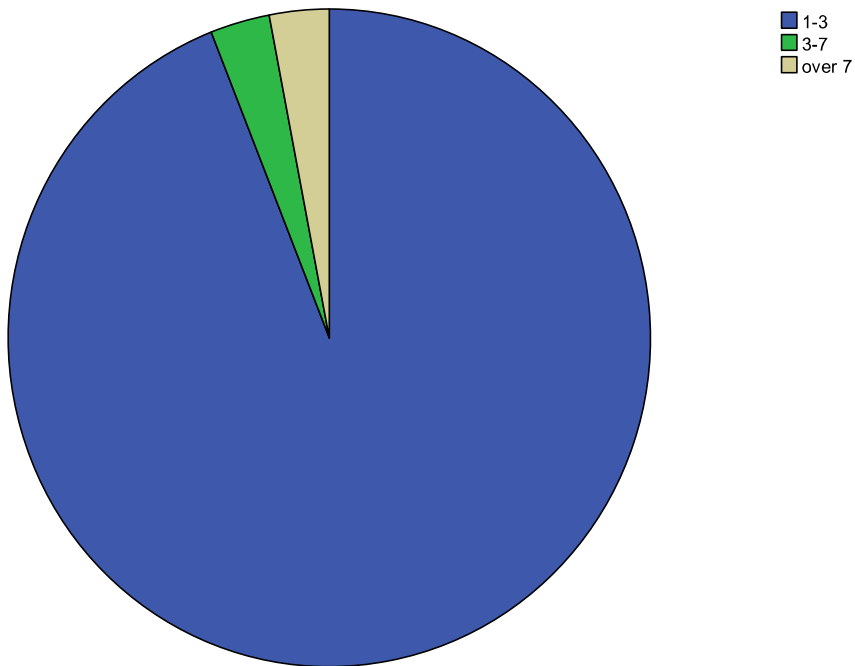
wayofcomingtogreece

Days spended in ancient olympia

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-3	94	94,0	94,0	94,0
3-7	3	3,0	3,0	97,0
over 7	3	3,0	3,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

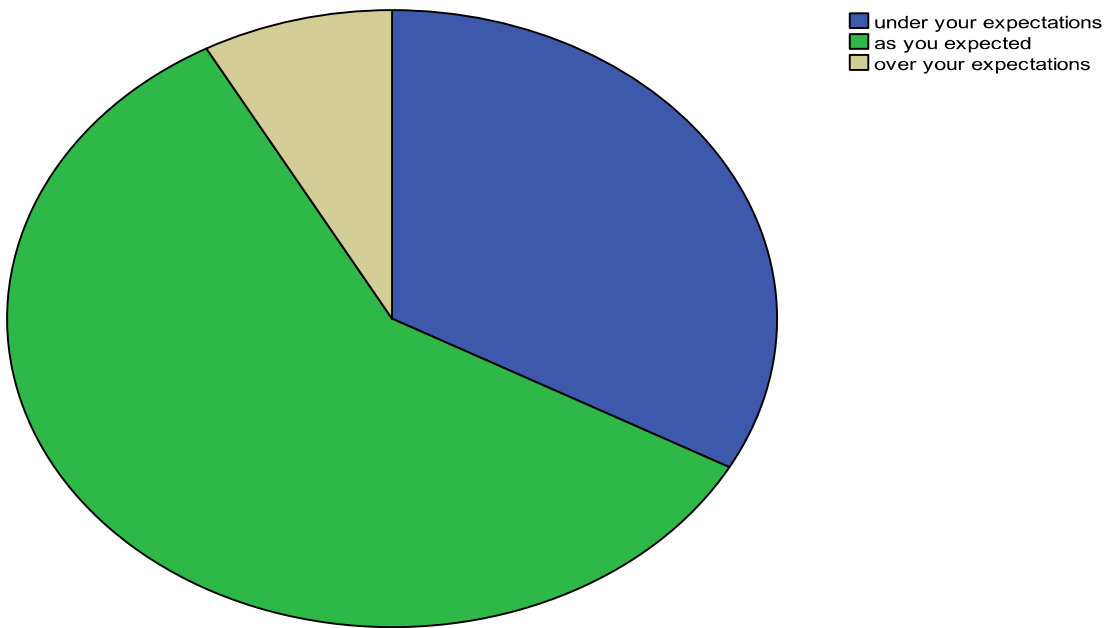
daysspendedinancientolympia

roadinfrastructure

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Under your expectations	33	33,0	33,0	33,0
as you expected	59	59,0	59,0	92,0
over your expectations	8	8,0	8,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

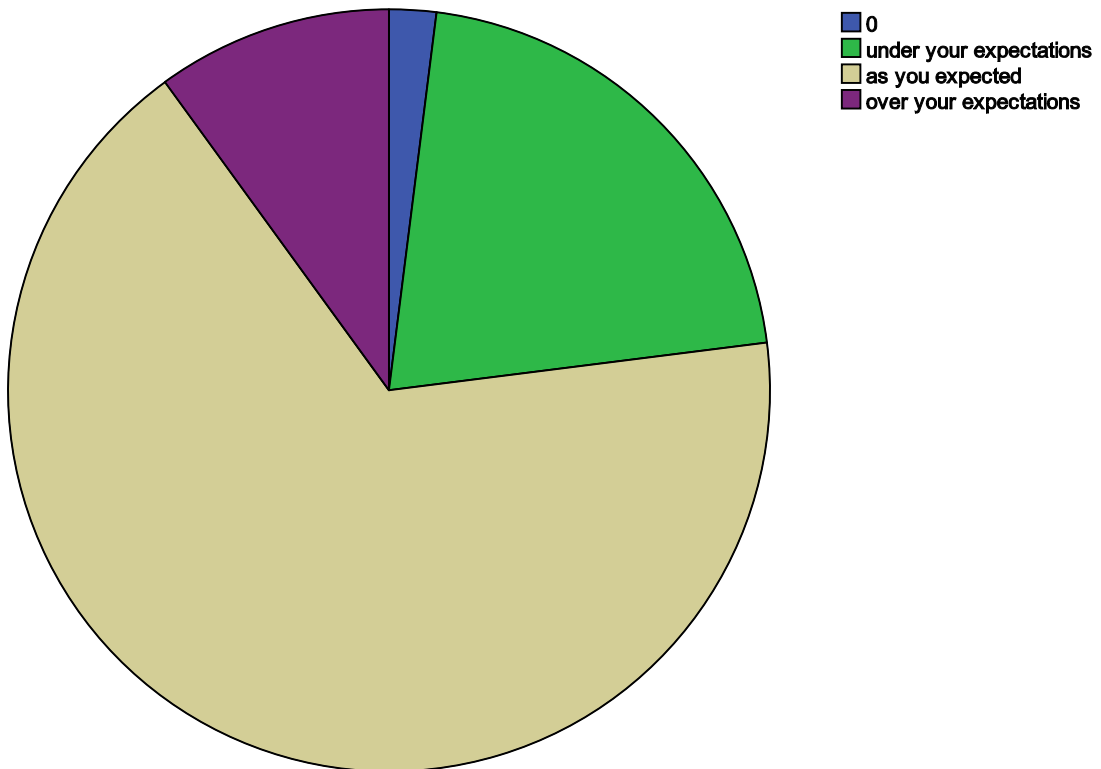
roadinfrastructure

hotelaccomodation

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	2	2,0	2,0	2,0
under your expectations	21	21,0	21,0	23,0
as you expected	67	67,0	67,0	90,0
over your expectations	10	10,0	10,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

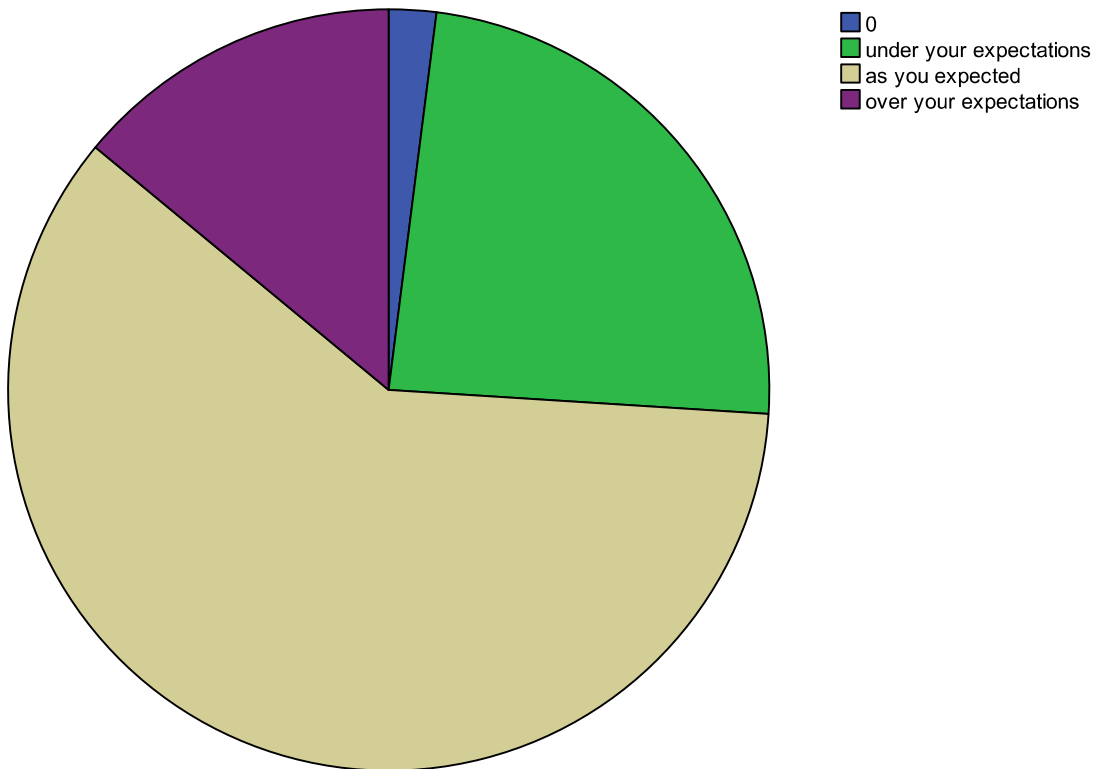
Hotel Accomodation

hotelservices

Hotel services		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	2	2,0	2,0	2,0
	under your expectations	24	24,0	24,0	26,0
	as you expected	60	60,0	60,0	86,0
	over your expectations	14	14,0	14,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

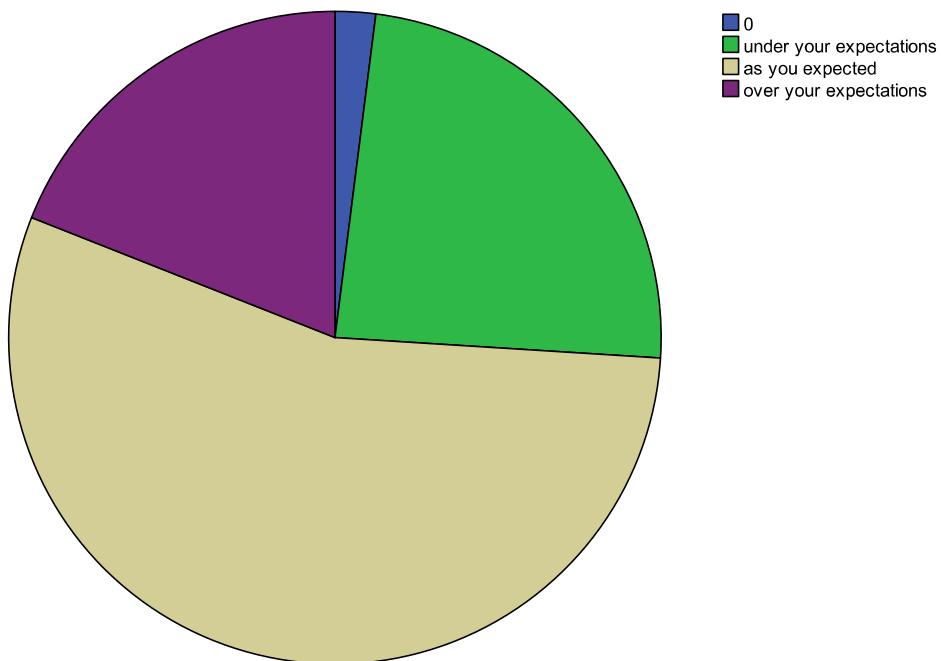
hotelservices

hospitality

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	2	2,0	2,0	2,0
under your expectations	24	24,0	24,0	26,0
as you expected	55	55,0	55,0	81,0
over your expectations	19	19,0	19,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

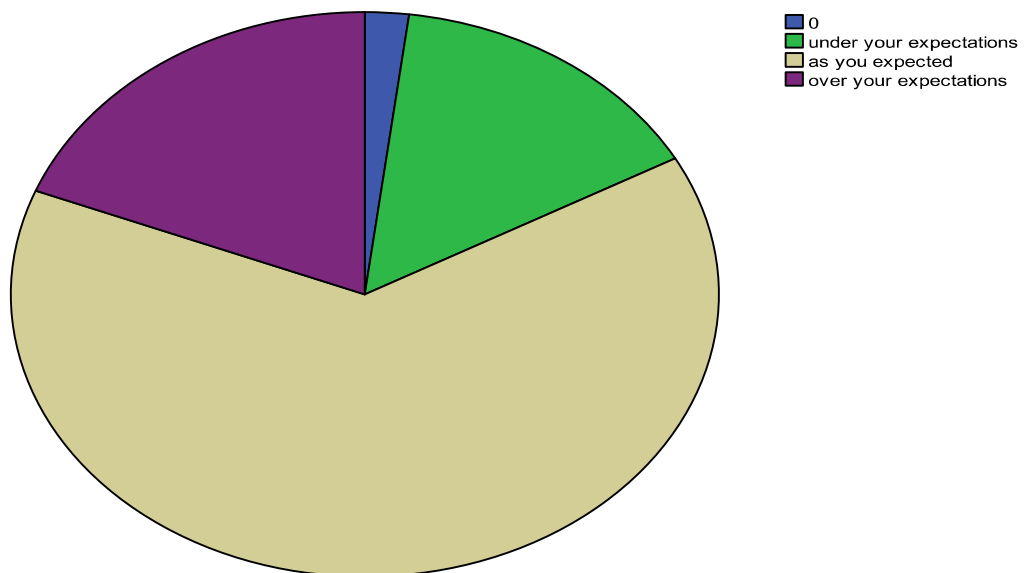
hospitality

acomodationprices

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	2	2,0	2,0	2,0
	under your expectations	15	15,0	15,0	17,0
	as you expected	64	64,0	64,0	81,0
	over your expectations	19	19,0	19,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

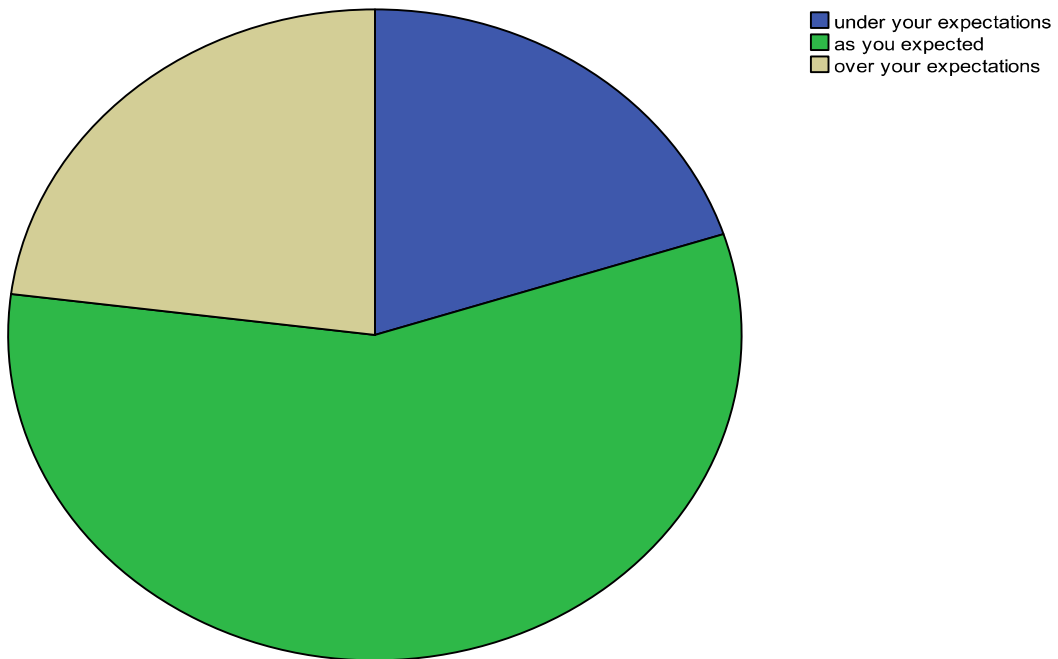
acomodationprices

localproductsprices

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid under your expectations	20	20,0	20,0	20,0
as you expected	57	57,0	57,0	77,0
over your expectations	23	23,0	23,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

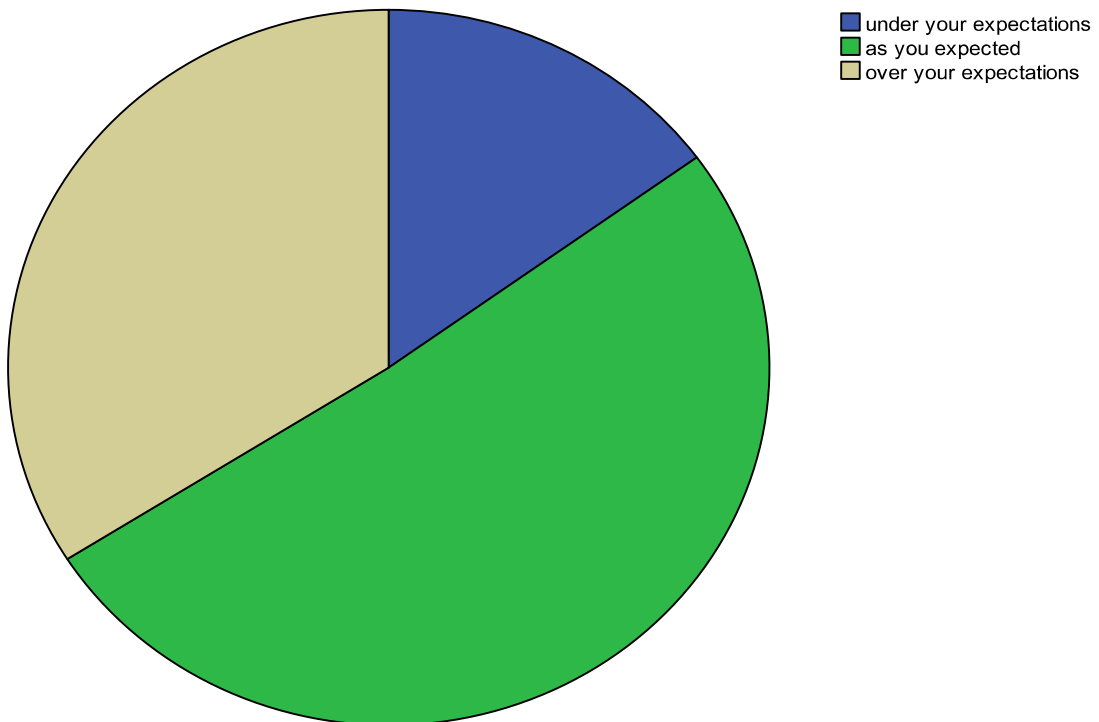
localproductsprices

Natural environment

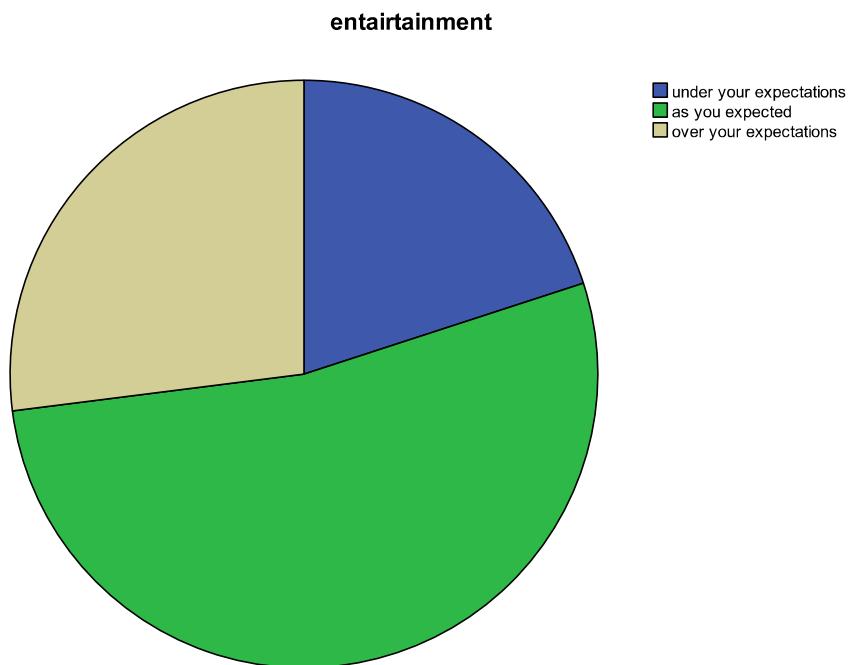
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid under your expectations	15	15,0	15,0	15,0
as you expected	51	51,0	51,0	66,0
over your expectations	34	34,0	34,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

naturalenvironment

Entertainment

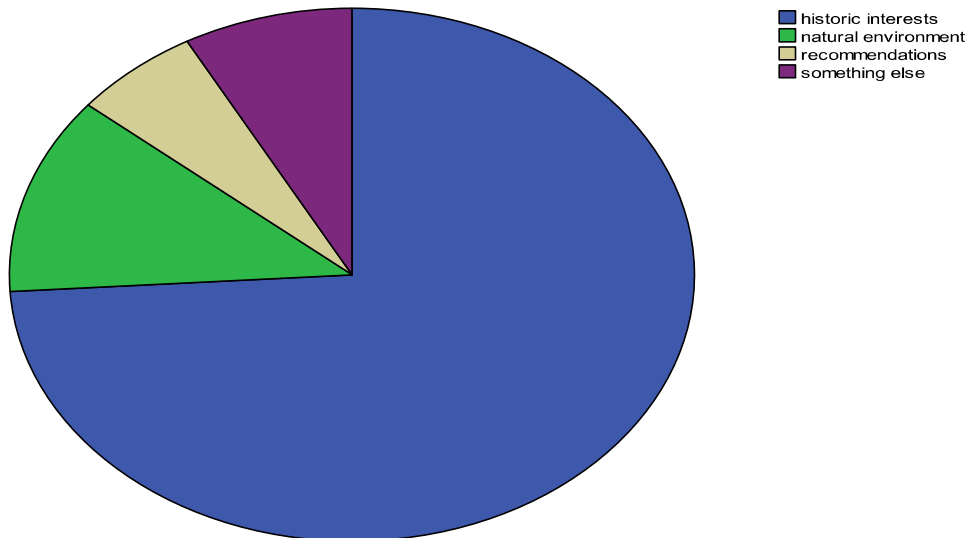
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid under your expectations	20	20,0	20,0	20,0
as you expected	53	53,0	53,0	73,0
over your expectations	27	27,0	27,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Why came in ancient Olympia

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	historic interests	74	74,0	74,0	74,0
	natural environment	12	12,0	12,0	86,0
	recommendations	6	6,0	6,0	92,0
	something else	8	8,0	8,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

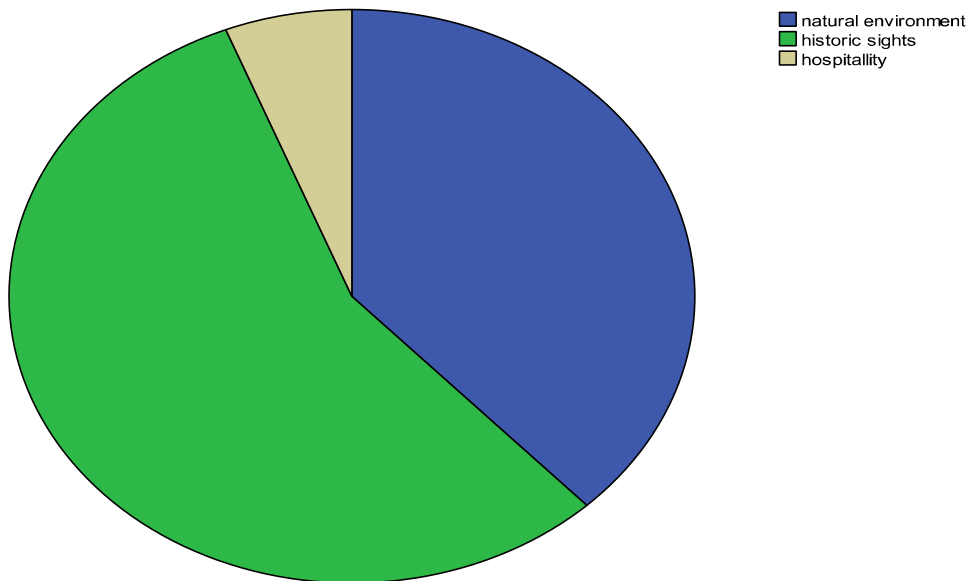
whycameinancientolympia

What you like the most

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Natural environment	38	38,0	38,0	38,0
historic sights	56	56,0	56,0	94,0
hospitallity	6	6,0	6,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

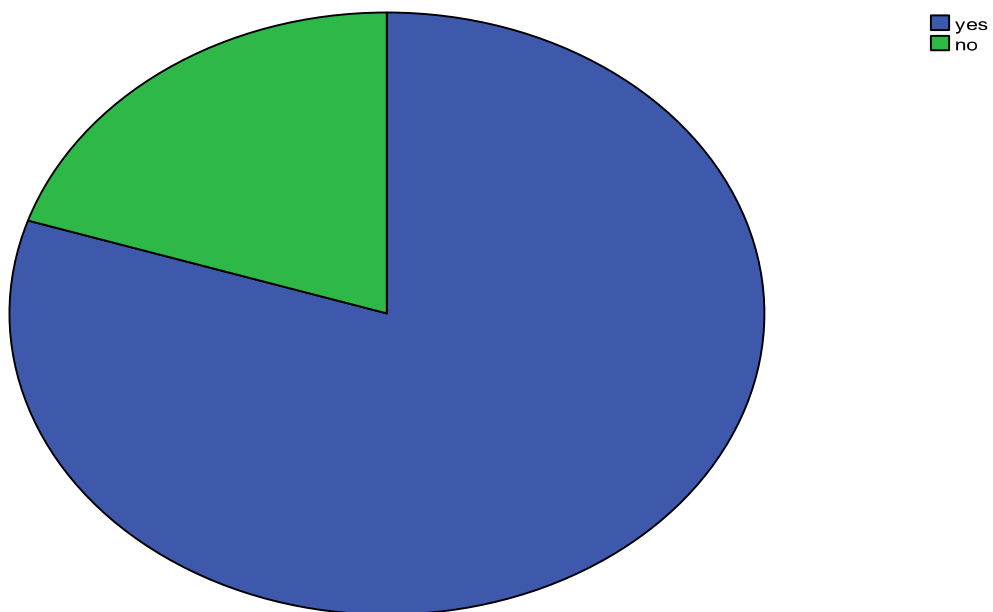
whatyoulikedthemost

Whould you visit again

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yes	80	80,0	80,0	80,0
no	20	20,0	20,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

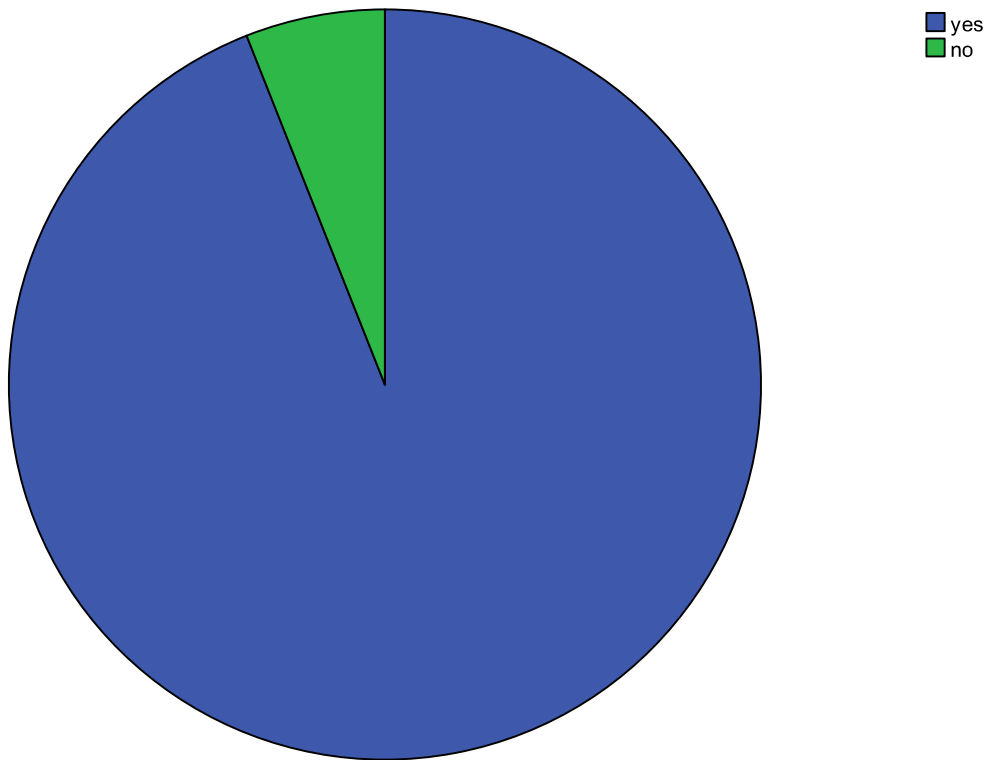
whouldyouvisitagain

Would you recommend it

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yes	94	94,0	94,0	94,0
no	6	6,0	6,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

wouldyourecommendit

What you think must be changed

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	73	73,0	73,0	73,0
accomodation	4	4,0	4,0	77,0
care of nature	1	1,0	1,0	78,0
historic sights care	5	5,0	5,0	83,0
entairtainment	2	2,0	2,0	85,0
nothing	7	7,0	7,0	92,0
guidness	5	5,0	5,0	97,0
lower prices	2	2,0	2,0	99,0
road infrastructure	1	1,0	1,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

whatyouthinkmustbechanged

